

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

БРОЈ
1150

11. I 1974. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXV

3
динара

КОМПЛЕТАН
СТРИП

ХУМОР

Ripley Вероватни или не!

ЖРТВЕ ОБИЧАЈА

КАДА ЈЕ МАХАРАѢА
МАН СИНГ
ИЗ АМБЕРА,
У ИНДИЈИ,
1645. ГОДИНЕ
ПОГИНУО У РАТУ,
НА ЛОМАЧУ НА КОЈОЈ
ЈЕ СПАЉЕНО
ЊЕГОВО ТЕЛО
ПОШЛО ЈЕ И
ЊЕГОВИХ
60 ЖЕНА.

КОКОШКУ

КОЈА ЈЕ
СВАКОГ
ДНА
НОСИЛА ПО
2 ЈАЈЕТА
ИМАО ЈЕ
ЕДВАРА КИЗ
ИЗ ЛОС АНЂЕЛЕСА
(САД).

КАПЕЛУ

У ШВАЈЦАРСКОМ
ГРАДУ
ХОФЛУЕ

САГРАДИЛА ЈЕ
1250. ГОДИНЕ
АЊЕС
МАНЖПАН
У ЗНАК
ЗАХВАЛНОСТИ
ШТО ЈЕ
ПОНОВО
МОГЛА
ДА ЗАГРИ
СВОГ
СИНЧИКА
МАРКАДА
КОГА ЈЕ
ОДНЕО
ЈЕДАН
ОРАО.

ПТИЦА ЈЕ САМА
СПУСТИЛА
ДЕТЕ
НА ОБАЛУ
ОБЛИЖЊЕ
РЕКЕ.

ЊЕМАЧКИ ФИЛОЗОФ ФРИДРИХ НИЧЕ

ЈЕ КАО
ДЕВЕТОГОДИШЊИ
УЧЕНИК ЗАЖЕЛЕО
ДА ПОДРАЖАВА
РИМСКОГ
ЈУНАКА
МУЦИЈА
СЦЕВОЛУ
КОЈИ ЈЕ
САГОРЕО СЕБИ
ДЕСНУ
РУКУ
ДА БИ ДОКАЗАО
СВОЈУ
НЕУСТРАШИВОСТ,
ПА ЈЕ
ЗАПАЛИО НА ДЛАНУ
ДЕСЕТАК ШИБИЦА
И ПУСТИО ИХ ДА ТУ
САСВИМ ИЗГОРЕ -
ЧАК И НЕ
ТРЕПНУВШИ
ОД БОЛА.

МЕАНДЕР

НАЗИВ ЗА РЕЧНЕ ОКУКЕ
У РАВНИЦАМА
И СТАРИ ГРЧКИ ОРНАМЕНТ
У ОБЛИКУ ТРАКЕ,
ПОСТАО ЈЕ ПО ИМЕНУ
КРИВУДАВЕ
МАЛОАЗИЈСКЕ РЕКЕ
МЕАНДЕР
КОЈА СЕ УЛИВА
У ЕГЕЈСКО МОРЕ.

ЈЕДАН ТАНТУЗ

КОЈИ ЈЕ
ПРЕ 1800 ГОДИНА
СЛУЖИО КАО
УЛАЗНИЦА У
РИМСКИ ЦИРКУС
ИСКОПАН ЈЕ У
БЛИЗИНИ
ВОЛТЕМОУА У
ЕНГЛЕСКОЈ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● од свег убраног цвећа хри-
зантема најдуже задржава све-
жину.

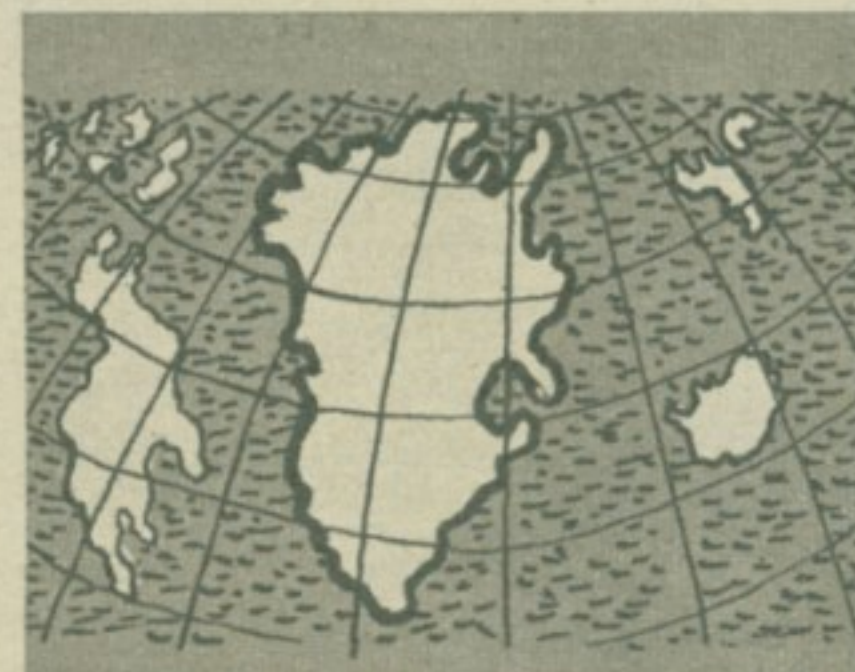
● температура која се ствара у
цилиндрима аутомобилског мо-
тора два до три пута је виша
од температуре вулканске лаве.

● стари Египћани употребљава-
ли су неку врсту маказа које су
обликом подсећале на клешта:
код рака. Данашњи облик мака-
зе су добиле тек у 10. веку.

● Гренланд је по површини ве-
ћи од Немачке, Шпаније, Фран-
цуске, Шведске, Белгије, Холан-
дије и Португала заједно.

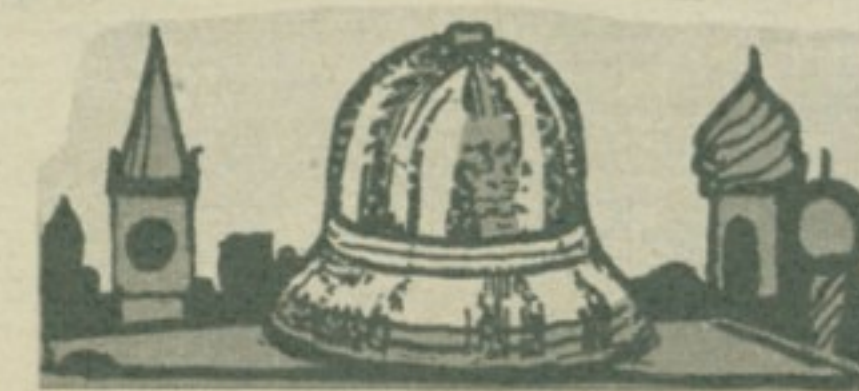
● обрада гвожђа била је у при-
митивним цивилизацијама толико
цењено занимање да су они који
су се њиме бавили имали наро-
чите привилегије.

● на глави једног човека мо-
гуће је наћи власи које су и до
шест пута дебље од осталих.

● највеће звоно на свету је
„Цар-звоно“ у Москви изливено
1735. године. Звоно има у преч-
нику 6,6 метара, зидови су му у
просеку дебели 48 сантиметара,
а тешко је преко 205 тона. Када
је дрвено постоље на којем је
стајало изгорело, звоно је пало

и пукло на једној страни. Данас
звоно стоји на гранитном посто-
љу у Кремљу.

● најскупотије дрво на свету
вероватно је једна палма у оази
Тенере у Сахари: у кругу од
1600 километара нема ниједног
другог дрвета.

● у свим морима и океанима
има толико злата да би на сва-
ког становника на нашој плане-

ти дошла најмање по тона, на-
равно ако би се нашао лак и
економичан начин за добијање
злата из морске воде.

WALT
DISNEY

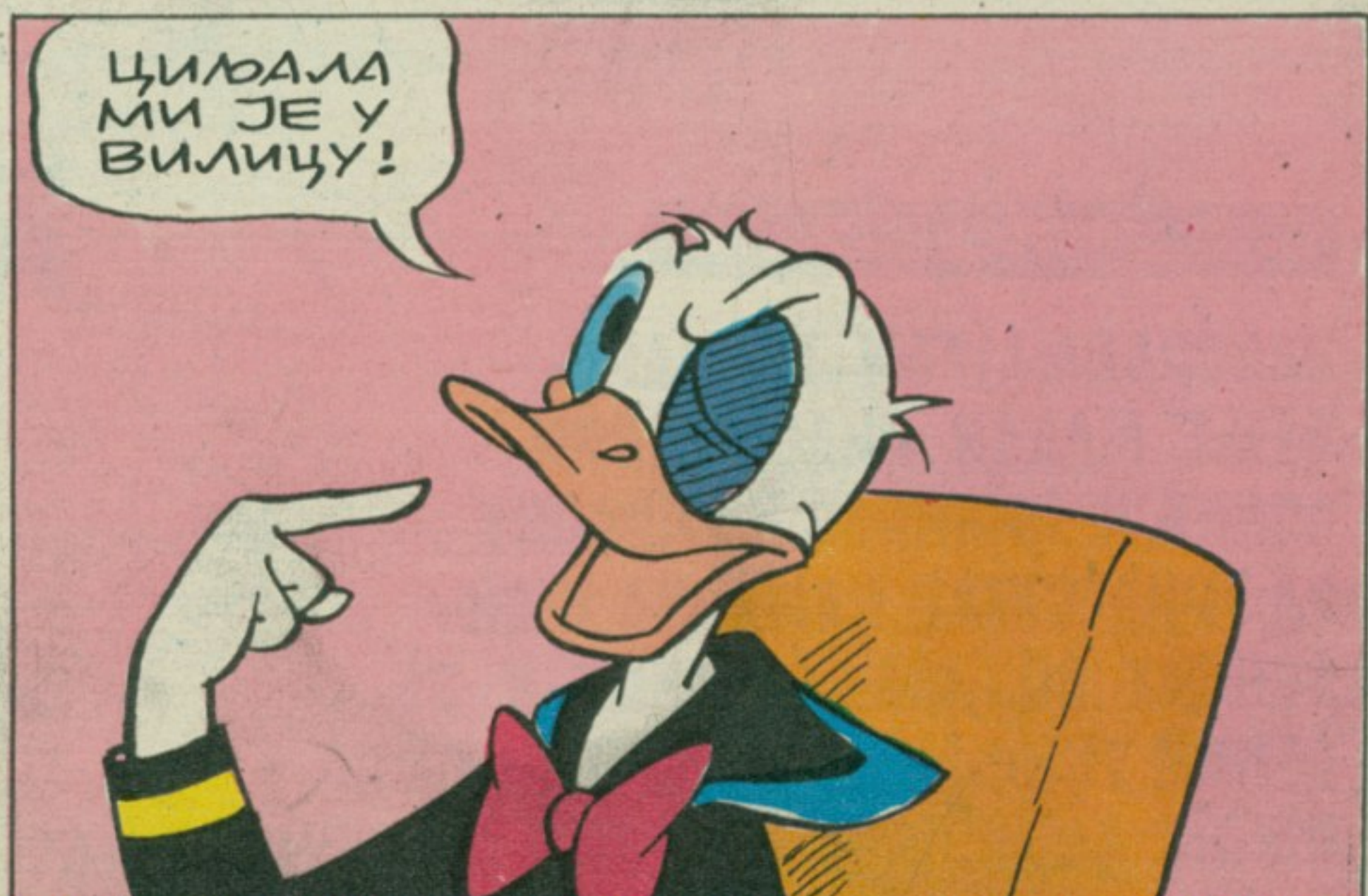
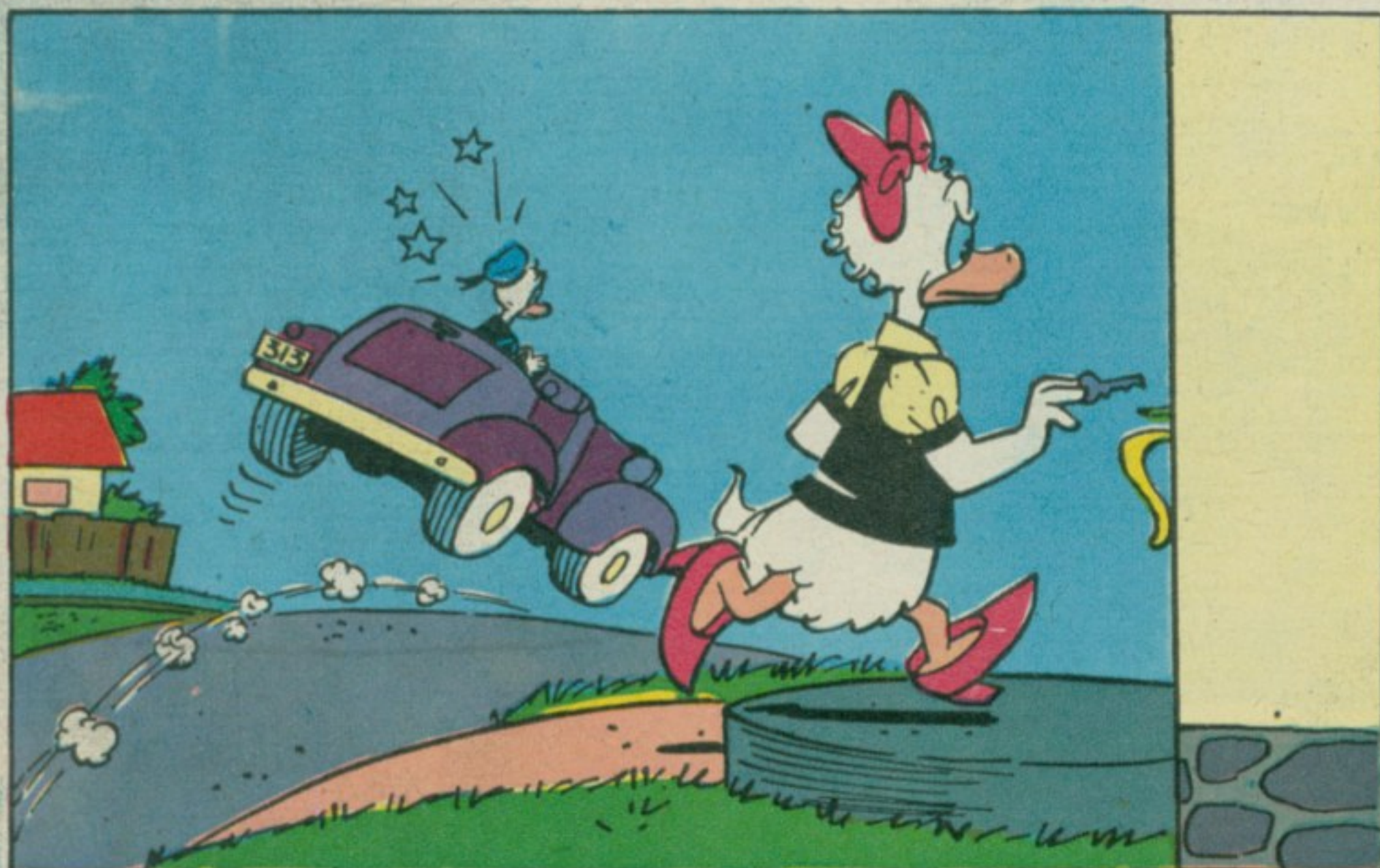
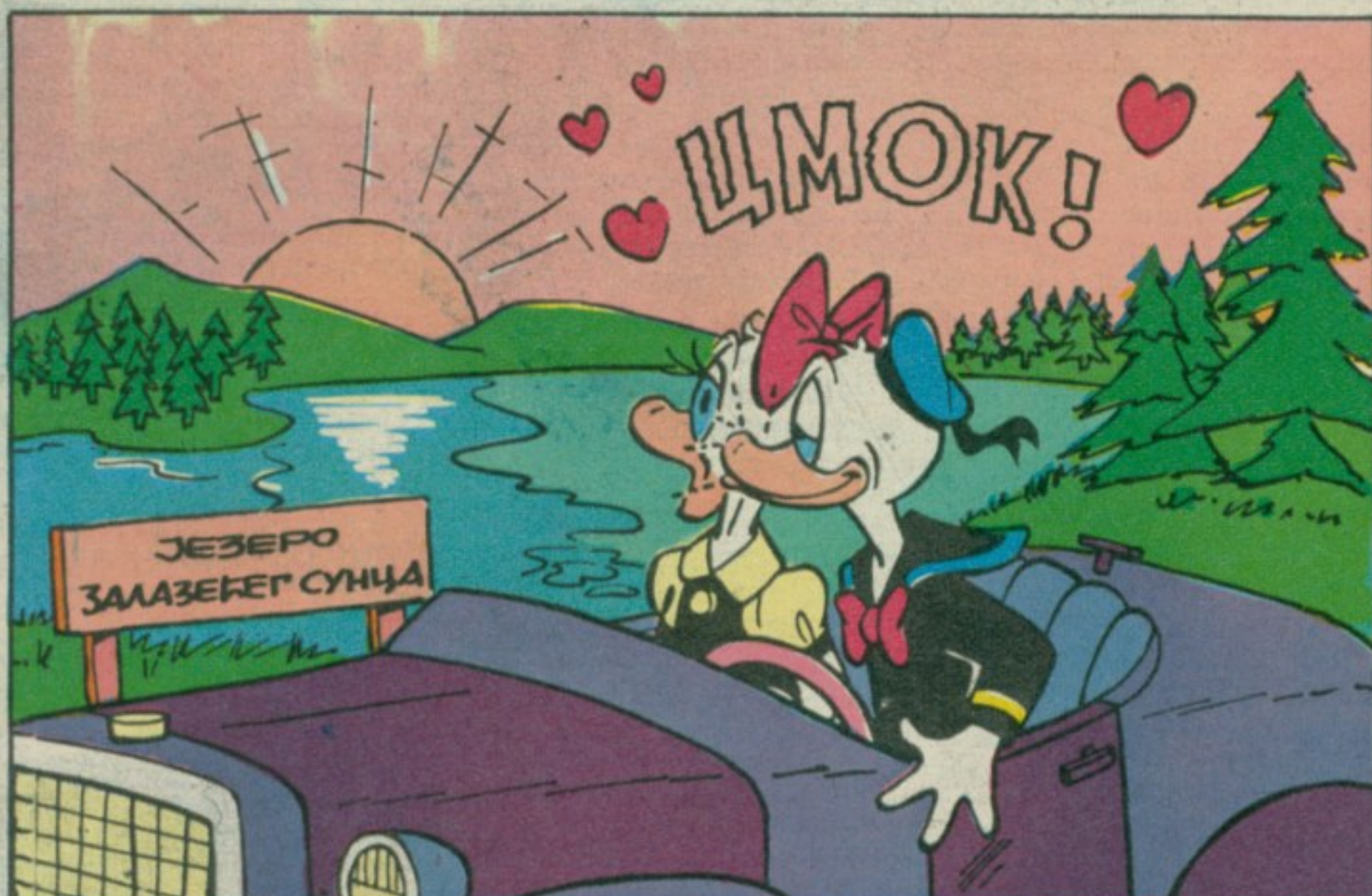
ПАЈА ПАТАК

ВЕЧЕ ЈЕ ВИШЕ
НЕГО ЛЕПО!
АЈДА ДА СЕ
ОДВЕЗЕМО
ДО ЈЕЗЕРА
ЗАЛАЗЕ-
ЊЕГ СУНЦА!

БИЋЕ
ДИВНО,
ПАЈО!

ПОСМАТРА-
ЋЕМО ОДРАЗ
ЗАЛАЗЕЊЕГ
СУНЦА У
КРИСТАЛ-
НОЈ
ВОДИ!

АЛА ЈЕ ТО
РОМАНТИЧ-
НО...

РАФАЛ ЗА ЦРНУ ЛИ

Харикени су се тешком муком пробијали кроз облаке избегавајући опасне врхове приобалних планина. Иза њих, на извесном одстојању, ишли су спитфајери, њихова заштитница за случај да непријатељ нападне. По немогућем времену наши пилоти грабили су према северу. Журили су јер је од партизанских обавештајаца стигла вест да се заједно с осталим непријатељским јединицама које беже из Грчке и Југославије на запад, и једна немачка моторизована колона повлачи на путу Книн — Бихаћ. Задатак ескадриле командира Ценића био је да с одељењем харикена наоружаним ракетама по сваку цену пронађе и уништи овај конвој.

Али, први пут откако је са својим момцима на Вису, а имао је иза себе акције

и на копну и на мору, Ценићу се чинило да неће успети. Густе облаци скривали су све. Како уништити противника кога и не видиш?

Спазили су нас!

Приближавали су се Книну; градићу на тешко приступачном терену десне обале Крке. На висини од око три хиљаде метара пилоти су кроз процепе у облацима угледали зидине старе тврђаве на брду Светог Спаса. Некада највећи средњовековни град у Далмацији опасан дебелим и јаким зидинама, сада је био јак непријатељско утврђење.

Пошто су средином 1944. изгубили Далмацију, Немци су одлучили да се из Книна бране до последњег. Повукли су се у овај град, добро утврдили само место и околину, и spremали се да дочекају 8. корпус народноослободилачке војске који је надирао према Лици и Босни.

Ескадрила пилота Ценића знала је да је град од-

лично чуван противавионским топовима али се данас због тога није морала много бринути. Новембарско јутро било је тако облачно да се ни прст пред оком није видео. Како су Немци ипак успели да их спазе не зна се, тек партизани умало своју неопрезност нису скупо платили. Одједном се око авиона забелело од многобројних облачића. Биле су го експлозије противавионских граната.

— Разлаз и скрећи на север! — наредио је одмах Ценић.

Кад су се нашли изван зоне дејства, сви су били на броју. Нико није погођен. Нешто касније скренули су на запад према Бихаћу контролишући друм крај реке. И даље је било тмурно, али се видљивост ипак нешто побољшала.

Од немачке колоне за којом су кренули у потеру — ни трага.

Прилика која се не пропушта

Пилот Гавриловић који је управљао спитфајером из пратње, изашао је из облака негде западно од Книна ка селу Сучевићи. Погле-

дао је доле. Био је веома запањен оним што је видео. Друмом се кретала колона од тридесет тенкова, борних кола и камиона. За почетак је заборавио и формацију у којој је летео и друга Ђирила који је остао иза њега у облацима и харикене који су имали задатак да униште конвој. Једноставно, није могао да пропусти прилику. Пикирајући отворио је на колону ватру из топова и митраљеза.

Немци нису очекивали у овом крају никакав напад, ваздушни понајмање. Колона се зауставила и војници у зеленим униформама потрчали су да крај друма потраже заклон. Један камион је букнуо. Гавриловић се извукао из напада и после оштрог заокрета поново распалио. Немци су упаничено искакали из возила тражећи спас у камењару.

Тек тада се млади пилот сетио бомбардера. Јер, он сам без праве муниције неће моћи да уништи оволико возила. Позвао је вођу харикена преко радио-станице и саопштио шта је открио.

У међувремену Гавриловић није губио ни часа. Проконтролисао је има ли топовске и митраљеске муни-

ције, погледао како стоји с горивом и поново се сјурио дуж колоне пуцајући из свег наоружања свог спитфајера — из два топа и четири митраљеза. Спустио се на свега две стотине метара изнад земље! Одавде су му камиони изгледали као нанизани на канапу. И таман кад се спремао да притисне окидач циљајући на кабину једних црних луксузних кола, осетио је стреховит потрес. Доле испод њега експлодирао је камион пун муниције. Јак ваздушни удар одбацио је спитфајер увис.

Пилот је изгубио контролу над апаратом. У последњем транутку успео је да га исправи и тако избегне судар. Великом брзином прошишао је тик поред једне оштре ивице.

По крилима и трупцу нешто је ударило.

Стража без муниције

Чим се мало измакао од места експлозије, пилот је морао да провери реагују ли команде. Добро је, кор-

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

ЗАБОРАВЉАЈУЋИ НА НАРЕЂЕЊЕ МЛАДИ ПИЛОТ ГАВРИЛОВИЋ ЈЕ ПИКИРАО НА КОЛОНУ ОД ТРИДЕСЕТАК КАМИОНА И ОКЛОПНИХ ВОЗИЛА. ВОЈНИЦИ У ЗЕЛЕНИМ УНИФОРМАМА ПОЧЕЛИ СУ ПАНИЧНО ДА ИСКАЧУ И ТРАЖЕ ЗАКЛОН.

ЛИМУЗИНУ

мила су покретала машину. Погледао је на бројач муниције: казале су стајале на нули! Кроз прозорчић је видео неколико рупа на крилима. Кад му је поглед склизнуо доле на терен испод угледао је необичан приказ. Испред колибе стајао је неки човек, вероватно чобанин. Посматрао је битку мирно ослоњен о штап. Авиона се није уплашио јер је видео звезду, па је на друм гледао као на какву представу.

И Гавриловића је и те како интересовало шта се догодило на путу. Заокренуо је и погледао на немачка возила. Био је задовољан. Успео је да запази пет возила која су сад буктала бацајући пламен високо.

Зажалио је што нема више муниције. Желео је да погоди ону црну лимузину на крају колоне у којој је сигурно неки виши официр.

У том часу зачуо је глас вође харикена који су се пробијали према Сучевићима. Гавриловић му је одговорио и пошао у сусрет бомбардерима. Наједанпут, кад је већ угледао харикене, дотад притајени флакови поред села отворише густу ватру. Авиони су се не чекајући наређење нагло разишли и тако нашли ван домета немачких противавионских топова. Паљба одоздо није престајала, али наши пилоти нису имали намеру да се врате. Њима је сада било најважније да униште моторизацију и војску која је бежала.

Харикени су се најзад поново средили и заузели борбени распоред. Гавриловић није преостало ништа друго него да се попне више и одозго осматра небо. Може бити од користи својим друговима једино ако се ту врти. Уосталом, откуд непријатељ зна има ли он муниције или не! Потражио је очима Ђирића. Његов спитфајер покушавао је да кроз облаке пронађе и пристигне групу харикена. Због њега ће сада овај стари и искусни пилот морати да се бори за обојицу.

Ваљда ће све добро проћи, надао се Гавриловић.

Ђирило улеће у гуњву

Први је кренуо у напад командир ескадриле Ценић. Знао је како се то ради. Налетео је на колону са зачеља. Прва ракета погодила је један камион негде око средине колоне и буквално га разнела у комадиће. Ценић се није журио. Одмерен, хладнокрван, испалио је још једну ракету више према крају конвоја. Опет пун погодак.

Извукао се увис, пошао у заокрет и спремао се за следећи напад. Његови харикени су се вешто распоредили, нишанили и испаливали убиствене ракете за које ни тешки оклопни тенк није представљао никакав проблем.

Немци су се, у међувремену, ипак мало прибрали и отворили ватру из многобројних митраљеза. Али, нико од партизана није се обазирао на то. Напад је на-

стављен све док ракете нису испуцане до последње. Ништа зато. Сваки харикен имао је по два топа, а и граната је било довољно.

Вратили су се да униште преостала возила. Топовски рафали пробијали су редом моторе и камионе. Пожар за пожаром ширио се, ватре су се спајале једна с другом. Био је то величанствен и страشان приказ у исто време. Цео друм се претворио у пламен.

Тада је Гавриловић чуо у микрофону глас свог другара Ђирића.

— Имам пуне реденике муниције — јављао му је. — Не мислим тако да се вратим у базу. — Само што је Гавриловић зауставио да му каже како он нема ниједног метка, а Ђирило је већ нестао у гуњви. „Неће се ваљда сад појавити немачки ловци — размишљао је Гавриловић. — Само би ми то још требало“.

Наставио је да кружи изнад попришта битке желећи да се све ово што пре заврши и да се што пре удаљи од овог пакла.

Кад је следећи пут бацио поглед доле, цела колона била је у пламену. Умешао се и Ђирило и послао рафал: горела је и она проклета лимузина.

Било је време да се крене на аеродром. Овде више ни су имали шта да траже.

Пробијајући се између високих кула снежних облака авиони су убрзо после успешно обављеног задатка стигли на Вис. Ниједан наш пилот није погинуо, ниједан рањен. Још авиона је оштећено, Гавриловићев спитфајер добио је седам погодака!

Б. М.

ШАМПИОНИ ИЗДРЖЉИВОСТИ

Живе у самом срцу Сахаре, на безводним висоравнима Тибестија, где нема чак ни песка јер га односи врели пустињски ветар. Околина подсећа на снимке Месечеве површине: беживотни кратери, голо камење, пустош. Најближа оаза с тридесетак стабала урминих палми удаљена је три стотине километара.

И ту, на тремећи Чада, Нигера и Либије, живи номадско племе Тубу које неки етнографи сматрају најстаријим становницима Африке. У јесен прошле године у том крају је боравила једна међународна научна експедиција с циљем да одгоне тне загонетку звану Ту бу.

То путовање, које су организовала три белгијска универзитета нимало није личило на екскурзију. Две и по хиљаде километара кроз пустињу омогућиле су научницима да се на сопственом искуству увере да племе Тубу живи у екстремним условима — тим изразом се означава граница преко које је живот за човека немогућ. Нико из експедиције не би могао да опстане ту ни неколико дана да није било потребне опреме: специјално израђених шатора, покретних фрижидера и возила с клима-уређајима.

Научнике је највише интересовало чиме се припадници племена Тубу хране, како се бране од губљења воде из организма, откуд им готово фантастична издржљивост јер ови номади прелазе и по 90 километара кроз голу, камениту пустињу где се температура ретко спушта испод 45 степени у хладу, ако се хлад уопште може наћи. Научници су га налазили само у сенци својих возила.

Али, тиме се још не исцрпљује списак загонетки које научници желе да реше. Припадници племена Тубу живе веома дуго, до дубоке старости имају све зубе, смртност деце је у односу на остале на-

роде Африке веома ниска. Тубу су веома складно грађени, имају уска лица с правим уснама, живе очи. Додуше, од сталних уједа мушица које им не дају мира ни дању ни ноћу, беоњаче су им, нарочито код деце, увек црвене.

У племену Тубу постоји изрека која гласи: „Тубу се задовољавају једном урмом дневно. Ујутру поједу кожурицу, у подне месо, а увече прогутaju коштицу“. Показало се да изрека није далеко од истине. Исхрана овог племена не мења се током читаве године и састоји се од густог чаја справљеног од оскудних пустињских трава који пију ујутру, неколико урми за ручак, док им је вечера прегршт проса у који само понекад додају уље палме или истуцано корење. И то је све.

Једном, када се део племена селио с једног краја пустиње на други, с којима је, али у ципу, пошло и неколико лекара. „Од умора више нисмо мо-

гли да држимо волан — причао је касније један од њих — а они су се уједначеним кораком кретали испред нас. После четрдесет пређених километара срчани ритам био је код њих као и на почетку пешачења.“

Кад се караван научника и домородаца зауставио да преноћи, лекари су понудили номадима месну супу из конзерви. Само што су је узели у уста почели су да плају. Укус меса био им је потпуно непознат. Како Тубу могу да опстану без беланчевина животињског порекла? То је још једна загонетка.

Сав материјал прикупљен за време боравка у Сахари биће пажљиво проучен. Можда ће микроскоп и хемијске анализе помоћи да се открије тајна невероватне издржљивости ових становника пустиње.

ДИКАНТРОП И ВЕСНАСАТИМЕНС

Н.ЛЕКИЋ

НЕОБЈАВЉЕНИ ДОГАЂАЈ КОЈИ ЈЕ ДОБРО ПРОДРМАО СВЕТ

Л.СРЕДАНОВИЋ

*СТРАХИТИС = НЕДОСТАТАК ВИТАМИНА ЗА ХРАБРОСТ

ИДУЋЕГ ПЕТКА: ЧОВЕКОЛИКИ ПОБЕЂУЈУ!

Кад је Каменко Катић те вечери најавио нагло погоршање времена, нисам се много уплашио. Засејани рани усеви били су сигурни у топлим лејама, а све друго што нам је било потребно за живот смештено је на безбедном месту — у подруму. Забрињавало ме је једино што нисам имао довољно дрва за огрев. Иза куће, на дрвљанику, налазили се само неколико букових цепаница, довољно за два-три дана. А зима је била тек на половини. Није било другог избора: морао сам у шуму по дрва јер невреме може потрајати дуже и тада бисмо се могли смрзнути од студени.

Сутрадан, док сам седео у топлој кухињи и играо се са унуком, почео је да веје густ снег. Ускоро се јавио и ветар, који је постајао све јачи и на помолу је била жестока мећава. На путу су се створили први сметови. Кад сам увидео да време заиста постаје све горе, без размишљања сам одлучио да пођем у шуму и довучем бар један товар дрва.

Опремио сам саонице и добро се обукао. Преко рамена сам пребацио пушку. Требаће ми ако наиђем на лисицу или угледам орла. Онда сам кренуо.

Могоао сам само истоварити сва дрва, цепаницу по цепаницу, и с празним санкама успети се на врх узбрдице.

Студен је стезала све јаче, ја сам био уморан и гладан, а морао сам радити брзо јер сам се плашио да ће снег потпуно завејати пут, и тада ни с празном запрегом не бих лако прошао кроз сметове.

Кад сам завршио истовар извео сам коња на равнину и почео да износим и дрва, комад по комад. Свака цепаница чинила ми се много тежа него пре; корачао сам тетурајући се од исцрпљености.

САНКЕ ЈУРЕ САНКЕ

Одахнуо сам кад сам завршио. Како смо сад ишли по равном, коњу није било тешко да вуче па сам сео на санке да бих се одморио и мало повратио снагу. Ускоро ћу стићи до првих кућа, мислио сам, и навратити код братанца да се мало загрејем и окрепим. Возио

Нисам могоао ни да се помакнем нити да зовем у помоћ. На неколико километара уоколу није било никога.

У ЛЕДЕНОМ СЕНДВИЧУ

Уз пут сам навратио код једног комшије да бих га позвао да пође са мном. Али, он није био код куће и морао сам у шуму поћи сам.

ШТА ДА РАДИМ?

Било је толико хладно да из куће није излазио нико. Пут којим сам ишао био је пуст. Трчкарао сам за саоницама да би се загрејао. На крају села мало сам предахнуо у кући мог братанца. Попио сам кафу и оставио пушку која ми је уз пут отежала. Одатле сам отишао у свој забран и почео спремати дрва. Посао је ишао доста споро, јер сам био без рукавица, а дрва су била готово смрзнута. У мислима ми је била само зима која постаје све јача и успео сам на санке натоварити добар товар. До тада је све ишло како ваља, али наједном срећа као да ми је окренула леђа. Кад сам био спреман за повратак, санке су већ биле као приковане мразом за замрзло тле. Одсекао сам чврсту цепаницу и, знојећи се на хладноћи, њом мало подигао санке. Потерао сам коња и сам гурајући натоварене саонице.

Изишао сам на пут и неко време санке су помало клизиле свеже нападаним дебелим слојем снега. А онда, када сам већ мислио да ћу кући стићи срећно, коњ је изненада застао на средини једне узбрдице. Даље није могоао ни макнути.

сам се безбрижно, снег је густо падао, и нисам обраћао пажњу куда ни како иде коњ. Он је добро знао пут којим смо ишли, али сада је снег замео све знаке распознавања и коњ је ишао насумце. Кад сам видео да идемо низбрдицом кроз теснац, синило ми је кроз главу да права недаћа и борба тек почињу.

Са гомиле дрва на санкама нисам могоао да скочим јер је с обе стране пута штрчало трње и шибље. Ни коња нисам могоао зауставити: санке су саме клизиле низ падину, ударала животињу у ноге и готово је носиле пред собом. Знао сам само да ће се на крају теснаца товар преврнути. Шта ће бити са мном? На излазу из теснаца коњ није издржао терет који га је гурао, саплео се и пао. Санке су се накренуле и претуриле.

Неколико тренутака нисам могоао да се снађем где се налазим. Кад сам се мало прибрао, осетио сам на леђима огроман притисак и тежину и схватио са страхом да се цео товар налази — на мени. Из гомиле цепаница вирила ми је само глава. Лежао сам на снегу лицем окренутим земљи. Нисам могоао ни да се помакнем. Био сам као прикован за ледено тло.

САН ИЗ ПОТАЈЕ

Најпре сам покушао да ослободим руке, али оне су биле као уг-

ЗАСПИМ ЛИ
У СНЕГУ,
ЗНАО САМ,
БИЋЕ ТО МОЈ
ПОСЛЕДЊИ
САН
У ЖИВОТУ.

лављене. Успео сам с муком да извучем само леву. Десна је остала прикљештена. Ноге су ми се укрстиле при паду и тако свијене и укрштене притискао их је терет. Срећом, пао сам у дубок, мек снег и кичма ми је била неповређена. Скупио сам снагу, напрегао цело тело и покушао да се подигнем, али да сам био и много јачи сигурно не би успео. Нисам покренуо ни ноге које су ме болеле и полако трнуле.

За то време коњ се подигао и немоћно посматрао моју шубару и главу која је вирила из гомиле дрва. Викао сам на коња надајући се да ће повући преврнуте санке и тако бар донекле изменити положај у којем сам се налазио потпуно немоћан. Али, коњ се само мало тргао и поново се умирио.

Почео је да ме хвата паничан страх. Осећао сам да ми се прсти

на левој руци полако мрзну. Сетио сам се других несрећа у мећавама и снегу и још више се уплашио. Ускоро сам осетио да ми мраз хвата цело тело. Нисам се надао спасу, иако сам викао колико год сам могоао. У ствари, из мене је викао страх. Међутим, убрзо ми је нестало и снаге и гласа. Нисам могоао ни да се помакнем нити да зовем у помоћ. Сетио сам се с језом да по оваквом времену завејаним путем на којем сам беспомоћно лежао ретко ко наилази. Ни од мојих укућана нико неће поћи да ме тражи јер не знају да сам у шуму пошао сам. У шуму никада не треба ићи сам јер шума је — шума, сетио сам се старог савета и пратила. Више нисам могоао срећено ни да размишљам. Лагано, као из потаје, хватао ме сан, и ја сам знао шта тај сан доноси. Заспем ли у снегу, мислио сам грозничаво, биће то мој последњи сан у животу. Отимао сам му се: тресао главом, ударао у облутке колико ми је то дозвољавао положај, трљао снегом промрзле образе.

И кад сам већ био сигуран да је под том гомилом дрва све готово, да су сан и смрзавање неизбежни и непобедиви, чуо сам нечији глас као да долази из даљине. Мислио сам да већ сањам, не верујући да то заиста неко долази. С муком сам отворио очи и угледао пред собом човека. Као кроз маглу препознао сам комшију којег сам тражио пре поласка у шуму. Он ме је продрмао и покушао да извуче, али није могоао. Ослободио ме тек када је с мог тела уклонио дрво по дрво. Сваки његов покрет и корак изгледали су ми веома спори и дуги. Кад је све било готово, с болом сам покренуо ослобођено и смрзнута тело.

После неколико дана, мало опорављен и јачи, вратио сам се на место где су остала дрва, натоварио их на санке и кренуо кући. Са мном је сада мој комшија ишао целим путем.

Борђе Каматовић
Забележио унук: Божа Каматовић,
студент, Буковачка 5, Земун
(Хонорар 250,00 дин.)

**ЗАБАВНИКОВА
ЕНЦИКЛОПЕДИЈА**

ВЕЛИКИ ЛЉУДИ

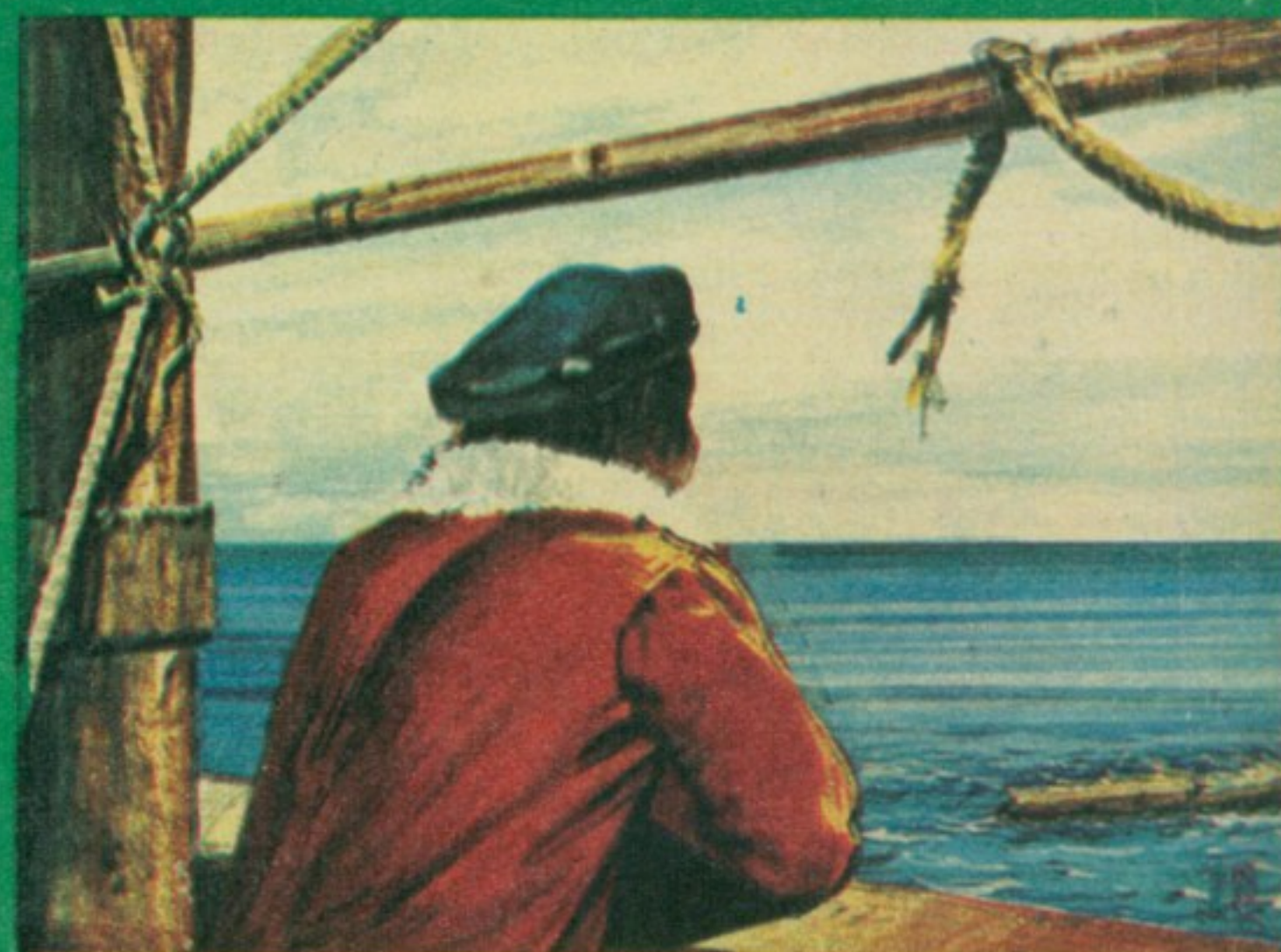
КРИСТОФОР КОЛУМБО

**ПОЋИ ЋУ
НА ЗАПАД!**

**У ШПАНИЈУ
ЗБОГ ДУГОВА** — Године 1480. Колумбо се оженио Филипом де Перестрело, кћерком чувеног поморца Бартоломеа Перестрела, али море га и даље привлачи. Тада плови у далеке афричке земље и проширује знање о поморству, проучава литературу, прави белешке. Кад је почео да прави планове како ће отпловити на Далеки исток путем којим нико до тада није прошао, морао је да побегне у Шпанију јер се бојао да ће због великих дугова најзад dospети у затвор.

САЊАР ИЗ ЂЕНОВЕ — Кристифор Колумбо, човек који је случајно открио Америку, рођен је 1451. године у Ђенови. Ту је у очевој радионици за чешљање и предење вуне, понесен узбудљивим причама ђеновљанских морепловаца, сањарио о далеким земљама до којих се само преко мора може стићи. На пучину се први пут отиснуо кад му је било осамнаест година, а у двадесет и осмој неким послом је отпловио у Португал и више се није враћао у родну Ђенову.

ДУГ ПУТ ДО БОГАТСТВА — Далеки исток са земљама зачина био је прави извор богатства за Европљане, али до њега се тешко долазило. Трговачке путеве кроз Средоземље држали су Италијани и муслиманске земље у северној Африци, па су се Португалци спремали на далеки пут око Африке. А за Колумба су остаци вегетације, које је видео на пучини Атлантика далеко према западу, били доказ да тамо мора постојати копно, да је тамо, можда, Индија!

**НА ШПАНСКОМ
ДВОРУ** — У Шпанији је Колумбова идеја да пође у Индију пловећи према западу наишла на велико интересовање. Кад су за њу чули шпански краљ Фердинанд и краљица Изабела, Колумбо се ускоро нашао на њиховом двору. Иако је Шпанија после рата с Маврима била у тешкој новчаној ситуацији, краљ и краљица су одлучили да опреме Колумбову експедицију. Одмах је одређен одбор који је требало да детаљно размотри Колумбове планове за ово, и за Колумба и за Шпанију, значајно путовање.

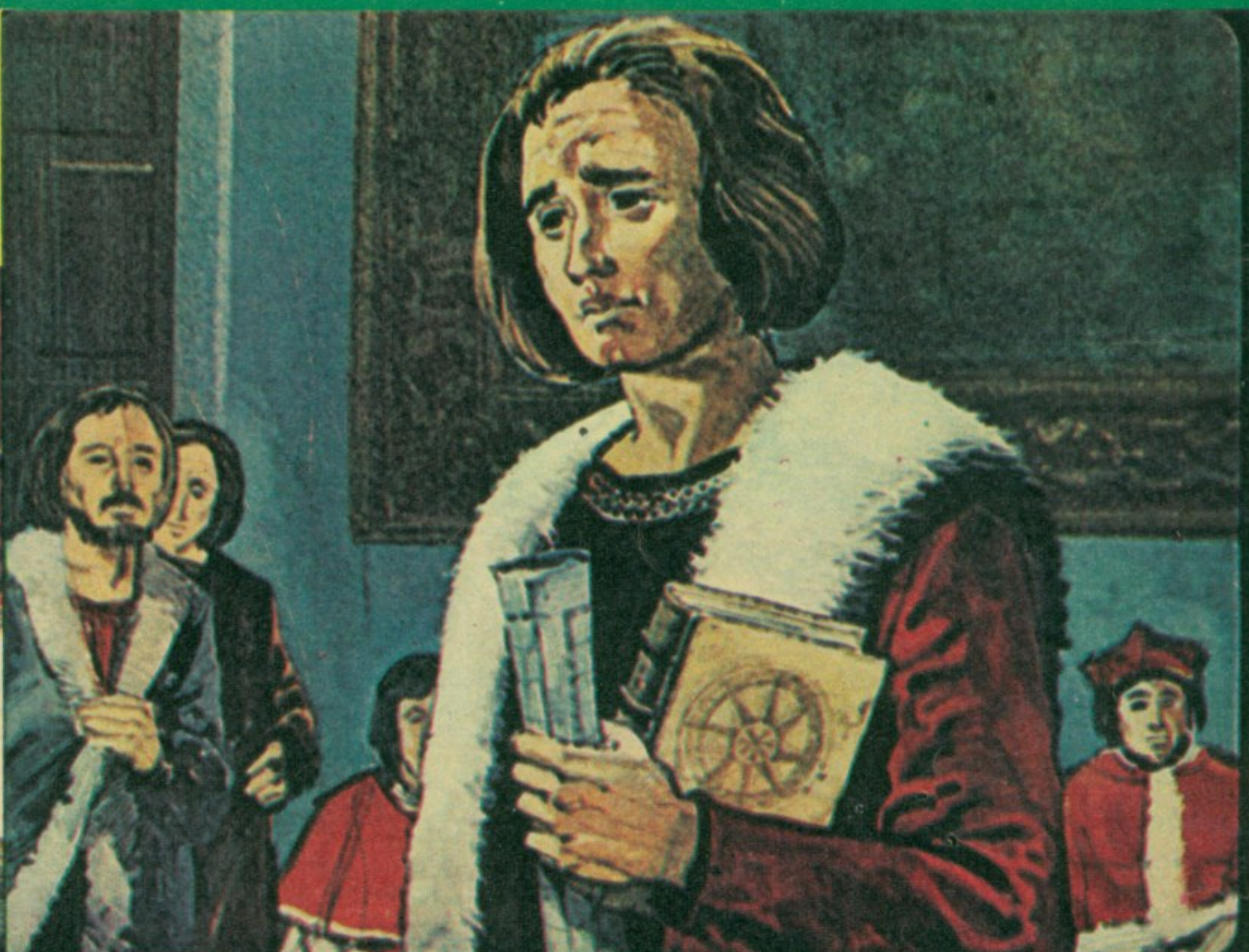

СНАЛАЖЛИВИ БРОДОЛОМНИК. — Колумбо је у Португалу постао морнар и често учествовао у поморским биткама. После једне такве битке његов брод је потонуо а он је уз помоћ весала успео да стигне до обале. Море га је избацило поред познате школе за поморце у Лисабону коју је основао принц Хенрик Морепловца.

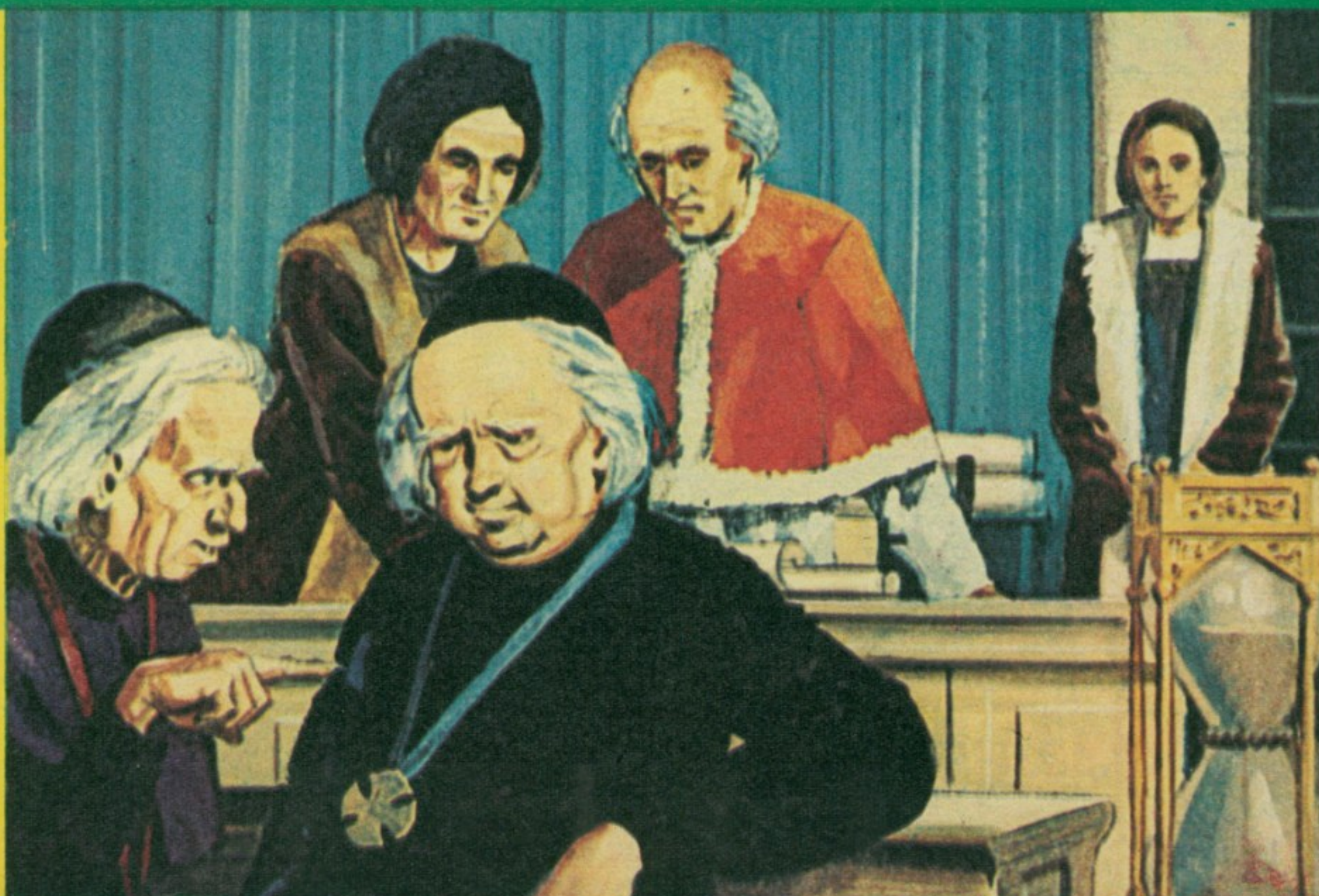

вац. Ова игра случаја навела је Колумба да још једном поверује како је предоређен за великог морепловца. Настанивши се у главном граду Португала, који је у то време био једна од најјачих поморских земаља на свету, Колумбо је почео да црта поморске карте и да се бави наутиком.

ЗЕМЉА ЈЕ ОКРУГЛА — Кад је прихватио идеју да је земља округла, Колумбо је израчунао да ће раздаљина између Португала и Индије бити мања ако се океан прелази пловећи према западу. У ствари, његови прорачуни су били пуни грешака па се тако тамо где је он очекивао Индију нашао нови континент — Америка. За Колумбове планове је ускоро сазнао португалски краљ и одбацио их као нетачне и немогуће.

ЗАХТЕВ ЈЕ ОДБИЈЕН — Одбор је тражио сваку појединост Колумбовог плана и водио дуге разговоре с њим. А Колумбо је често говорио неодређено и нејасно. Он није имао никакав прецизан план, осим да плови према западу. Желео је да постане славан и богат. Одбору су његови аргументи деловали необудљиво а читава идеја је била доста нејасна. На крају, после четири године разматрања, његов захтев је одбијен. Остало је још да краљ и краљица дају последњу реч.

НАСТАВИЋЕ СЕ

ЗВОНА И ТОПОВИ

ПРЕТОПИТЕ
ЗВОНА У
ТОПОВЕ!

**НАРЕДИО ЈЕ ПОСЛЕ
БИТКЕ КОД НАРВЕ
ЦАР ПЕТАР ВЕЛИКИ.**

дине поставили га на велику катедралу у Келну. Тај цин од звона назван је „Кајзер-звон“. У првом светском рату Французи су заробили „Кајзера“ и келнског цара (кајзер на немачком значи цар) поново претопили у топове којима су тукли Немце.

У инат победницима, Немци су 1925. године излили за катедралу у Келну друго звон, исте тежине, од уништених француских топова осталих на територији Немачке.

Необичан споменик свим жртвама првог светског рата подигли су Италијани. Од топова свих земаља које су учествовале у том рату изливено је Звон смрти. Ово звони само ноћу у спомен свих изгинулих.

Звона се данас не претапају у топове: топовске цеви израђују се од легура висококвалитетног челика који се не може употребити за звона. Па ипак, веза између топова и звона није прекинута: после жестоких топовских окршаја почињу да звоне звона славећи победу или оплакујући погинуле.

И звона и топови лију се од истих легура и због тога су још из давнина легуре за звона сматране стратегијским материјалом. Спремајући се за рат свака земља се трудила да свог будућег противника лиши могућности да до тог материјала дође. Тако је енглески владар Хенрих VIII издао 1525. године закон по којем се извоз готових звона и изношење из земље материјала за њихово ливење кажњавао смрћу.

За време његове владавине енглески мајстори за израду звона и топова, који су дотад имали засебне еснафске организације, уједињују се у један еснаф. На њиховом еснафском прбу налазили су се штит и звон украшени круном, затим украшене стреле, топ са топовским зрном и кључеви св. Петра. Био је то симбол који је јасно говорио: и звон и топ подједнако отварају врата раја.

Готово све до почетка нашег века звона непријатеља била су ратни плен и обе зараћене стране трудиле су се да до њих дођу. Разлог је једноставан: да би их претопили у топове. Међутим, нису претапана само непријатељска звона. После пораза код Нарве 1700. године руски цар Петар Велики наредио је да се с многих руских манастира поскидају звона и претопе у топове.

Историја је забележила многе случајеве претапања звона у топове и топова у звона. Велико звон на катедрали Св. Стефана у Бечу било је изливено 1710. године по наређењу Јосифа I, и то од 180 топова заплених од Турака. Звон је било тешко око 18 тона. Али, када је у првом светском рату Аустрија почела да трпи поразе на фронтима, аустријска влада је наредила да се звон скине и поново претопи у топове.

За време француско-пруског рата Немци су од француских топова заплених на бојишту излили звон тешко више од 25 тона и 1874. го-

ЕГЗ

1 **ГУЗМАНИЈА** (Guzmania Cardinalis) — Овај цвет црвене и жуте боје пореклом је из централне Америке а припада породици бромелија (Bromeliaceae). Гузманија воли светлост, али не подноси директно сунце. Земља у којој расте треба да је увек влажна. Док је биљка у цвату, вода се не сме задржавати у левку листова. Као и све бромелије цвета једном годишње. Код нас се не производи већ се увози из Белгије и Холандије.

2 **ФЛАМИНГОВ ЦВЕТ** (Anturium Andreanum) — Има га више врста а ово је један од најлепших. Његови срчолки листови изгледају као да су лакирани. Најчешће су црвени а могу бити и ружичасти, наранџасти или бели. Фламингов цвет може месецима да цвета и није га тешко гајити: тражи влажну земљу и ваздух и температуру од 18 до 20 степени. Треба га често заливати, али не претерано хладном водом, и једном недељом влажним сунђером пребрисати му лишће. Пресађује се сваке две до три године. Anthurium потиче из тропских крајева Америке а код нас се производи у Брањској Бањи.

3 **РАЈСКА ПТИЦА** (Strelitzia Regina) — Ова позната екзотична биљка није такзвана лончаница, али може да се узгаја и у саксијама. За нормалан развој потребна јој је велика саксија, или нека друга посуда, са обичном земљом за цвеће и стајским ђубривом. У Јужној Африци, одакле води порекло, зову је птица ждрал а на другим местима је позната као рајска птица. Најраспрострањенија је у природи на Канарским острвима. Код нас се узгаја у Мостару. Рајска птица је, као и све стрелиције, веома блиска породици банана.

4 **ВРИЕСЕЈА** (Vriesea Splendens) — Њен црвени цвет, дугачак као пламени мач, стоји усред зракасто распоређених листова с попречним пругама. Спада у породицу бромелија а пореклом је из Јужне Америке. Кожасти листови вриесеја, која лепо изгледа и кад не цвета, имају основни тамнозелени тон, пруге су јој црвено-смеђе. Највише јој одговара јутарње сунце и температура од 18 до 20 степени. У пролеће и лето греба је добро заливати водом чија температура одговара собној. Код нас се не производи већ се увози.

У близини француског градића Колом беја 1963. године два ноћна чувара убила су вука за којег се нешто касније испоставило да је — месаров пас! Заиста неопростива грешка. А тако је једноставно разликовати пса од вука! Ево једног начина: ако угледа неку сумњиву прилику која вас подсећа на вука, одмах испред ње ставите чанак с водом. Почне ли гласно да лоче — значи пас је. Међутим, ако у тишини, немо, увлачи воду у себе, будите сигурни да је то вук.

Није искључено да вам он неће по свом ружном вучјем обичају, захвалити тако што ће вас грицнути тамо где имате највише меса. Одлично! И то је нов тест. Јер, пас гризе секутињима, а вук очњацима. Ту још нешто могамо додати. Кажу да нема

њира, већ о обичном, просечном сивом вуку којим стотинама година родитељи успешно плаше своју децу. И њега је данас тешко срести. Ова некада тако популарна звер сада се у Европи може срести једино на планинама Балканског полуострва, понегде у Шпанији, у Пољској и највише у Сибиру где, како замишљају романтичне особе, нападају на запрете тројки.

Француска је, рецимо, у том погледу веома, веома сиромашна. Само ретким срећницима пође данас за руком да отпреме у царство снова неког курјака. Забележен је један случај у Мандрији, па у Ландама... Али, те су животиње вероватно залутале. Одакле, питаће неко. Па, одакле хоћете. Јер, вук у маратону држи рекорд који још нико није оборио. У стању је да чита-ву ноћ трчи просечном брзином од 25—40 километара на час! Тако би, рецимо,

ВАМПИР ИЗ ГЕ

ништа болније него кад те вук уједе. (Осим кад те угризу два вука).

КАО СОЛИДАН АУТОБУС

Међутим, невоља је у томе што за све ове експерименте треба, бар као минимум, имати вука. А где га пронаћи? Не, није реч о белом вуку који је постао појава ређа од летећих та-

звер која је увече утукла из Београдског зоолошког врта у непознатом правцу, сасвим лако могла осванути у Будимпешти! Баш као солидан путнички аутобус.

А некада је у Европи све врвело од вукова. Нападали су подједнако и животиње и људе, лутали као трговачки путници од села до села. Забележено је чак да су у XI веку досађивали пролазницима у Паризу! Да не говоримо о ратовима, гладним годинама или у време куге кад су се појављивали гушће него навијачи

Очевици су тврдили да је тајанствена животиња у ствари медвед с главом вола, други су били сасвим сигурни да је то аждаја, а трећи се клели да је циновски јеж. У потеру за чудном зверком пошла је хајка од 20.000 људи!

на Купу шампиона. Отуда је и сва сила пословица везана за вука.

Само се једна животиња може по популарности мерити с вуком — то је његов брат и његов љути непријатељ: пас! Испада да је међу сисарима род звери дао човеку и највернијег пријатеља и најзаклетијег од свих непријатеља. И тако људи од памтивека живе из међу вука и пса, између добра и зла. При том пас му дође нешто као вук који се није баш сасвим покајао, али зато вук ни у ком случају није пас који је кренуо лошим путем. Уосталом, они су тако близак род да кад се две породичне гране реше да се измешају, добијају се одлични резултати. Забележено је при том да ће вучица некако најпре заборавити на исконско непријатељство и учинити корак у сусрет...

КАРАКТЕР ПОКВАРЕЊАКА

Познати природњак Бифон оставио је у својим радовима овакав портрет вука: „Одвратно лице, дивљачки изглед, страشان глас, несносан сирад, карактер покварењака...“ С оваквом карактеристиком заиста се не може далеко догурати у животу. Али, оставимо по

страни ову нељубазност. Покушајмо да приђемо нашем јунаку с цифрама и чињеницама у руци.

Вук достиже у висину и до 80 сантиметара, тежи 40 до 60 килограма, дуж леђа има тамну пругу, продоран поглед, реп чупав и готово увек сакривен под трубином, њушка издужена, чељусти... да чељуст је, мора се признати, јака. Курјак је у стању да с овном у зубима претрчи велико растојање. Једним јединим покретом тих истих чељустипрегризе врат телету.

Грозне чињенице, нема шта! Па ипак, наш јунак је исто тако страшлив. Готов је сваког часа да зажди и клисне. Кад нападне престашино стадо и почне да убија, крв га опије и он сече ли сече лево и десно. Али, довољно је да залаје срчани овчарски пас, да му кочоперни јарац или смела крава покажу рогае, па да брзо дође себи и ухвати маглу.

Свој кукавичлук вук, наравно, не признаје. Често га заодевају у лажно рухо тако да личи на опрезност. Али, само га погледајте како пажљиво њуши све сумњиве предмете: сломљене гранчице, замку, ограде. Јер он тачно зна: треба добро избегавати све што мирише на човека. И данас припадници једног номадског племена које живи на северу

Скандинавског полуострва кад се ноћу пребацују са стадима, обавезно на снегу одмотавају обичну узицу. То је сасвим довољно да курјаке држи на пристojном одстојању.

ГЛАД НИЈЕ ТЕТКА

Ипак, све ове ружне приче важе само до оног часа док вук не огладни. А тада он постаје страشان. Кад ње му почну да крче црева, он потпуно заборавља да проверава мирише ли негде на човека или не. Нађе ли се уз то још и у чопору, отпустиће све кочнице.

Године 1812. напала је вучја армија једну чету аустријских војника. Ујутру је поље битке било прекривено мртвима. Лешеви војника лежали су усред гомиле вукова. Сто година касније, 1914. на Уралу вукови су напали саонице, преклали неколико коња и убили три човека.

То је цела истина. Али, од истине до легенде није далеко.

Јуна 1764. у околини малог места Геводана у Француској појавила се тајанствена животиња која је посејала страх по целом округу. Одмах су се појавили сведоци који су тврдили да животиња има рогае. Сле-

Да, да, и они који гаје велику љубав према свим животињама уопште морају признати да вук није баш пријатан сусед. Ипак, пробајмо још једном да приђемо овом сивом створењу објективно. Да га оценимо онако како он себе види. Добро, јесте звер, јесте свиреп, али он живи по правилима које му је одредила природа. Лоша нарав? Али, он другу нема!

Чопор вукова онемо ко површно посматра изгледа као најобичнија банда која живи по „вучјим законима“ — свака за себе. У ствари вучје друштво је одлично организовано, уједињено чврстом дисциплином, с хијерархијом, својим кастама, звањима и строгим поштовањем обичаја. У вучјем чопору разрађен је до танчина читав церемонијал симболичних покрета, почев од начина како ко има да држи главу, па све до тога како овај или онај члан за-

и улогу: једни крећу на жртву, други је гоне, трећи хватају. Дужности су подељене унапред, пре операције, тактика разрађена до детаља и сваки вук ради држећи се те наредбе.

Само једном годишње на ши вукови крше ову тако рећи пруску дисциплину. За ту промену вук има да захвали вучици!

УДВАРАЧИ СЛАБИХ ЖИВАЦА

Крајем јануара зубата лепотица даје до знања својој околини да не би имала ништа против да стекне верног пријатеља. Око ње се скупљају кандидати и по сву ноћ се оглашавају љубавним завијањем и арлаукањем. А вучица? Она се тада растрчи по брдима и доли-

годинама, а понекад и цео живот.

Отприлике шеездесет и пет дана после описаног сусрета на свет долази четири до десет вучића — голих и ружних. Мама их чува у јазбини коју је на време обложила сувим лишћем и сопственом длаком. Из пре-

Ако узмете вучића док је још беба, он ће се умиљавати око ваших ногу као свако друго штене. Али, чим наврши пола године, његова вучја нарав победиће приврженост господару. То је и разумљиво: зар је могуће да се у једној јединој гене-

ВОДАНА

дио је тачан опис аждаје, затим циновог јежа и најзад медведа с главом вола!

Очигледно, у питању је био вампир. Нападао је, убијао је, нико није могао да га ухвати. Ма какви да га ухвати, нико га није ни видео! Списак жртава растао је у дужину сваког дана. У целом Геводану живот се зауставио. Људи су седели иза затворених врата, више мртви него живи.

Гувернер је морао да се одлучи на мобилизацију. Прикупљено је преко 20.000 људи! Стигао је и један коњички пук који је краљ послао као своју помоћ. И, најмасовнији лов у историји завршио се успешно. Хајкачи су 22. јуна 1765. убили једну вучину тешку 63 килограма. Од тога дана убиства су престала, па нема сумње да је геводански вук одлак имао нешто краће име — вук. Многи, међутим, нису могли да се помисле с овако једноставним решењем. Сматрали су да ту није могло да прође бар без тигра...

УЈЕО СЕДАМДЕСЕТ ЉУДИ!

Постоје, на жалост, докази да и најобичнији вук може за кратко време да направи такав ршум и да обори све тужне рекорде геводанског вампира — кад је бесан. То је катастрофа!

Двадесет и трећег априла 1793. године бесан вук је прохујао кроз осам села у покрајини Оверњ и ујео равно седамдесет особа од којих је петнаестак умрло у страшним мукама. У мају 1784. у Калвадосу други бесан вук одвукао је за собом у гроб преко десет особа.

једнице костреша длаку на врату и показује зубе. Главну улогу у свему томе има — реч. Тешко оном вуку који подигне усправно реп пред вођом чопора! Пресуда је и кратка и брза. Зато се у сличној ситуацији исплати подвући реп.

Наравно, све ово није због чистог бонтона. Чопор вукова личи на екипу рагбиста. Свака зна своје место

нама вукући за собом поворку удварача. Ова маратонска трка одржава се због тога да би они са слабијим нервима били постепено елиминисани.

Па ипак, и поред овог како нам изгледа лакомисленог почетка, кад вучица једном изабере себи друга она се према браку односи са старомодном озбиљношћу. Пар вукова живи заједно

достојности вучица има неколико лога да би у случају опасности могла да прецени потомство.

Прва два и по месеца она храни малишане млеком. За то време срећни тата мора да лови за двоје. Потом зубатој дечици уводе у јеловник месо. За почетак и обуку она се не гаде да једу хладно месо, а касније им отац довлачи полуготову жртву коју вучићи храбро докусурују.

Кад је неко вук, он је кратко беба. Са два месеца вучићи су велики као одрасла лисица! У трећем већ лове заједно с родитељима у близини јазбине, а са шест теже читавих петнаест килограма! С годину дана то су већ вукови. Двогодишњи вук је већ искусан вук, а са три године — стари вук, што представља степен више у хијерархији.

Док живе с родитељима, млади вукови се не буне против родитеља како је то иначе модерно међу омладином. Вучја породица састоји се од оца, мајке, шест до седам одрасле деце и накота младунаца. У њој владају осећања која веома личе на љубав.

ПРИПИТОМИТЕ ВУКА!

Кад смо већ код љубави и вука... Ма како звучало чудно управо љубав је нагнала ретке ентузијасте да пробају да припитоме вука. Наравно не говоримо о оним по злу чувеним водичима који су некада ишли од села до села вукући на ланцу звер с брњицом на чељустима. Ове битанге изнуђивале су од сељака новац претећи да ће иначе пустити с ланца свог штићеника.

рацији прекину све везе с пореклом!

Познати природњак 18. века Жак Валмон де Бомар донео је у своју кућу вучића само недељу дана после рођења. Било је то слатко и умиљато створење, с очицама као дугметанца, с плавосивом њушкицом, меканим шапицама... Научник је уживао да се игра са њим, учио га да му доноси папуче и чак спавао с њим у истом кревету. Али, једном се усред ноћи пробудио од бола. Његов питомац глодао му је глежан на ноzi!

Постоје, међутим, и овде изузеци. Вукови понекад остају питоми и по неколико година бацајући у очајање лопове и — суседе. Ловоров венац за прво место у верности овде свакако припада вуку извесног господина Мунијеа који је, угледавши свог господара који се после дугог одсуства вратио кући, легао на земљу и умро од радости!

И поред свих ових дирљивих примера, и поред вучице која је отхранила Ромула и Рема, без обзира на Киплинговог Моглија и њему сличне, не треба рачунати на исувише брзе промене у односу између човека у вука. Много ће воде протећи пре него што се зли сиви вук претвори у верног пса.

Шпански зоолог доктор Родригез Фуенте сматра да човек и вук могу наћи заједнички језик само под једним условом. Човек, тврди он, мора променити мишљење да су добре животиње само оне које га слушају. Не, свака животиња зна шта сме а шта не и не треба јој натурати по сваку цену оно што она не може да прихвати.

УЛИЦА
ЛУЦКАСТИХ
БР. 13

ХЕ! ХЕ!
ОБОГАТИХ СЕ
ЈА ЗАХВА-
ЉУЈУКИ ОВОМ
ЛЕПЛИВОМ
КОНЦУ!

НАЈЗАД МИ ЈЕ
ВРАТИО ДУГ! ДАО
МИ ЈЕ НОВЧАНИЦУ
ОД ХИЉАДУ А
ЈА МУ ВРАТИО
САМО
АВЕСТА...

ЈЕ Л' ТО ПРО-
ЛЕТЕЛО
НЕШТО
ЦРВЕ-
НО?

ВЕРО-
ВАТНО
ПАПА-
ГАЈ!

НЕ ЗНАМ ЧЕМУ СЛУЖИ АЛ'
ВИДЕЋЕМО... ВРЕДЕЛО ЈЕ
ПОМУЧИТИ СЕ!

НЕ ЛАЖИТЕ! КО ЈЕ
ЈОШ ВИДЕО КОРЊА-
ЧУ ДА ПУШИ!

ГРРР! МОРА ЛИ У
ОВУ КУКУ УВЕК ДА
ДОЛАЗЕ ТАКО ДЕ-
БЕЛИ ИНКА-
САНТИ?!

НИЈЕ БАШ ПОГОДНА ЗА
ОВАКО МАЛИ СТАН, АЛ' УЖИ-
РА-
ОА ЈЕ ЗАКСТА НАПРИТОМИЈА
ЖИВОТИЊА НА СВЕТУ!

НИЈЕ ТО НИШТА!
МАЛО СМЕТА... АЛ'
ВАЖНО ЈЕ ДА ДОБРО
СТОЈИ!

НЕ ПИТАЈ! МАЛОПРЕ САМ
ИСПИТИВАО РЕФЛЕКСЕ
ЈЕДНОМ КОЊУ!

ЗНАМ, ЗНАМ! ПРВИ ЈЕ У
МЕСЕЦУ АЛ' НЕ МОРАТЕ
ДА МЕ ОПОМИЊЕТЕ ЈОШ
НА ВРАТИМА!

МОРАО САМ ДА
ЛИКВИДИРАМ
РАДЊУ... ДОЛАЗИ
МИ САНИТАРНА
ИНСПЕКЦИЈА!

УФ! НИСАМ ЗНАО ДА СУ
ПАЦОВИ ТАКО АГРЕ-
СИВНИ!

ДОМАР

ЗАБРАЊЕНО У БОКСУ!

ЗАБАВНИКОВ КВИЗ

Ако желите да проверите своје опште образовање, овај квиз ће вам у томе помоћи. На свако од ових питања дата су по три одговора од којих је само један тачан. Ако сте успели да их пронађете, честитамо! А ако пак нисте свезналице, одговори су ту, у дну стране.

1
Један стил у архитектури, посебно у изградњи стубова, поникао је у старој Грчкој и добио име по једном од њена четири највећа племена. Овај стил се зове:
а) корски
б) дорски
ц) јавански

2
Широку свилену траку, пребачену преко рамена, на свечаностима обично носе високи официри или најлепше девојке. То је:
а) дијадема
б) пента
ц) лента

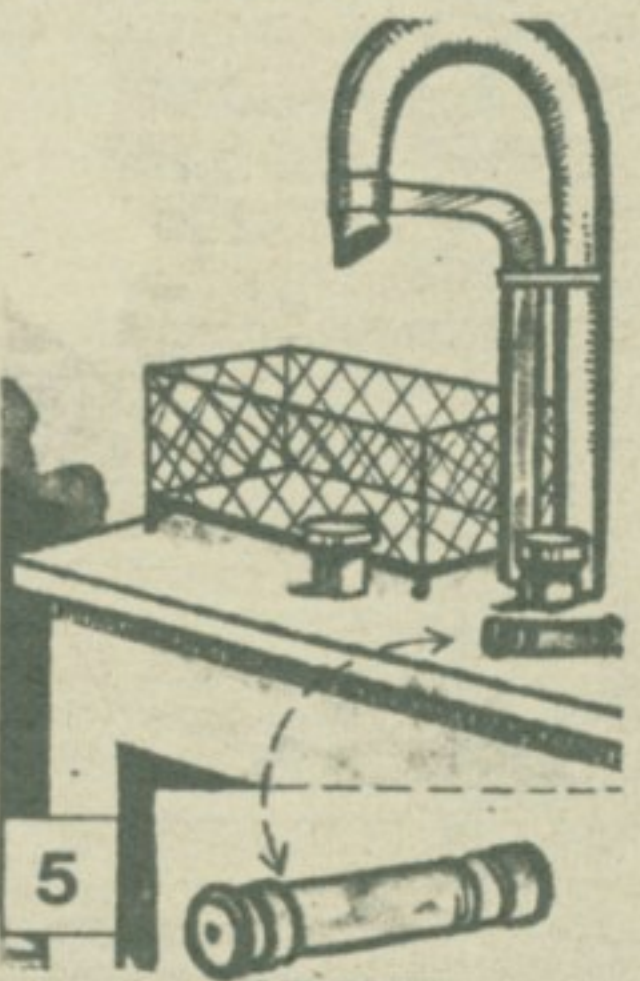

3
Прозори на којима су ређањем разнобојних стакала приказани разни мотиви називају се:
а) виражи
б) витражи
ц) пејзажи

Наочари које су се некада носиле само на једном оку звале су се:
а) бинокл
б) монокл
ц) трицикл

Систем цеви кроз које се помоћу сабијеног или разређеног ваздуха преносе писма у великим зградама и установама је:
а) пнеуматик
б) аутоматик
ц) супермаркет

Морски мекушац који из жлезде на задњем цреву избацује течност тамноплаве боје, њом замућује воду и тако се штити од непријатеља зове се:
а) корал
б) сипа
ц) сунђер

7
Електрични апарат који служи за боље струјање или расхлађивање ваздуха у затвореним просторијама је:
а) дегустатор
б) дестилатор
ц) вентилатор

8
Текст опере или оперете назива се:
а) моменто
б) декрешендо
ц) либрето

9
Да би се одбранили од најезди манџурских Татара, Кинези су подигли чврст одбрамбени зид дуг 2450 км, висок око 15 и широк 5—8 метара. Изграђен је у:
а) III веку пре наше ере
б) II веку наше ере
ц) XV веку наше ере

Забрањен захват у боксу, када се противници обухватају рукама и тако штите од удараца је:

а) инч
б) клинч
ц) пинч

Дрвореди с обе стране улице или шеталишта зову се:
а) алоја
б) перивој
ц) алеја

Научни израз за резбање дрвета је:
а) ксилографија
б) ортографија
ц) хагиографија

12

13
Деца направу на слици користе за игру и такмичење а одрасли за брање високог воћа или прелаз преко баје или мање реке. То су:
а) нануле
б) штуле
ц) штале

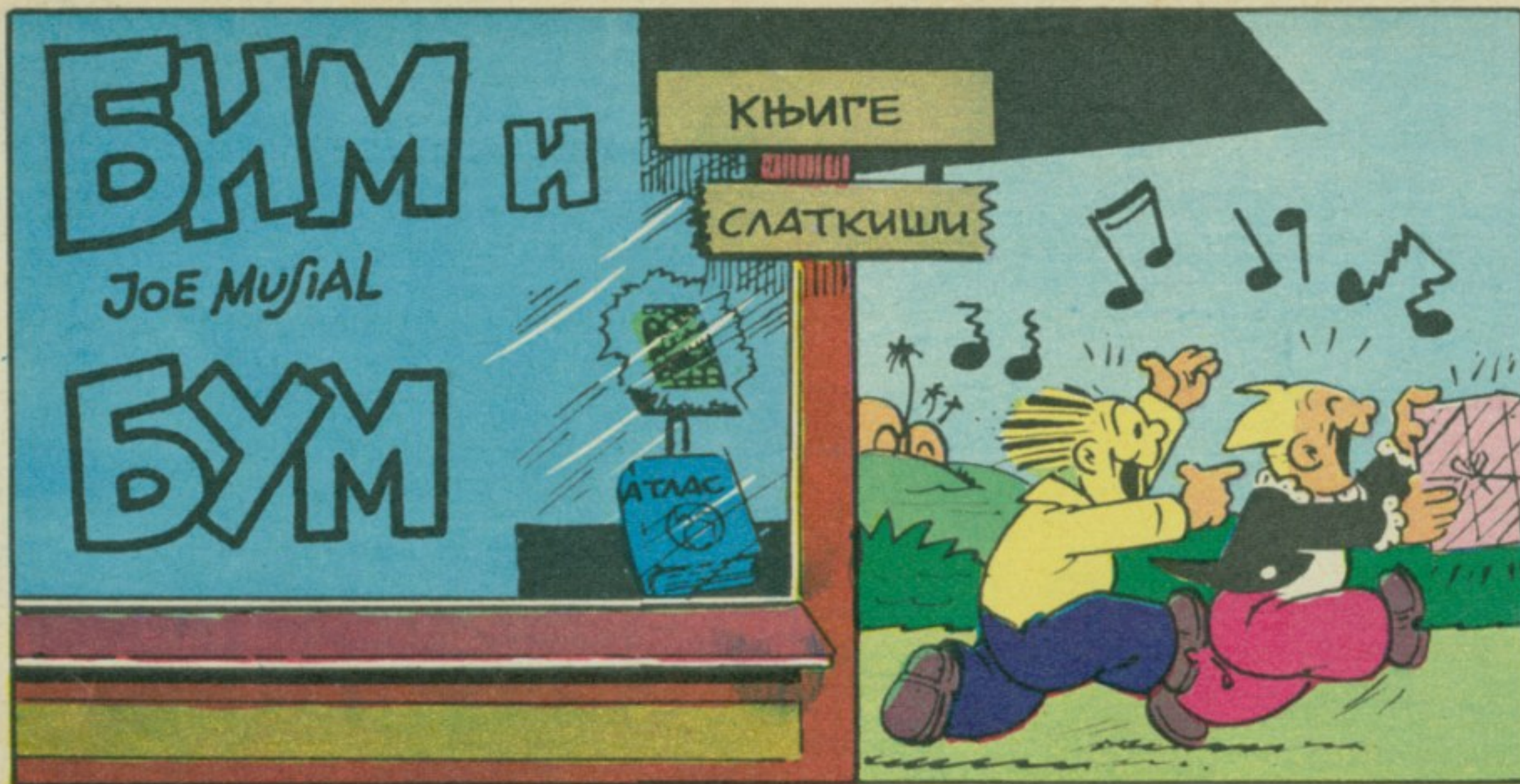
14
У брдским и шумовитим крајевима често се могу видети сеоске куће покривене или обложене дрвеним даскама. Ова врста крова зове се:
а) шиндра
б) баца
ц) катун

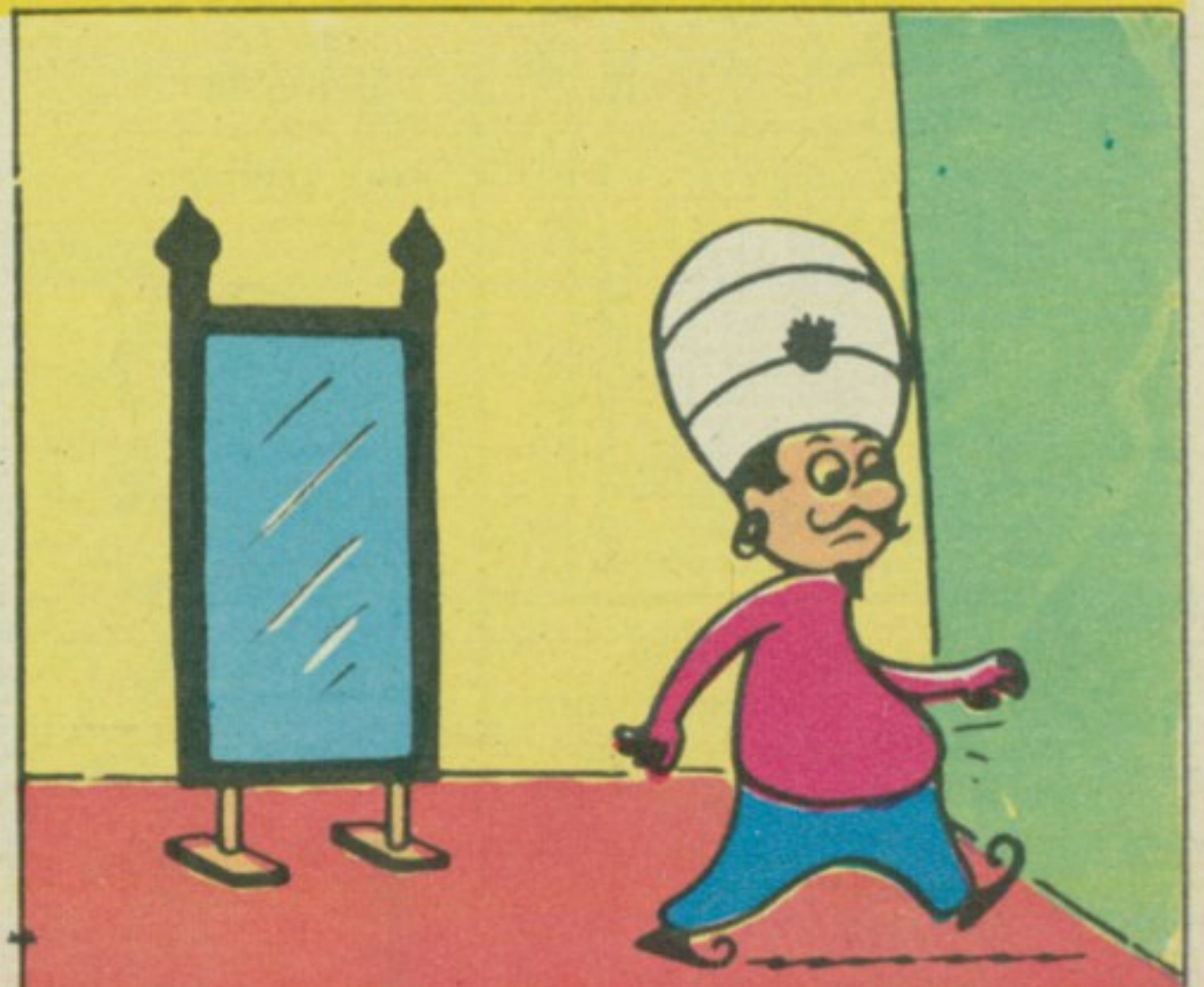
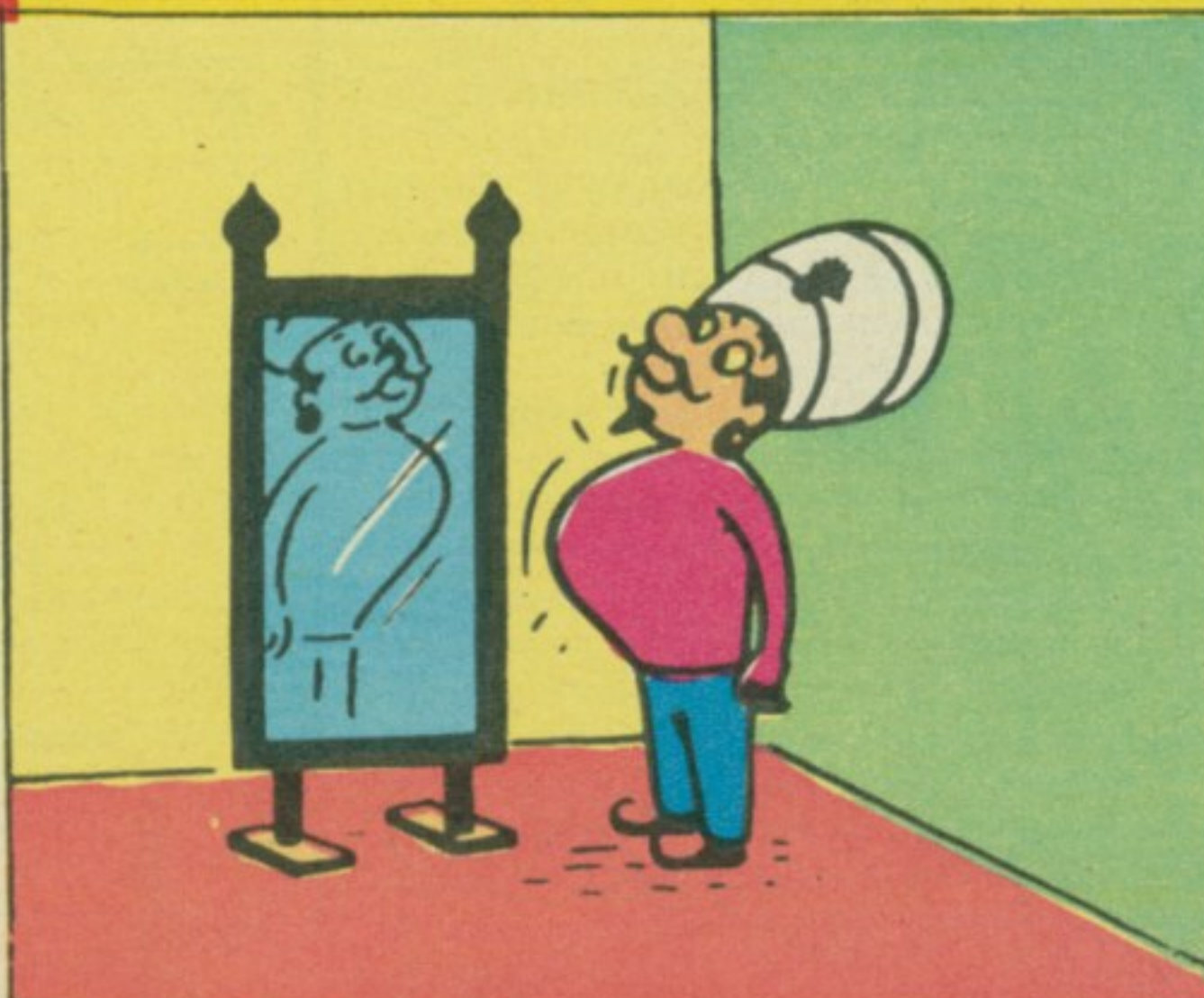
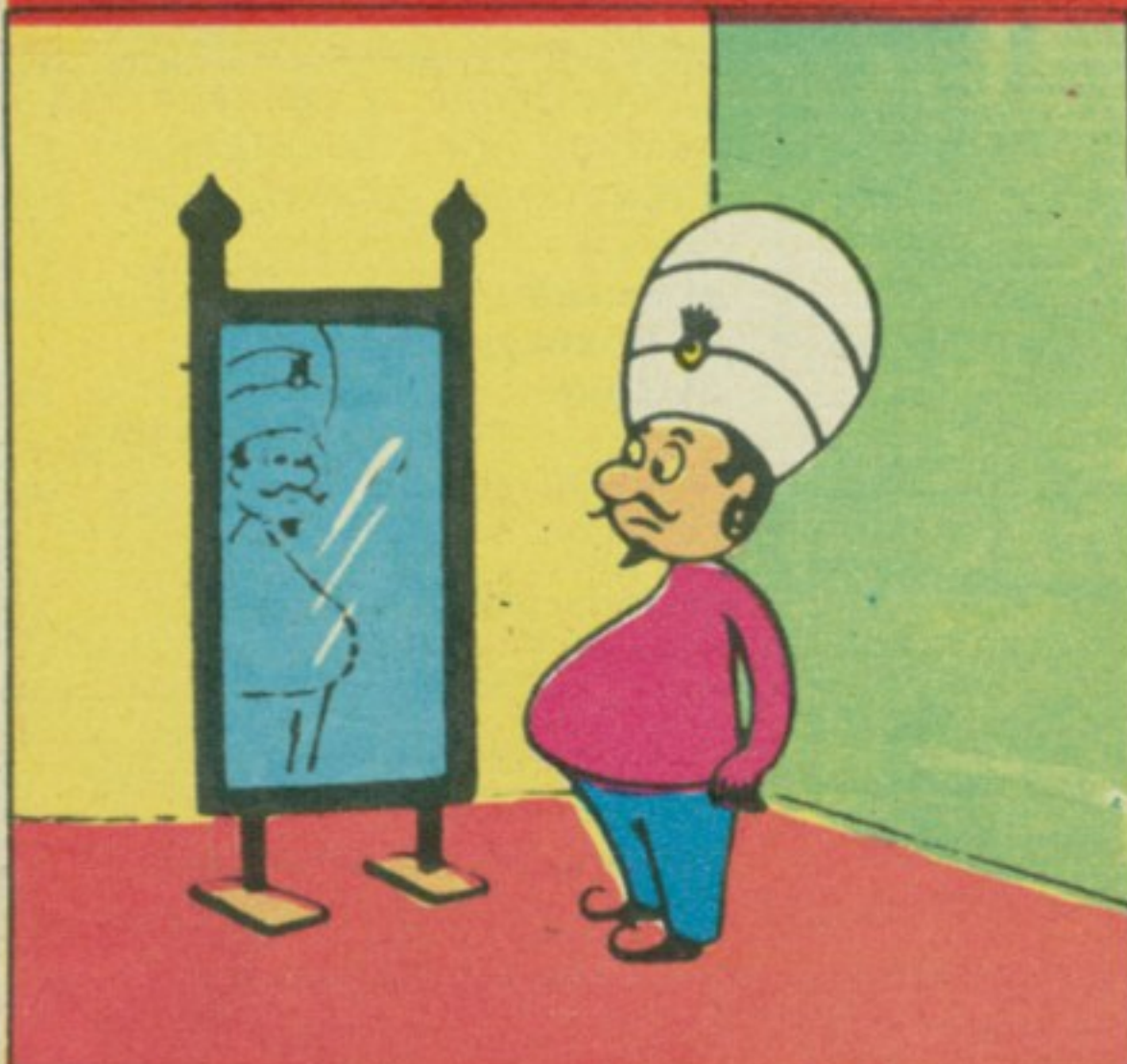
15
Стање воде у рекама, настало као последица климатских услова, назива се:
а) осека
б) водостање
ц) слив

- 1-б) дорски
2-ц) лента
3-б) витражи
4-а) пнеуматик
5-а) дијадема
6-а) сипа
7-а) вентилатор
8-а) либрето
9-а) у III в. пре наше ере
10-б) клинч
11-а) алеја
12-а) ксилографија
13-б) штуле
14-а) шиндра
15-б) водостање

ОДГОВОРИ:

НАСТРАДИН

ЦРНА БРАДА: ОПСАДА КАНАПЕША II

ТАКО ЈЕ ЦРНА
БРАДА СТИГАО
ПОД ЗИДИНЕ
ГРАДА ...

ЧАС ЈЕ ЗАВРШЕН!
У РЕД!

МАЛО
КАСНИЈЕ...

ПРВИ КОЈИ ЗУЏНЕ
МАКАР РЕЧ, ОСВРЌЕ СЕ
ИЛИ ВУЧЕ НОГЕ... БИЋЕ
ИШИБАН! НАПРЕД
МАРШ!

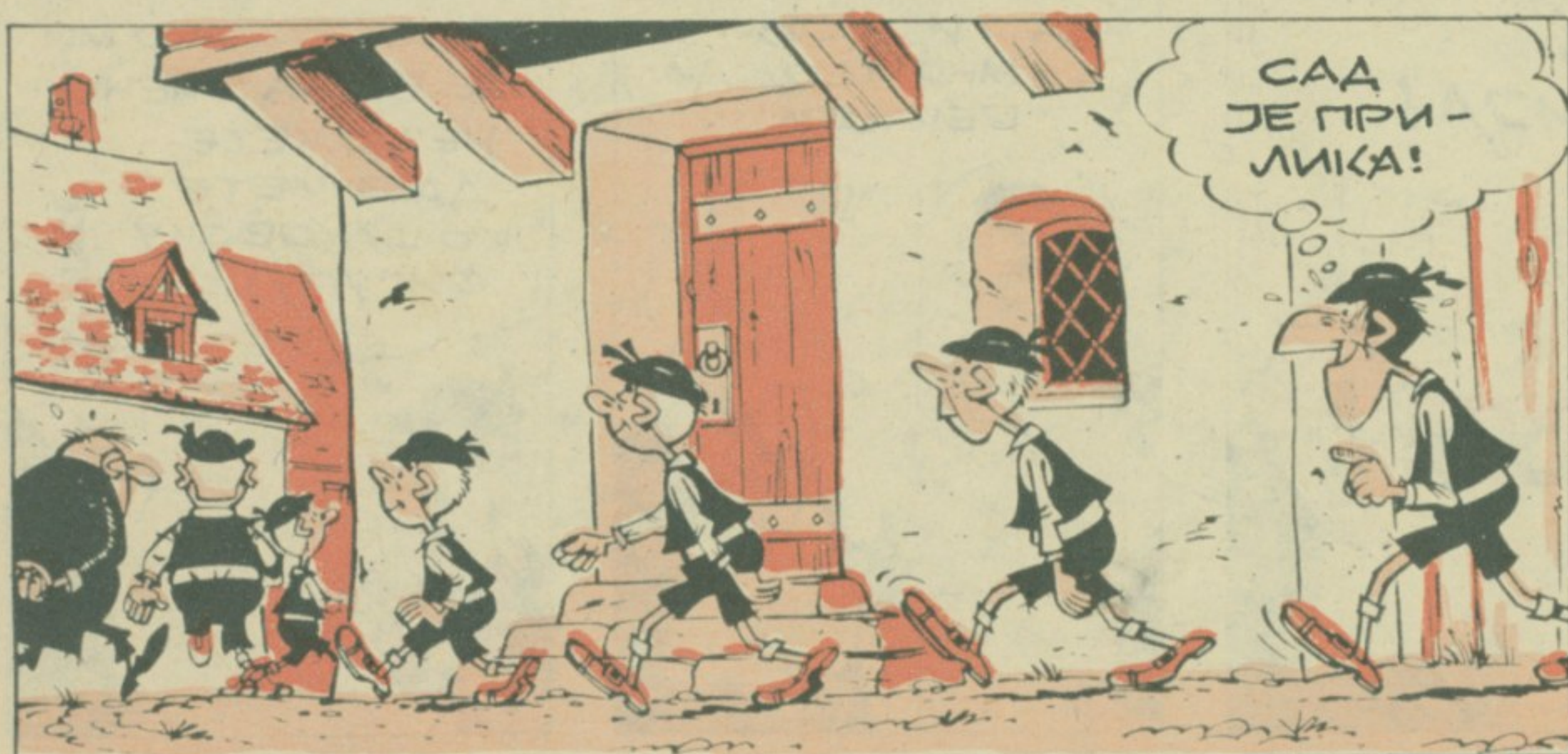
ЛЕВА, ДЕСНА...
ЈЕДАН,
ДВА ...

САД...
ИЛ' НИ-
КАД!

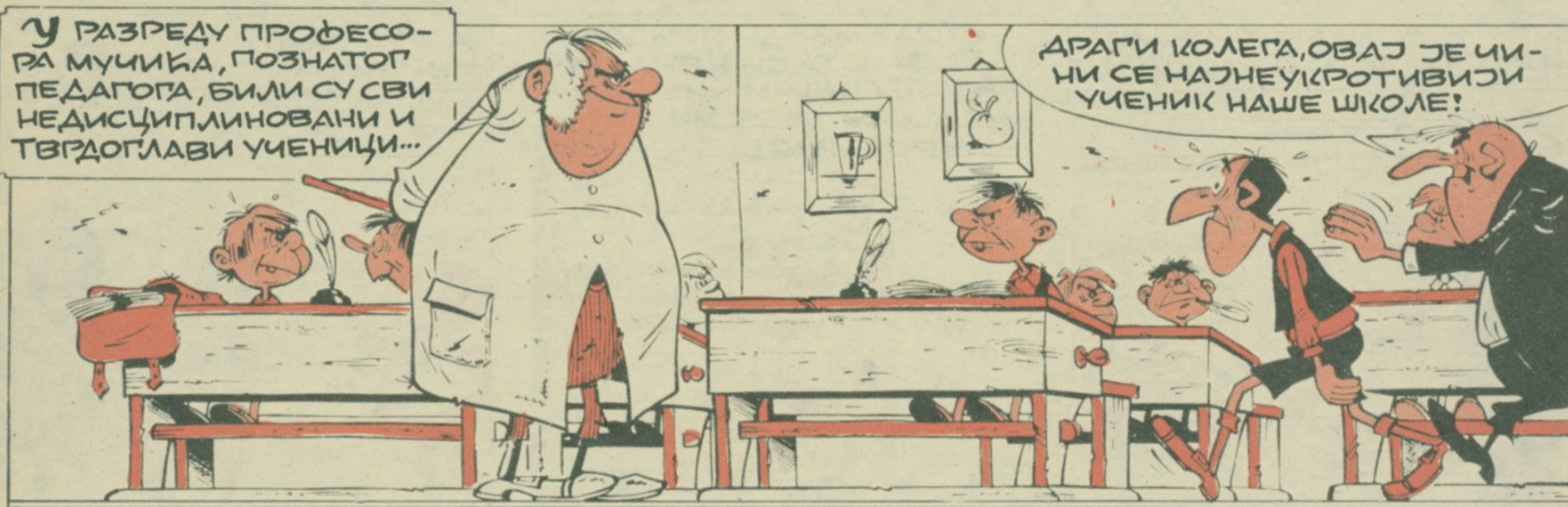
ПАЗИ ОВОГ БИЋ-
МАНА! МОРА ДА
ЈЕ ПОНАВЉАЧ!

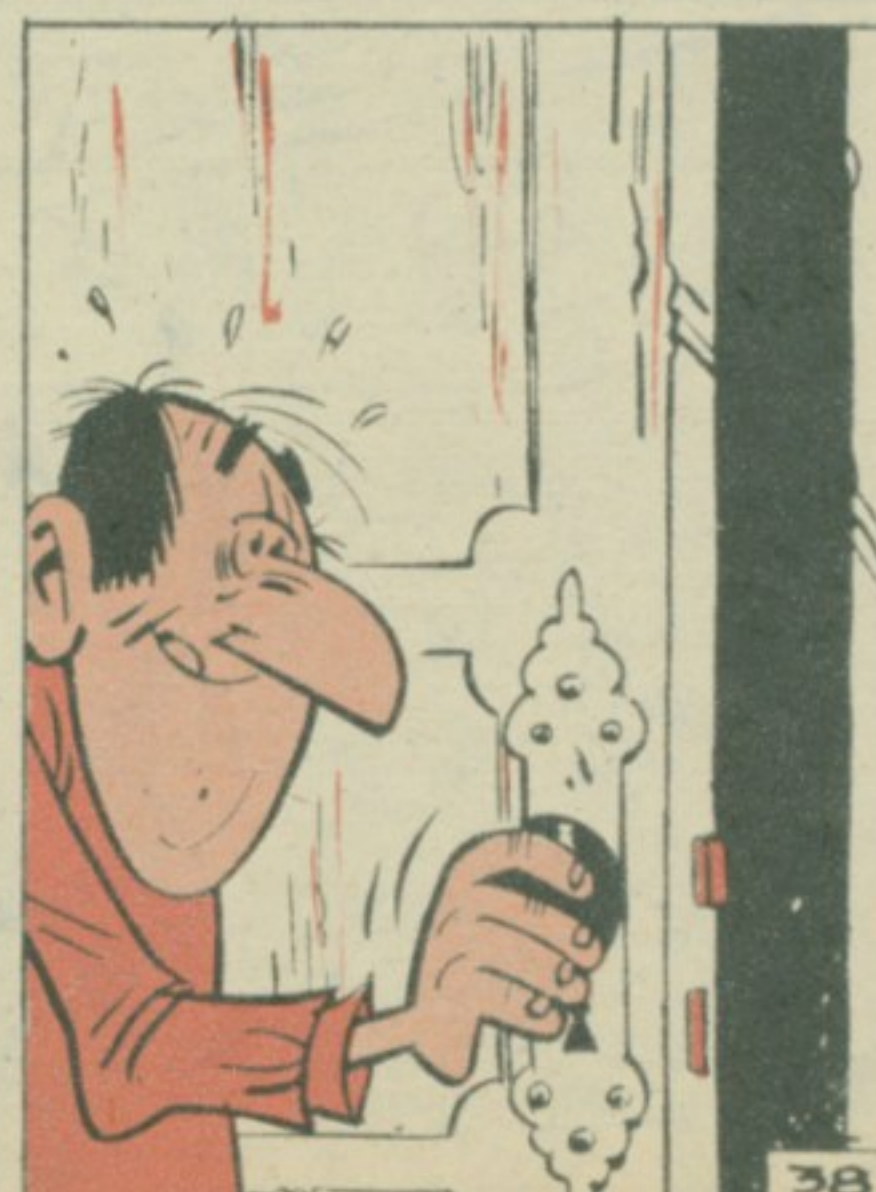
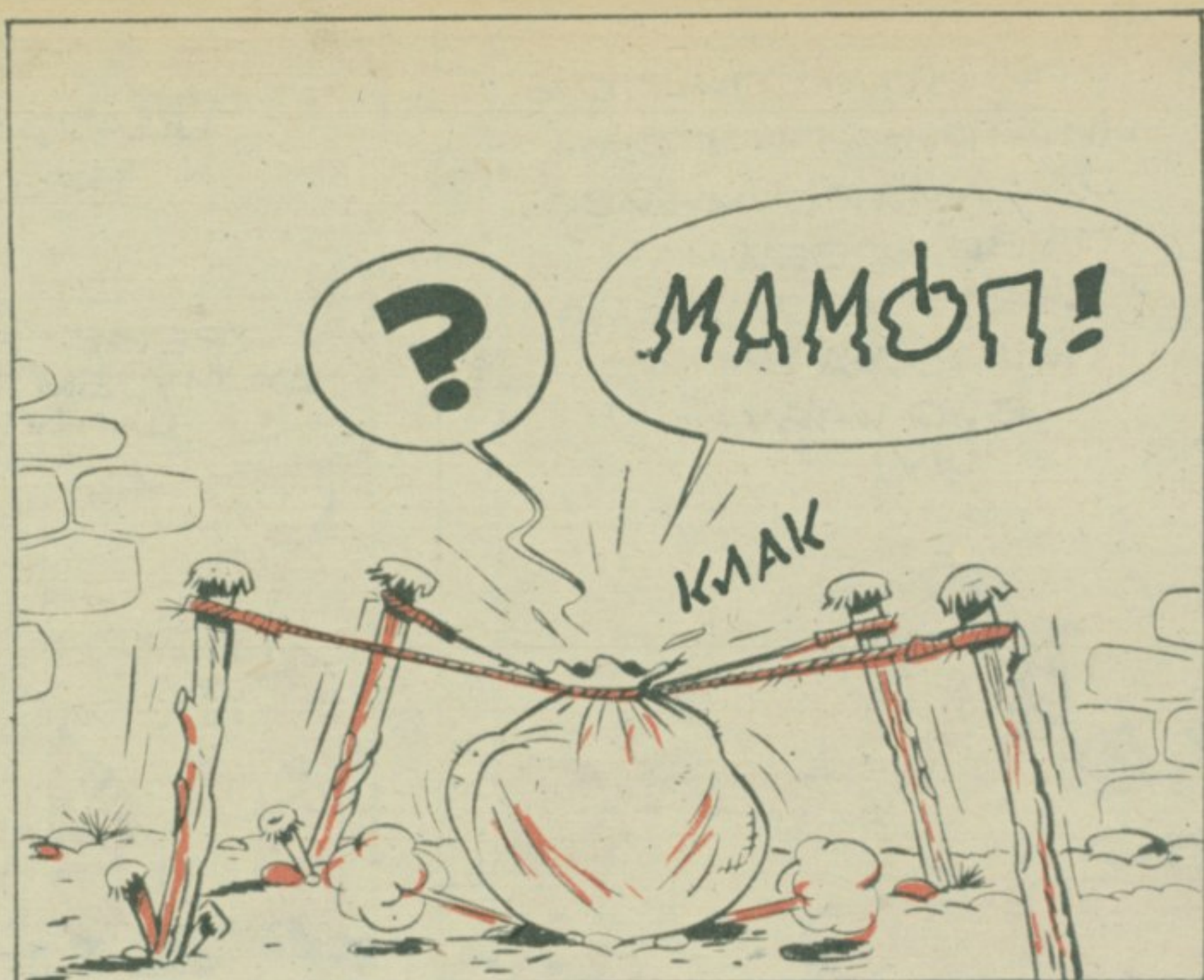

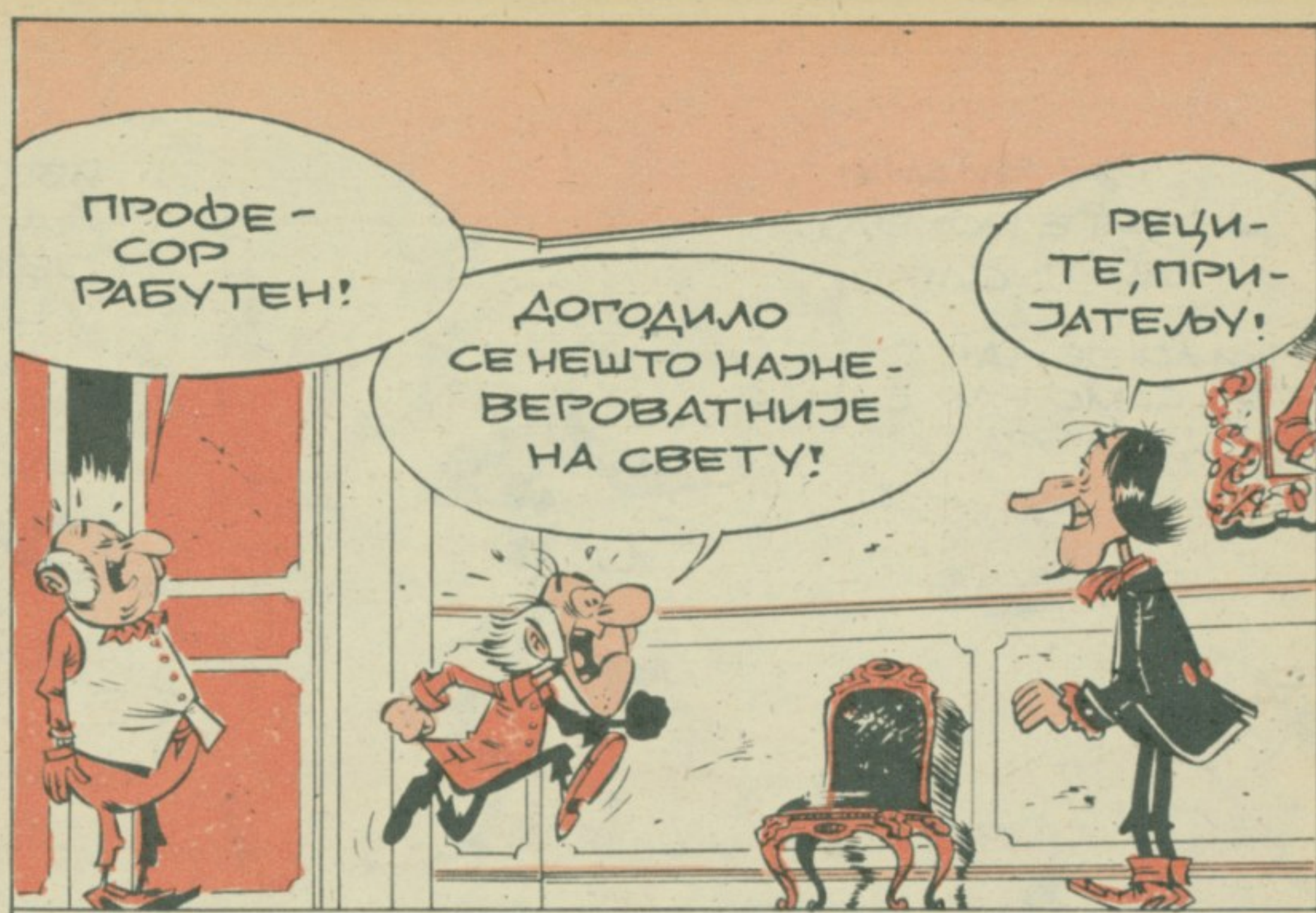

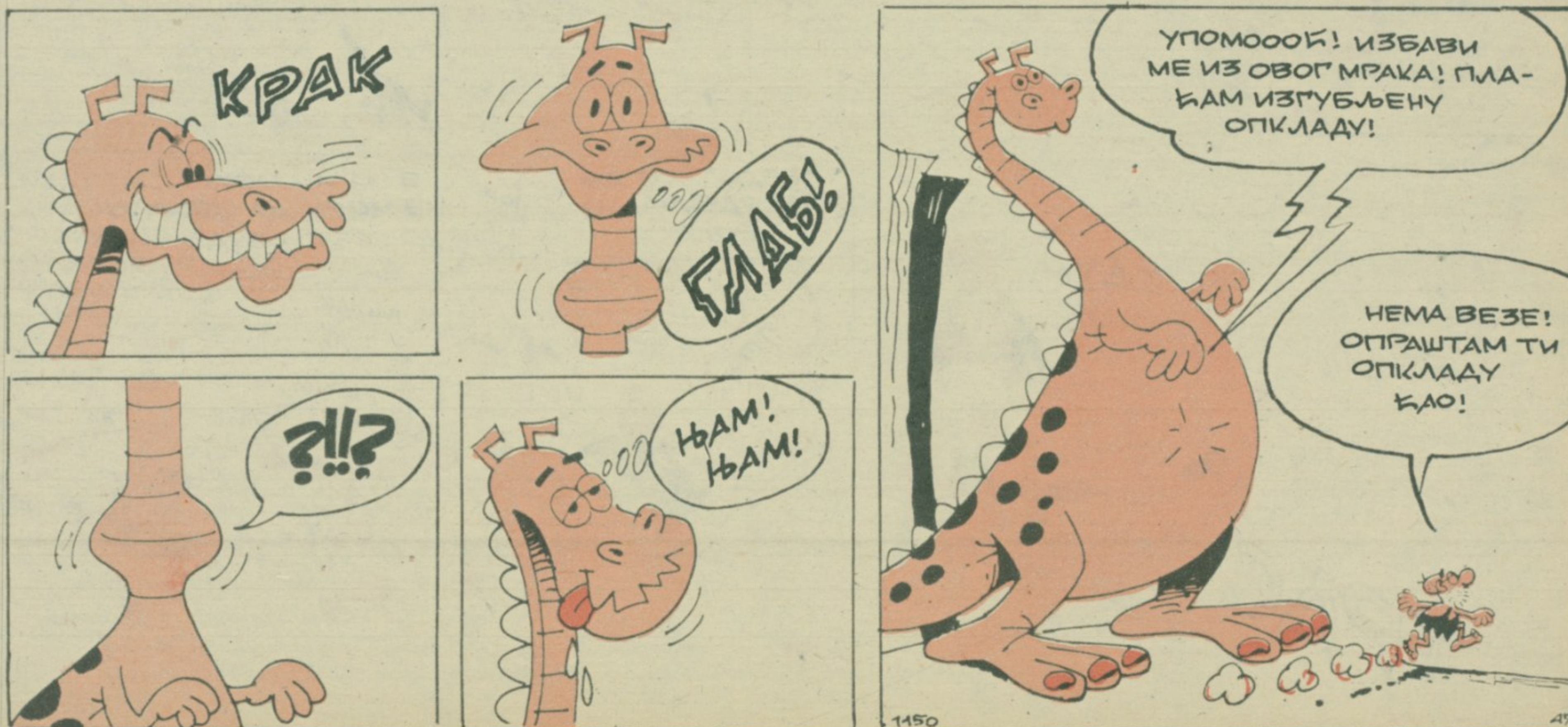

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ ...

КРАЈ

МИЦКО

НАГРАДНА ИГРА

1755

НАГРАДА

Траје од 15.9.73. до 15.2.74.

Извлачење награда 10 дана по завршетку игре.

За учествовање треба послати:

комбинацију 20 кесица НЕГРО БОМБОНА, ЛЕШНИК КАРАМЕЛА, ИМЕ И ПРЕЗИМЕ, АДРЕСА, ГОДИНА РОЂЕЊА, НАЗИВ И МЕСТО ШКОЛЕ КОЈУ ПОХАЂАТЕ (ако сте ученик).

Сваки учесник који испуни ове услове добиће број којим учествује у извлачењу награда.

НАГРАДЕ ЗА ШКОЛЕ:

10 СВ телевизора добија 10 школа из групе школа са више од 150 учесника игре.

1 школа са највише учесника добија још као супернаграду библиотеку у вредности од 10.000.— динара. 30 школа из којих има више од 100 учесника добијају библиотеку по сопственом избору у вредности од по 1.000.— динара.

НАГРАДЕ ЗА ПОЈЕДИНЦЕ:

707 учесника добија као награду четвородневну екскурзију.

300 учесника добија 300 „Слатких пакета”

707 учесника добија комплет Пионирових значака.

Све награде се додељују жребањем.
Резултати се објављују путем штампе.

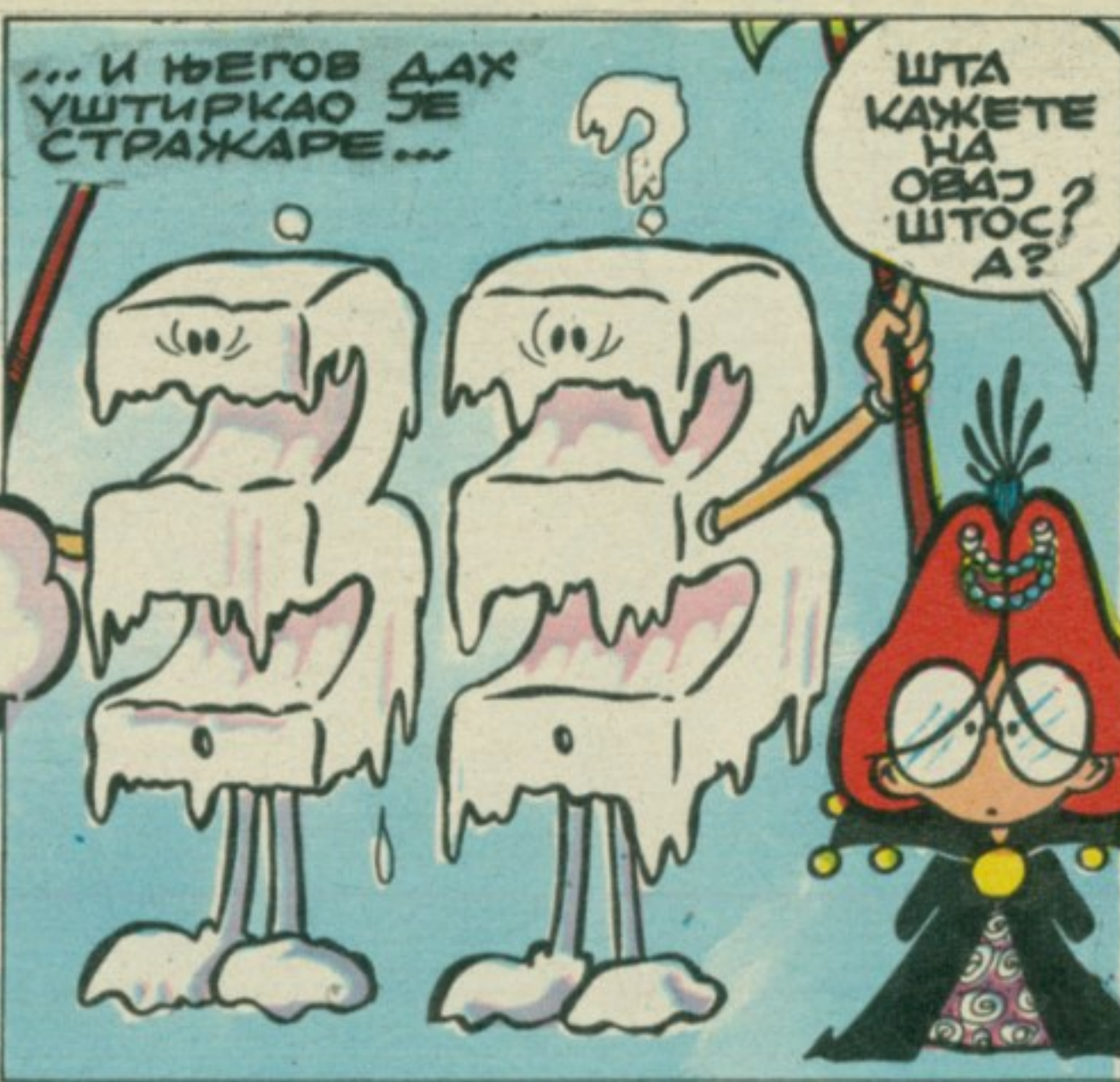
Pioneer

ИНДУСТРИЈА ЧОКОЛАДЕ
И БОМБОНА СУБОТИЦА

ДОЖИВЉАЈИ ИБН ТУПА

ИКС ИПСИЛОН ЈЕ ХУКНУО...

... И НЕГОВ ДАХ УШТИРКАО ЈЕ СТРАЖАРЕ...

ШТА КАЖЕТЕ НА ОВАЈ ШТОС? А?

ПРИЈАТЕЉИ СУ УШЛИ У ПАЛАТУ И ВОЂЕНИ НЕПОГРЕШИВИМ ИНСТИНКТОМ (ВИДИ ЦРТКАСТУ ЛИНИЈУ) НАШЛИ СУ ОНО ШТО СУ ТРАЖИЛИ...

СВЕЧАНА ДВОРАНА

ПРЕД ЛИЦЕМ САМОЗВАНОГ КРАЉА ОСМИЦЕ МУСА СЕ ОХЛАДИО ОД СТРАХА...

ПОДАЛИ ТИРАНИНЕ, ДОБАР ДАН. НИЈЕ ТИ ДОСТА ЗЕМЉА ТРОЈКИ НЕГО ХОБЕШ ДА ЗАРАТИШ И СА ЧЕТВОРКАМА!

КОЈЕ СУ ОВО СИЛЕЦИЈЕ?!

М. БАКЕНХОВЕН - В. ЛИКАР

VLADIMIR L.S. 1973

ЈА ИМАМ ПРАВА НА ЗЕМЉУ ЧЕТВОРКИ ЈЕР СЕ ЗНА ДА ЈЕ $2 \times 4 = 8$!

СТРАЖА! УХВАТИТЕ ИХ!

ВОЈНИЦИ СУ ПОЈУРИЛИ...

ИКС ИПСИЛОН ЈЕ ОПЕТ ХУКНУО И СВЕ НАОРУЖАНЕ ТРОЈКЕ СУ СЕ УКОЧИЛЕ...

КРУНИСАМУ ОСМИЦУ УХВАТИЛА ЈЕ ПАНИКА...

МОРЕ, ОВАЈ КРАЉ МИ ЈЕ НЕШТО СУМЊИВ. САД БЕМО ДА ПРОВЕРИМО...

ДУНУО ЈЕ И ИСТОГ ТРЕНА ОСМИЦА ЈЕ БИЛА УШТИРКАНА...

О-РУК!

ПОВУЦИ! ПОТЕГНИ!

СКУПИТЕ ХРАБРОСТ ПА ЧИТАЈТЕ!

ТРИ

СТРАОБНЕ ПАТЊЕ ДВА МОРНАРА — БРОДОЛОМНИКА

Управо је примљена вест о страдању на мору британског једрењака „Каунти оф Ричмонд“ док пловљаше из Њујорка за Сен Томас с товаром угља. Посаду сачињаваху деветорица морнара и капетан Р. Макдоналд. Сви они нађоше смрт у мору осим првог крмоноша Семјуела Макдоналда (брата горе поменутог капетана) и матроза једног по имену Хари Ланг. Брод је изгледа напустио Њујорк октобра трећег и налетео ус-

коро на страшне буре што море усковитлаше. Четрнаестог једрењак беше у тако лошем састојанију да му пређаше опасност да потоне. Посада се стога припреми да га напусти.

Један од два чамца море разби тек што беше спуштен а и други би разбијен у покушају да у море спуштен буде. Ускоро потом једрењак потону, кљуном напред, повукавши са собом несрећну посаду. Први крмонош, трен један само пре-

но што ће брод потонути, дограби једне лествице и веза за њих две даске. Све то он баци у море па и сам скочи. Огроман талас један га дограби и далеко баци али он успе да се дограби дасака и виде да се за исте држи још један човек, извесни Ланг. Обојица се чврсто држаху за даске све док не видеше да крај њих плови откинути под задње палубе. Пустише они тада даске и до палубе допливаше. Она чињаше као један сплав око чети-

ри метра дугачак и мање од три широк и представљаше прилично сигурно уточиште мада га бесни таласи бацаху на све стране и два човјека беху принуђена да се вежу да их море однемо не би.

Чим се домогоше сплала они бацише поглед по мору тражећи остале чланове али на видику никог не беше и тада им јасно постаде да су они једини у животу остали.

Макдоналд је извесно време пре тога патио од неке ране на нози и слана вода само увећаваше сада његове боли. Да би се избавио боли и ногу своју заштитио, скиде он своју фланелку кошуљу и омота је око ноге своје. Петога дана паде оскудна кишица и лежећи на леђима својим они устима хватаху ретке капи. У подне Макдоналд устаде и угледа брод неки на око шест миља морских који пловљаше уз ветар. Ујединивши снаге своје они одвалише даску једну од сплала. Успевши у томе они везаше за њу Макдоналдову кошуљу. Кроз сат један отприлике спазише како се брод, који већ близу беше, зауставља и схватише да су их спазили. Беше то једрењак „Леонардо“ с капетаном Гвадаличем. Несрећне бродоломнике извукоше на палубу да би их касније искрцали у Бостону. Пошто оба беху Енглези њих прими тамо британски конзул да их касније у Њујорк упути.

МАФУКА СЕ ОПРАШТА ОД ДИРЕКТОРА

Доктор Карл Нисле јавља нам следеће о последњим тренуцима једног гориле у Берлинском зоолошком врту. Неколико не деља пошто је кобна болест нагавестила своје присуство, дотле пун снаге, несташности, покретљивости и живахности, тај најсјајнији представник свих четвороножаца, поста најјаднија фигура што се видети може. Више није примећивао блистав живот око себе, па чак ни директора, свог највећег заштитника, као да више није видео.

Велике очи гориле изражаваху нешто слично дубоком разочарању. Код Мафуке, јер тако се гориле зва-ше, не беше ни трага преклињућег погледа животиње на умору. Гориле је патио јер патње његове велике бејаху а он, можемо рећи, свестан потпуно беше да нико излечити ни-ти олакшати његову тешку болест не може.

Такво стање потраја све на до неколико минута пред смрт. Када се директор још једном саже изнад свог љубимца, Мафука стави тада руку своју око врата његовог и извесно време јасним очима својим гледаше заштитника свог. Тада га три пута пољуби кратким пољупци-ма, благо се спусти на легало своје, затим се још једном рукова с дирек-тором као да се опрашта од њега после много година срећног живо-та, и одмах заспа да се никад више не пробуди.

МИНУТА ПРЕД СМРТ

МОРСКО ЧУДОВИШТЕ ПРОГУТАЛО ГЊУРЦА

Једна више него страшна прича стигла нам је из Палестине. Никакве сумње не може више бити да тамо у дубинама морским обитавају немани фантастичне као Велика Морска Змија и Баволска Риба које, повремено само, виђају морнари.

Веома је тешко убедити неке персоне да у овој причи о Морској Змији има истине. Ипак, њиховој сумњи супротстављамо тврд-

ње очевидаца многих спремних да заклетвом потврде истину о постојању чудовишта тих. Чудовиште о којем је реч видело је бар туце персоне, а и више. Мистер Јаго, Величанства Њеног вицеkonzул у Бејруту, у извештају свом о трговини у Сирији јавља лета 1875. да је жетва сунђера морских веома оскудна што је дошло као последица појављивања једне немани морске, по величини равне ма-

њем броду, а у близини Бартуна испод чувеног Горја Либањонског. Речено чудовиште нанело је зло само једном морнару прогутавши га целог. Судећи према сведочењу осталих гњураца, ловаца на морске сунђере, што с њим заједно беху, међу њима настаде после несреће страх да се више у море заронити не усуђиваху. Оскудица у сунђерима морским довела је до пораста цена истих.

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ИДУЋИ НАСТАВАК: ГОРИМО!

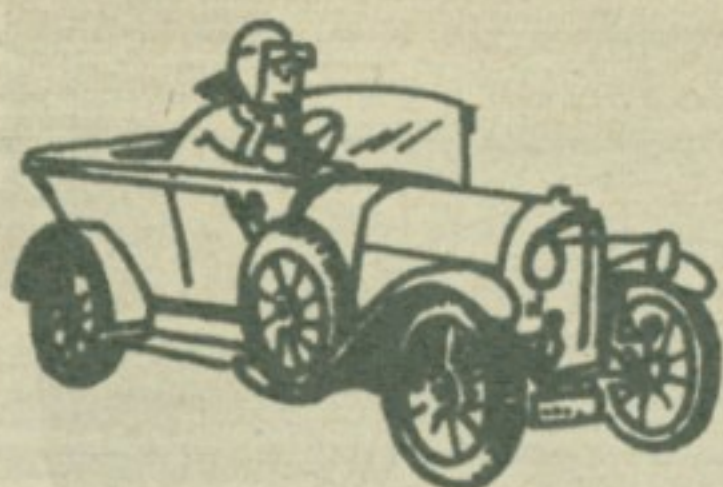
Када је 1899. године први амерички аутоиндустријалац пуковник Алберт Поуп продао фирми „Електрикал Вехикл Компани“ свој погон за производњу електричних возила, узгред јој је уступио и патент извесног Џорџа Болдвина Селдена. Радило се о нацрту за једног сасвим једноставно бензинско возило коме нико дотада није покљонио нарочиту пажњу. Али, кућа „Електрикал Вехикл Компани“, која је сањарила о сувереној власти на америчком тржишту аутомобила, хтела је да га има за сваки случај мада је углавном била заинтересована за возила на електрични погон.

УДРУЖЕЊЕ ОВЛАШЋЕНИХ

Чак ни преговарачи ове куће нису сањали од каквог ће значаја за њих бити овај нацрт, који су купили из пуне опрезности. Патент број 549.160 бачен је у фиоку и на њега се потпуно заборавило.

Али, када је 1907. године опредељење за производњу електричног мотора довело компанију у озбиљне новчане тешкоће, одговорни су се сетили Селденовог цртежа и помислили да ће помоћу њега мо

РАТ ЗБОГ ПАТЕНТА

Један сасвим осредњи нацрт за бензинско возило претио је да онемогући развој аутомобила у Америци. Најзад, спас је дошао од — Хенрија Форда.

накнаду власнику Селденовог патента да би наставили с производњом. Главни задатак овог удружења био је — да се бори против оних који нису његови чланови. Ускоро је оно постало једна од најмоћнијих организација аутомобилске индустрије у Америци.

ОД ВИОЛИНЕ ДО АУТОМОБИЛА

Из рекламних разлога, тадашњи фабриканти аутомобила нису желели да им се зна право порекло. За то су имали и разлога: међу њима, само је чувени Хенри Форд своју каријеру

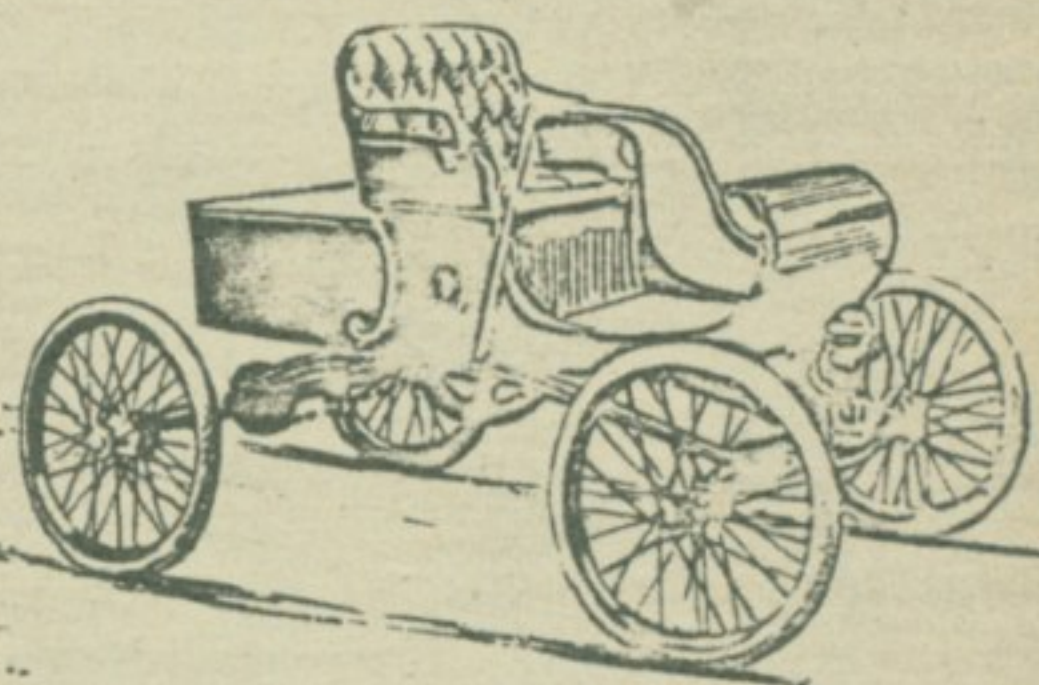
ча моторних возила — почела је под руководством Хенрија Форда оштру борбу против „Селденовог патента“.

У новом удружењу окупило се, поред Форда, још неколико крупних имена. Била је ту фабрика „РЕО“ коју је 1904. године основао Ремсон Ели Олдс, затим „Мармон“ Хауарда Мармона, бившег произвођача машина за млинове, и компанија „Максвел-Брискоу“, коју су 1903. створили инжењер Џонатан Максвел и пословни човек Бенџамин Брискоу. Предузимљиви Брискоу на чинио је чак 1910. године покушај да са „Бјуиком“ оснује крупно предузеће које ће бити равноправан супарник огромном „Дженерал Моторсу“.

На жалост, ово удружење „неовлашћених“ изгубило је на свим судовима парницу против „овлашћених“ па се 1909. године распало. Али, сам Хенри Форд није одустајао. Упркос великим издацима, лично је повео нову, дугу парницу и најзад — победио! Успео је да докаже да се омишљени патент број 549.160 односи само на двоцилиндрну машину какву је Селден предвидео, док су сви остали амерички произвођачи у своје моделе уграђивали четворотактне моторе. Према томе, „Електрикал Вехикл Компани“ и „Удружења овлашћених“ нису имали право да узимају данак осталим фабрикама бензинских возила!

Био је то самртни ударац после кога су се распале обе израбљивачке ор

Први олдсмобил Ремсона Елија Олдса из 1901. године лично је на фијакер.

ганизације. Америчка аутомобилска индустрија најзад је могла слободно да се развија.

ЕРА ЧОВЕКА ЗА ВОЛАНОМ

Док се у Америци водио огорчени аутомобилски рат, у Европи се свим снагама радило на усавањавању погона и конструкције. Традиција је била јака те су возила из тог времена још веома подсећала на кола са коњском запрегом, али се погонски део зато веома брзо развијао.

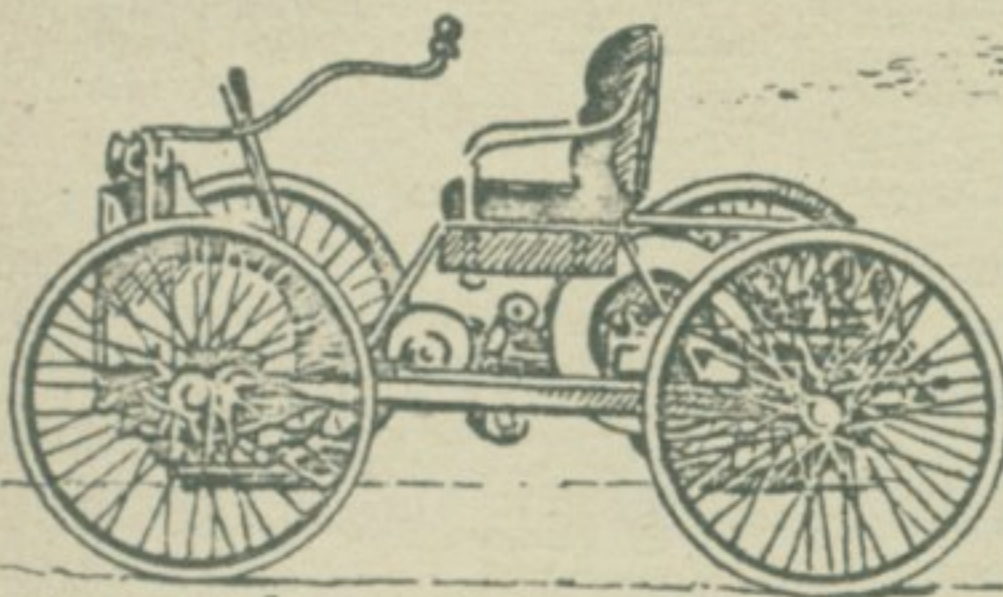
Најпре су бензин и ваздух мешани у једној веома примитивној врсти карбуратора. Паљење се вршило помоћу једне платинске цеви коју је посебни грејач стално држао у стању белог усијања. Погон се преносио на уздужну осовину квачилом пресвученим кожом и гломазном, несинхронизованом мењач

ком кутијом, одакле су га на задњу попречну осовину и точкове преносила два ланца. Точкови су били обложени пуном гумом или гвозденим наплатцима који су веома лоше пријањали уз друм.

Али, 1901. године дошло је до изненадног преокрета. И најбољи модели из тек минулог века почели су одједном да се сматрају застарелим. Родили су се основни принципи савремене конструкције и производње аутомобила. Електрично паљење смеше за менило је усијану платинску цев, примитивне цеви за хлађење уступиле су место радијаторима структуре пчелињег саћа, уведене су и пумпане гуме. Извучене су из забораве старе тековине људског ума, као кардански зглобови и осовина коју је још у 16. веку открио Италијан Ђироламо Кардано и диференцијал који је измислио и 1827. године патентирао Француз Пекер.

Велика техничка радозналост која се пробудила у прошлом веку узела је маха. На помолу је била нова цивилизација — цивилизација човека за воланом.

П. С.

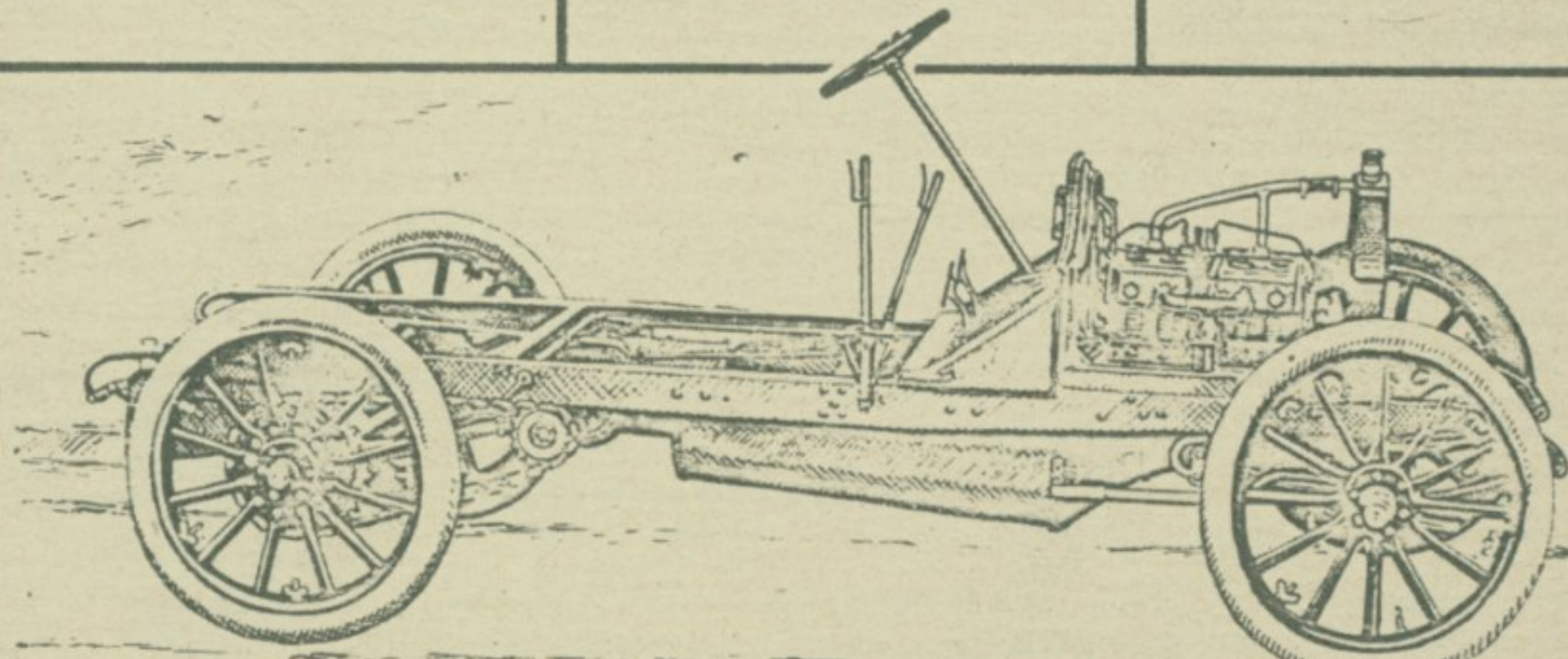
Овакво возило произвео је 1896. године Хенри Форд, човек који ће постати једно од највећих имена у историји аутомобила.

ћи да се извуку из кризе. Тако су поставили званичан захтев фирмама које су се већ бавиле производњом возила са експлозивним моторима (а њих је у то време већ било доста) да или одмах престану с производњом, или да компанији, која је била на рубу пропасти, плате патентна права с обзиром да она поседује први пријављени модел бензинског возила.

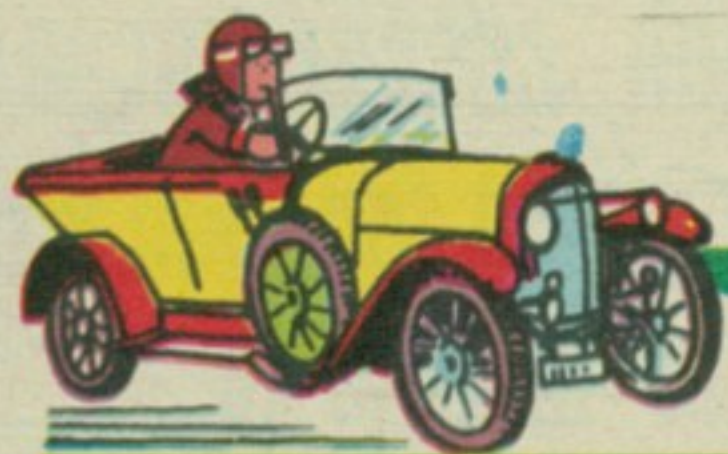
Природно, овај захтев довео је до опште побуне фабриканата аутомобила. Ипак, судски процес који је компанија поднела против највеће од ових фирми — „Винтон Мотор Кериц Компани“ — завршен је у корист тужиоца, те је одобрена накнада коју је тражио. Године 1903. основано је „Удружење овлашћених произвођача аутомобила“, то јест оних који су пристали да плате

ру почео са моторним возилима. Остали су, у жељи да створе велике монополе, дошли из разних других индустријских грана. Дејвид Бјуик бавио се производњом санитетског материјала; браћа Стенли држала су, пре преласка на парне машине, фабрику виолина и фотографских плоча; Џејмс Пакард производио је каблове и други електрични материјал, а Џорџ Пирс, творац чувеног возила пирс-ероу, почео је каријеру фабриком хладњака и птичијих кавеза, да би затим прешао на бицикле и тек потом на аутомобиле.

„Удружење овлашћених произвођача“ убрзо је израсло у опасну претњу онима који нису били његови чланови, што је ове подстакло да оснују противничку организацију. Та организација — „Удружење америчких произвођача

Почетком двадесетог века у Европи се пуном паром радило на усавањавању конструкције, што добро показује овај БЕРЛИЈЕ из 1907. године са 4 цилиндра, вентилима са стране, 4 брзине и ланчаним преносом на задње точкове.

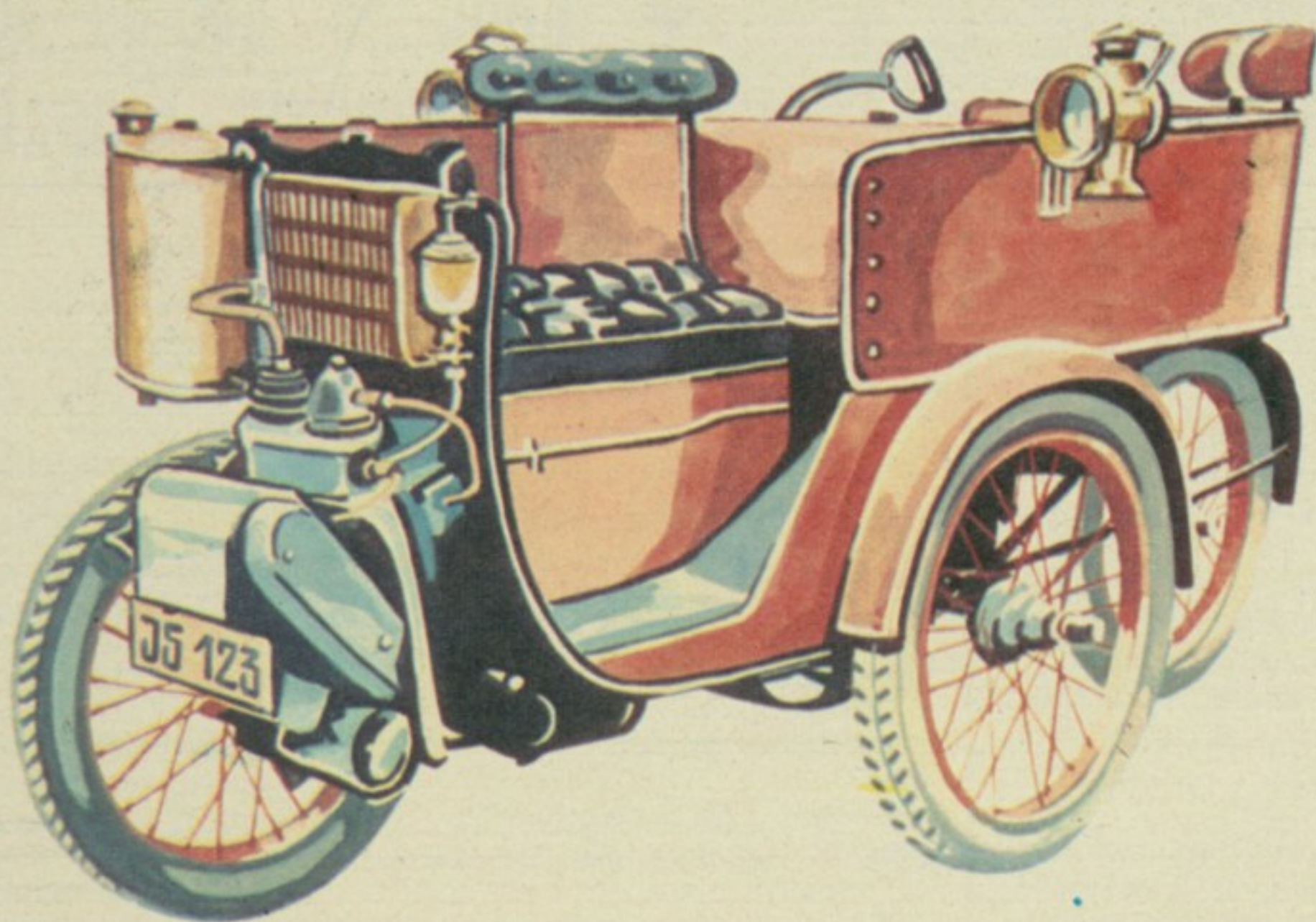

ЕНГЛЕСКА

СТАРИ АУТОМОБИЛИ

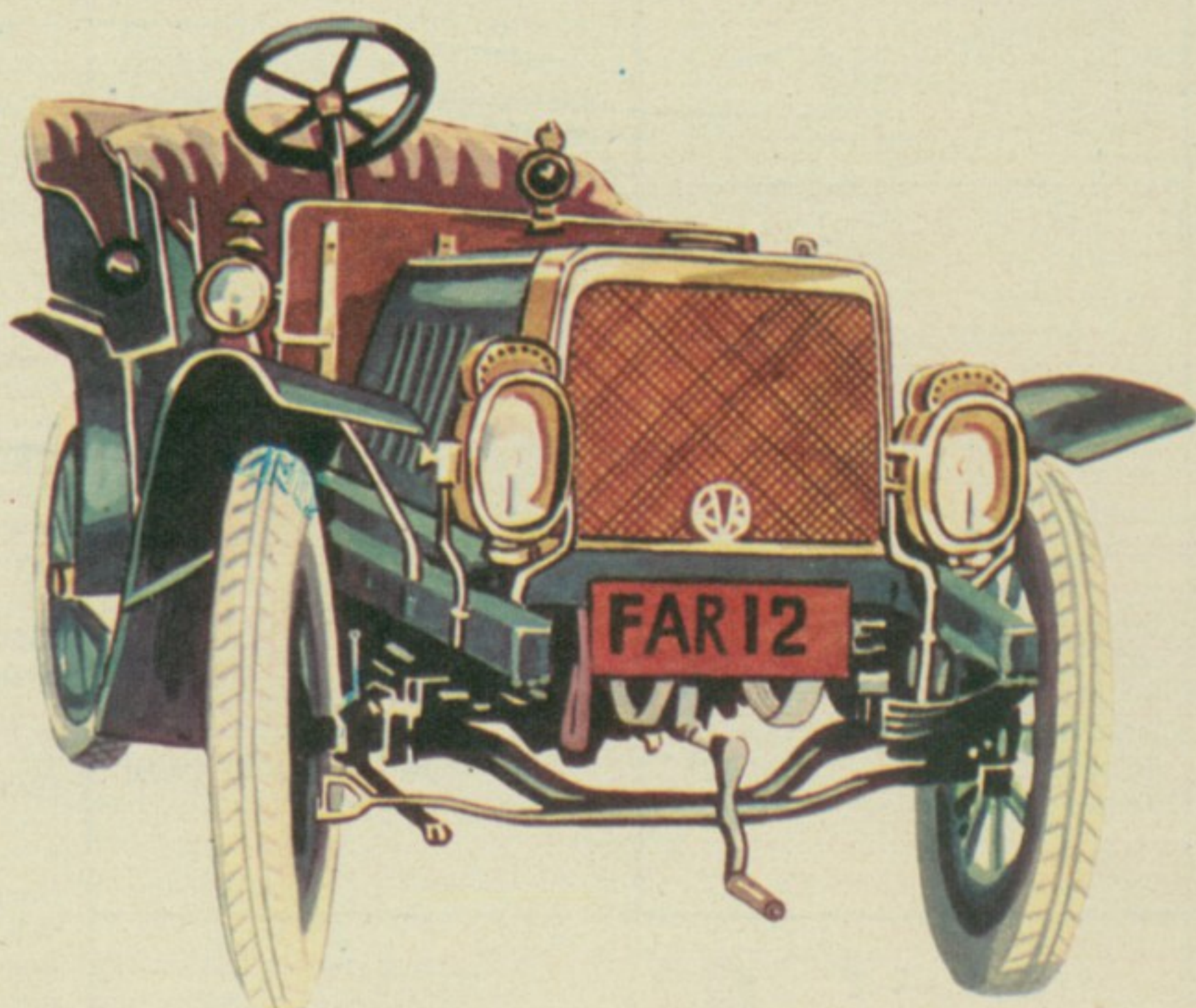

МОТОР

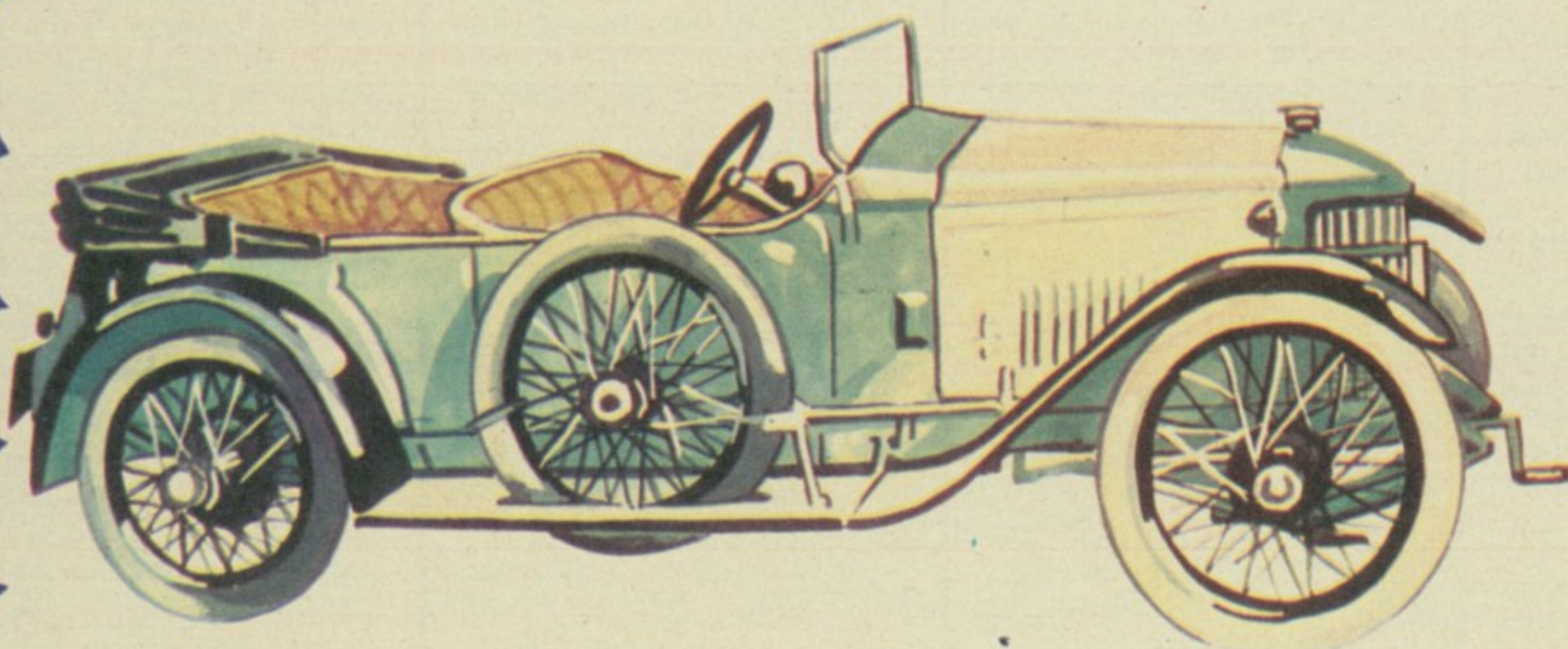
САНБИМ — МЕБЛИ, 1901.

Ово необично возило имало је једноцилиндрични мотор од 328 кубика, седиште налик на канапе у викторијанском стилу и четири точка (два постављена као код бицикла а два са стране). То је био први оригиналан модел оснивача фабрике „Санбим“ Џона Марстона. Пре тога је, 1889. године, произвео неколико пробних возила по угледу на француске моделе. Марстон је убрзо напустио САНБИМ-МЕБЛИ и почео да сарађује најпре са француским фирмама „Талбот“ и „Дарак“, а касније са „Хилманом“ и „Хамбером“. Најзад, 1935. године фабрику „Санбим“ купила су браћа Рутс.

АРГИЛ, 1903.

Марка „Аргил“ је, као и многе друге шкотске фирме, кратко опстала на Британским острвима. Један од њених малобројних модела је и овај на слици, снабдевен двоцилиндричним мотором марке „Астер“ од 1700 кубика.

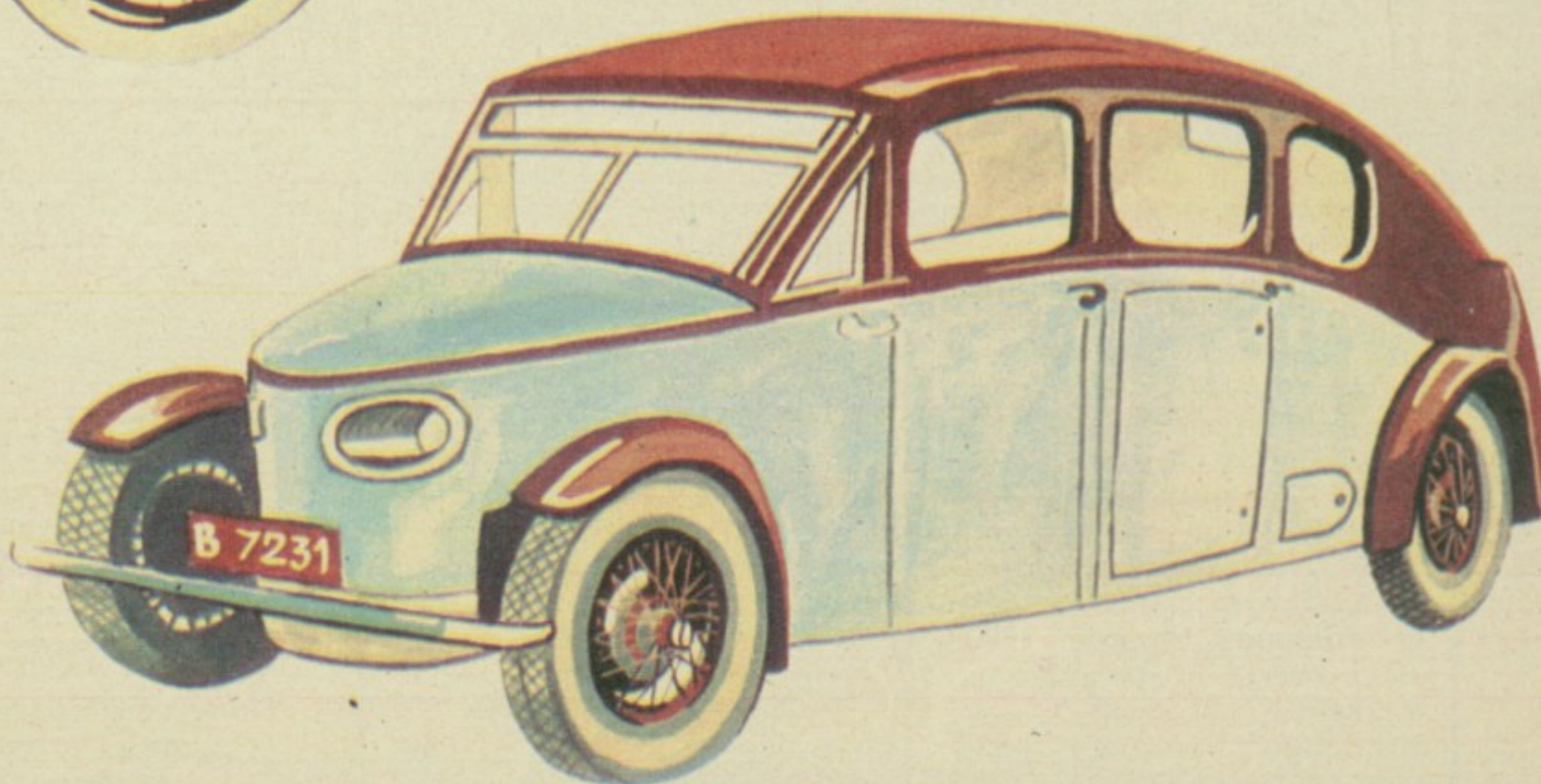

ВОКСХОЛ »ПРИНЦ ХЕНРИ«, 1913.

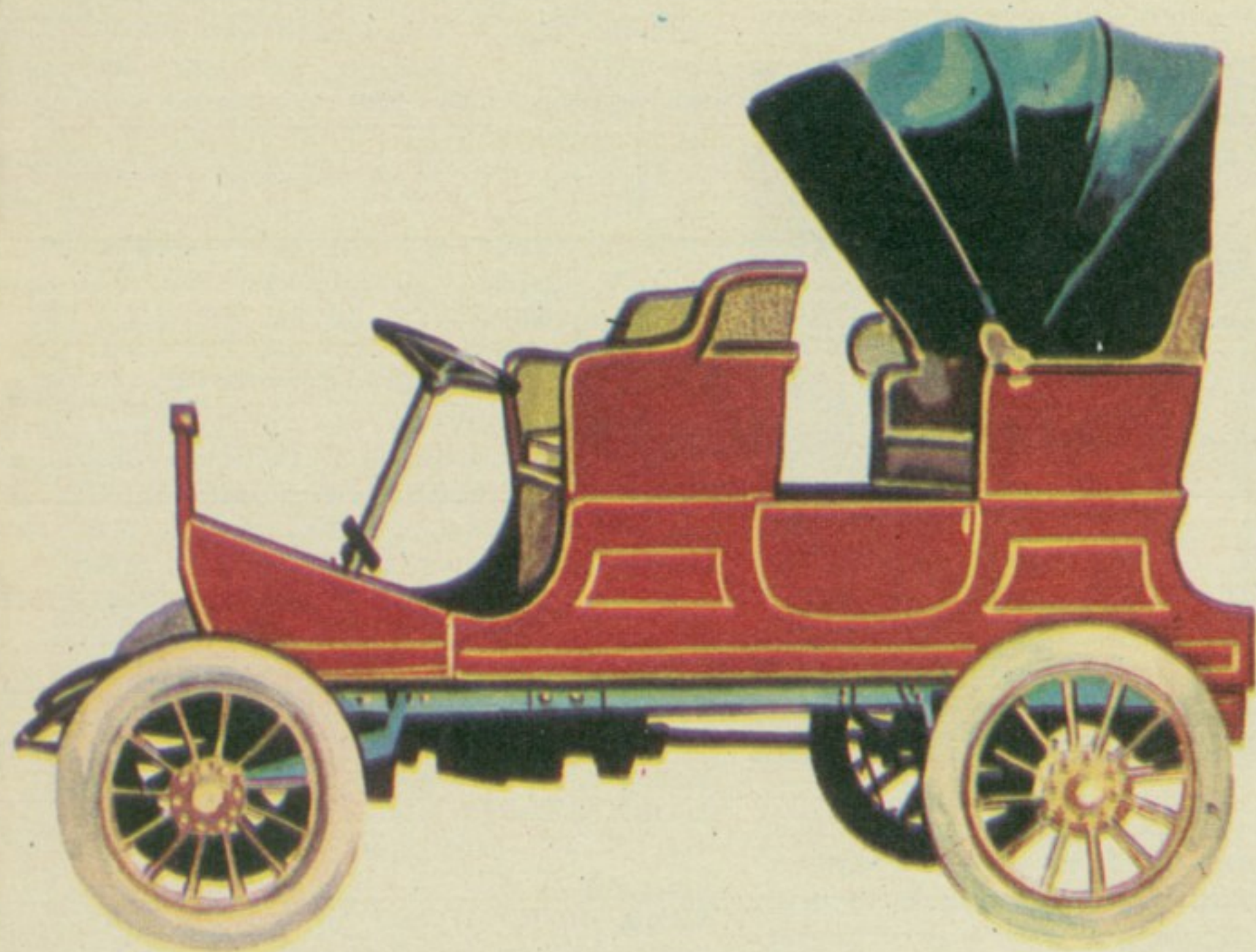
Фабрика „Воксхол Ајрон Воркс“ добила је име по фарми на којој је саграђена. Најпре је производила моторне чамце, а 1903. године је прешла на аутомобиле, да би тек десет година касније избацила свој први успешан модел — ПРИНЦА ХЕНРИЈА са четвороцилиндричним мотором запремине 3970 кубика. Године 1926. „Воксхол“ је припао америчком „Дженерал Моторсу“.

БАРНИ, 1930.

Ово чудно возило један је од ретких аутомобила који су у то време имали мотор позади. Његова несвакидашња, помало незграпна линија која ипак одаје извесну аеродинамичност дело је чувеног британског пројектанта дирижабла (ваздушних лађа) сер Дениса Барнија.

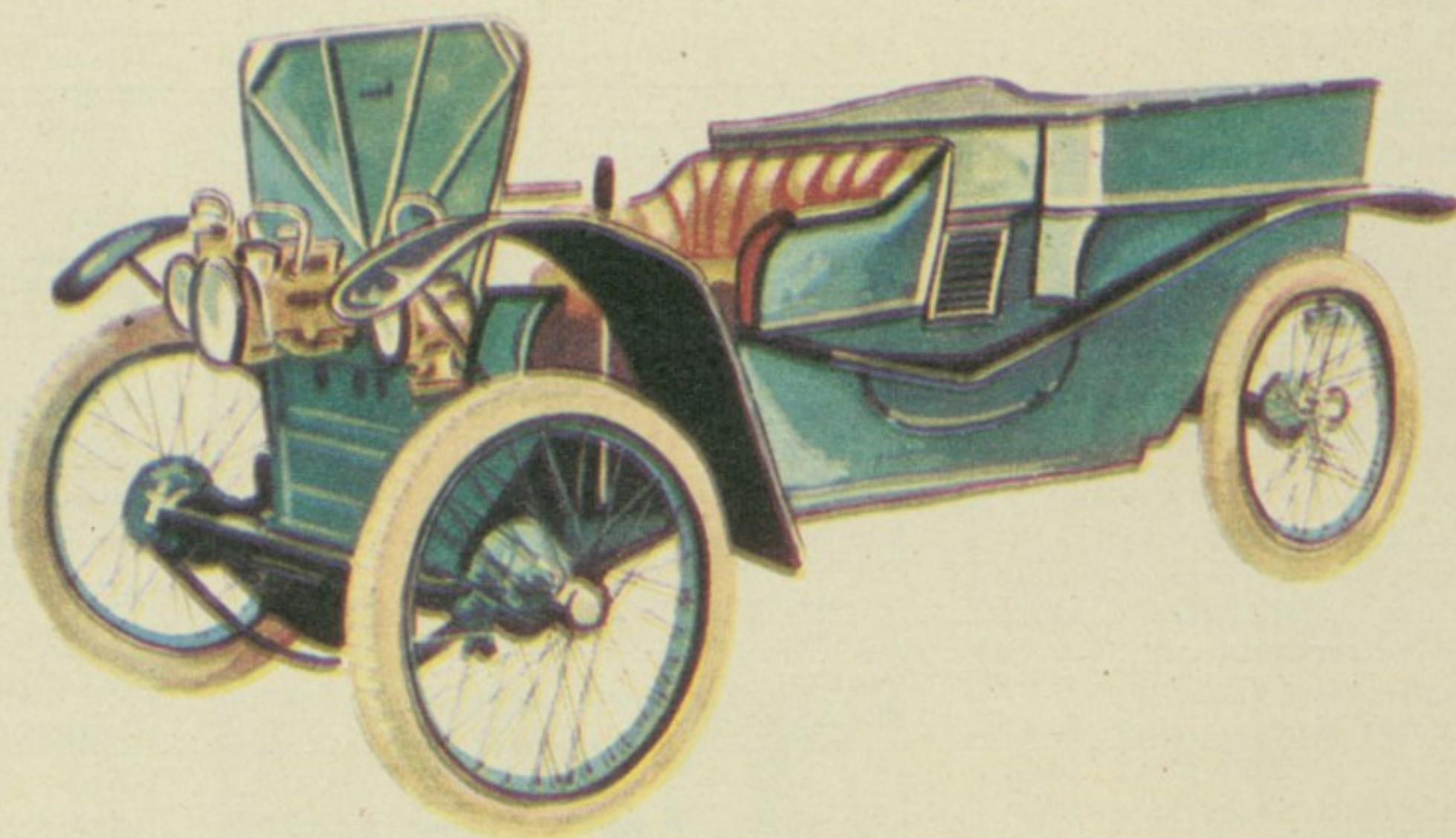

НАЛИК НА ЗВЕЗДУ

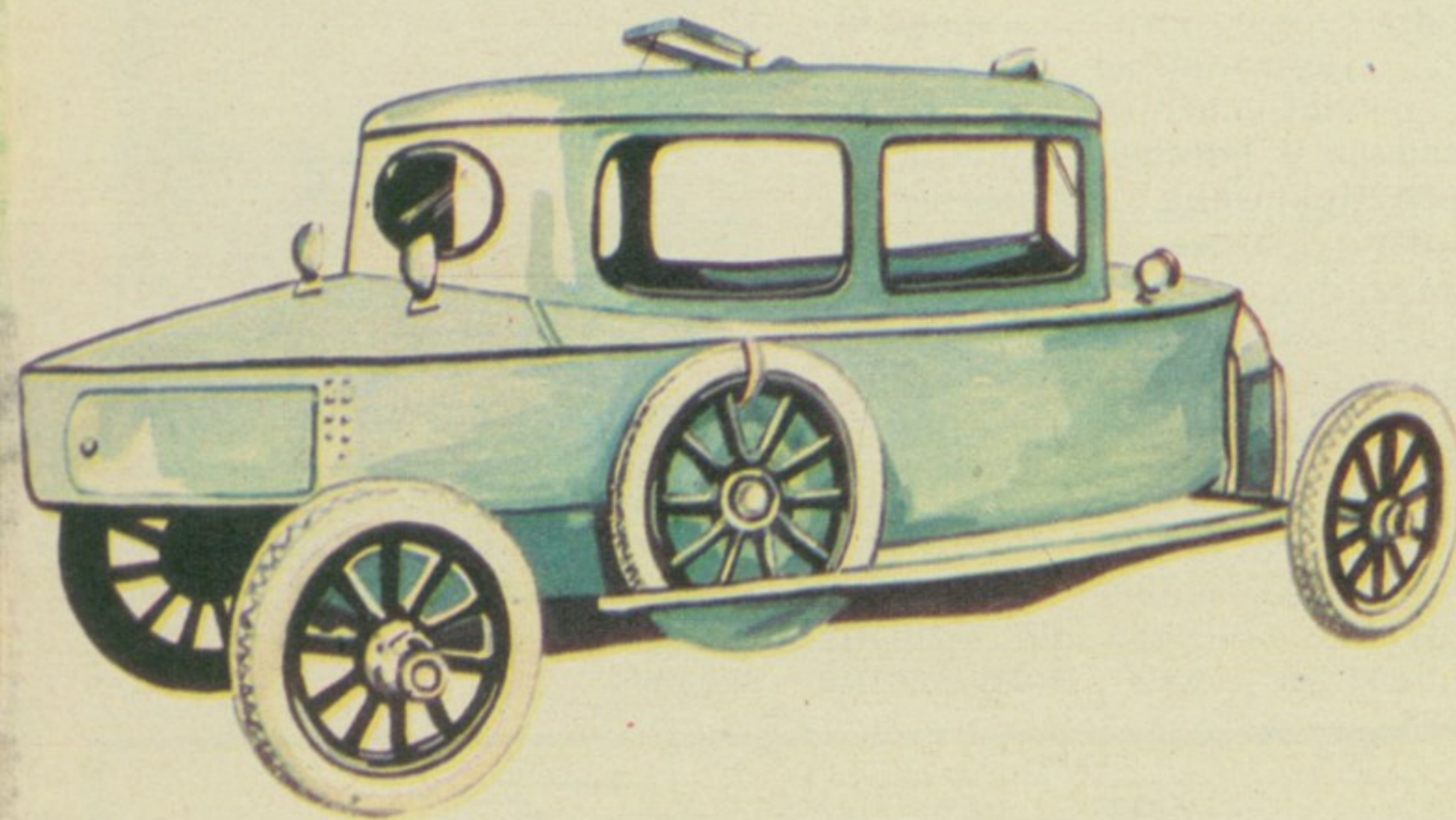
СТАНДАРД 6CV, 1903.

Фирму „Стандард Мотор Компани“ основао је 1903. године В. Модсли са намером да, по угледу на Американце, производи више модела од истих делова. Међутим, овај смер је убрзо напуштен и фабрика је избацила више различитих модела. Економска криза 1929. године озбиљно је уздрмала фирму и она се опоравила тек 1935, када је Џон Блек избацио модел ФЛАЈИНГ СТАНДАРД. Блек је за време рата производио авионске моторе и чувене МОСКИТО ловце. Године 1945. марка се удружила са „Трајамфом“ у „Стандард-Трајамф-Интернешенел“ да би почела да производи исто тако чувене тракторе ФЕРГУСОН. Међутим, педесетих година опет је дошло до финансијског потреса и предузеће је обновљено тек 1961. под фирмом „Лејланд Моторс Лимитид“. На слици је првенче некадашњег „Стандарда“ са једноцилиндричним мотором запремине 1930 кубика.

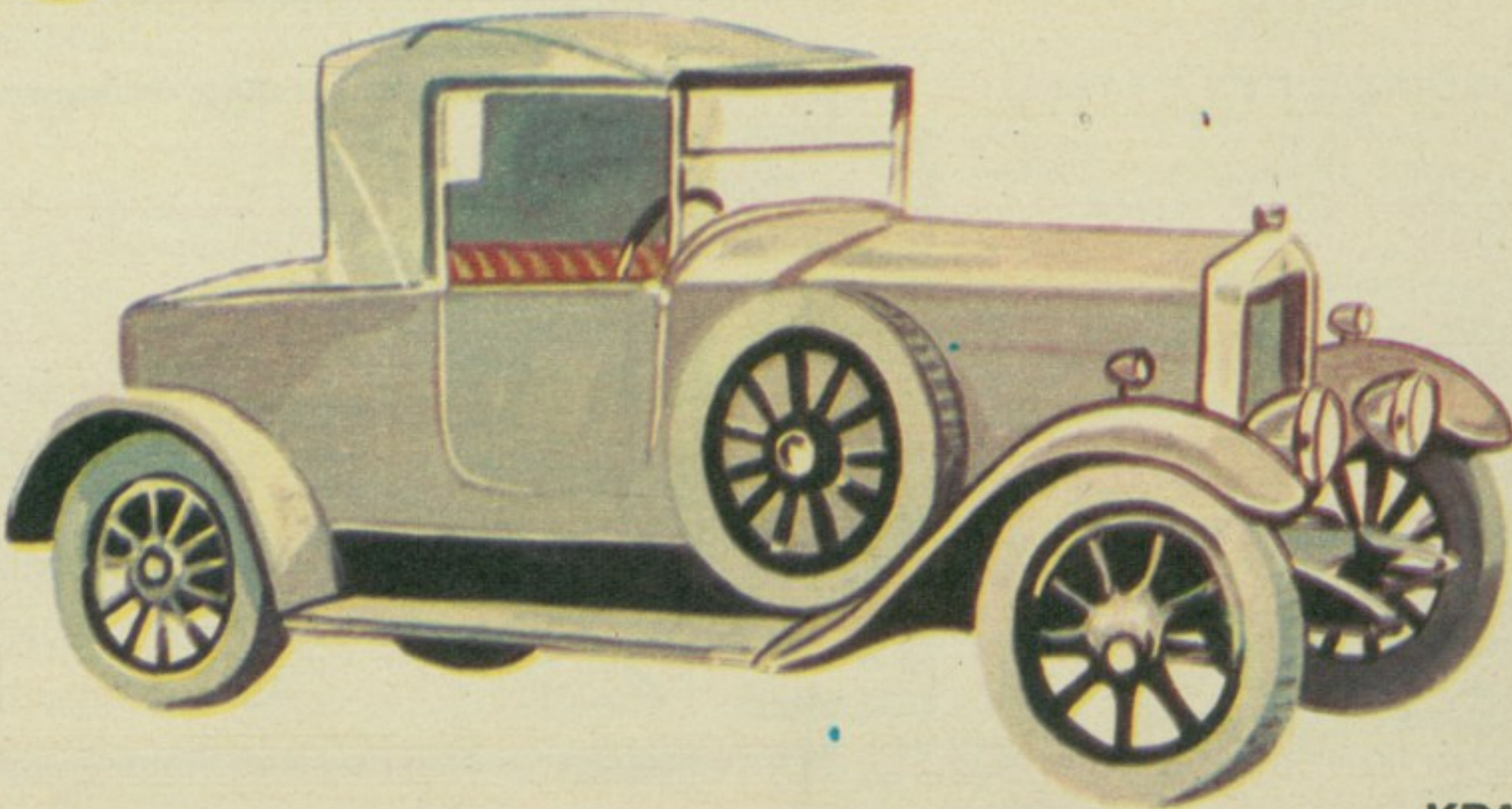
ЛАНКАСТЕР 12CV, 1903.

Овај модел је, у ствари, нешто дотеран и углађен ДАЈМЛЕР са двоцилиндричним мотором запремине 4030 кубика. Фабрика „Ланкастер“ постојала је само до 1931. године, када је припојена британском „Дајмлеру“. Иначе, њено прво возило појавило се још 1895. године.

НОРТ — ЛУКАС, 1922.

Имао је пет цилиндара распоређених у облику звезде, ваздушно хлађење, запремину од 1460 кубика и независно вешане точкове. Овај прототип био је оригинално замишљен не само по конструкцији већ и по изгледу, што слика довољно јасно показује. Ипак, као и други превише смели модели, никада није доспео до серијске производње.

ТРАЈАМФ »СЕДАМ«, 1923.

Модел на слици има четвороцилиндрични мотор од 832 кубика и хидрауличне кочнице. После њега фабрика „Трајамф“ започела је производњу осредњих возила који су, у ствари, били копија аутомобила АЛФА РОМЕО. До препорода фирме дошло је појавом спортских аутомобила ТР, прављених по угледу на „Стандардове“.

КРАЈ

ПРВЕ СЕРИЈЕ

Петком у Забавнику а понедељком на Радио-Београду I, у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО, најбољи певачи, ансамбли и хитови!

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

СЕДИМ СА УЗЛОМ
И У РАДОСТИ СЛУ-
ШАМ МЕЛОДИЈУ „О
ЈЕДНОЈ МЛАДОСТИ“!

О ЈЕДНОЈ МЛАДОСТИ

Композитор: Карло Метикош
Текст: Ивица Крајач
Изводи: Јосипа Лисац

Једна младост,
Један свијет наде расте тихо у
срцу твојем.
Други, за те, овај свијет граде
с мало праве истине у том.
Причају ти приче и свака има
свој сретан крај,
ал' премутују да тај свијет гради
баши твој Сунца сјај.
Једна младост,
Један дан среће,
ал' до ње још далека, дуг пут.
И док срце на свој пут креће у
тај свијет, оцвао и жут,
одједном ће схватити све...
Како нигдје нема пламена тог.
Попут мртве ријеке свијет тече
без циља свог.
Тко зна, можда на ме чека неку
други свијет?
Тко зна. И у мраку каткад никне
диван цвијет!
Можда, тко зна, једна од сретних,
једна од тисућу бит' ћу баши ја?
Тко зна... тко да зна?

ПЕСМУ НЕДЕЉЕ: „О ЈЕДНОЈ МЛАДОСТИ“ можете чути у понедељак, 14. јануара у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на I програму Радио-Београда од 20.00 до 22.00 часа.

ЈА, ЈОСИПА ЛИСАЦ!

„Слушајте! Године 1961., када сам имала 11 година, постала сам члан дјечјег хора РТ Загреб под вођством великог педагога Динка Фијана. Тај човек је мени много значео. Усадио је огромну љубав према музици, упутио ме на један професионални рад и ја сам схватила, без обзира што то може сада изгледати као једна стара фраза, да је музика нешто најљепше. Ишла сам у школу, била одличан ученик али моја највећа љубав била је — музика. Она је мене сасвим окупирала, опијала, давала вољу да истрајем и све савладам. Не знам сигурно али вјероватно сам у тој љубави и оданости према музици и од те музике потајно очекивала нешто више што тада нисам ни знала...“

У то вријеме нисам слушала забавну музику већ искључиво озбиљну. И мада у хору нисмо увијек пјевали ту музику ја сам јој била у потпуности привржена. У договору са мојим педагогом одлучила сам наставити школовање гласа. Професор је сматрао да посједујем фе-

номеналан таленат и да треба да postanем оперска пјевачица. И тако

је било седам година. Тада сам и све научила јер то је била права, велика школа. Али све је то нешто сасвим друго од овога што данас

ХИТ страна

пјевам. Све је изгледало као уводни период у каријеру оперске диве. Остала сам још неколико година у хору и као његов члан путовала по свијету и освајала награде. Били смо најбољи хор на чувеном фестивалу у Лилу 1961. године. Затим Париз! Дубровачке љетње игре! У Кнежевом двору ми, дјечји хор, наступали смо сат времена! То је био велики комплимент, награда... Па путовања, наступи...

И онда, било ми је 17 година, ухватило ме је нешто необично. Слушала сам радио, знала скоро све пјеме и наједанпут ми је синило: желим да будем пјевачица забавне музике! То је била страшна одлука. Сјећам се, рекла сам себи: ништа не могу бити него пјевачица! И тако је остало...

Знате шта, данас пјевам зато што волим пјевати. То је моје опредељење. Као што други воле и раде свој посао тако ја волим овај свој. Само, мене музика много не обавезује! Ја се забављам. Ја волим да јој се препустим.

квалитетну опрему и верују да их тек у 1974. години очекују прави успеси.

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ?

ELP
ELP Appreciation Society
38-a, Elphinstone Road
Southsea, Hants.
ENGLAND

ту нашу салу одлично познајемо и немамо проблема са озвучењем.

Акустика је у њој практично идеална. Убеђен сам да „циркус-рок“ има велику будућност.

БЕЗИМЕНИ

„Безимени“ нису непознати иако су чланови овог краљевачког састава релативно млади. Већ три-четири године овај квинтет средњошколаца са пуно успеха забавља младе широм Србије. Познати су и учесницима Омладинске радне акције „МОРАВА 73“. Прошлог пета су као гости пионирске чете „Политикиног забавника“ одржали успео концерт за бригадире у насељу Ломница поред Крушевца. „Безимени“ су имали и више „званичних“ успеха: прво место на гитариади у Трстенику, друга награда на фестивалу поп музике у Санаду, а свирали су као гости на концерту мађарских група „Оранж Таурис“ и „Сиријус“ у Београду. Направили су и неколико снимака за емисију „Вече уз радио“. Имају веома

Чланови „Безимених“ су: Јањић Драган - Кики, бубњеви; Вучковић Драгослав - Вучко, певач; Милојчевић Зоран, гитара; Пантовић Зоран, бас гитара и Ристовски Лазар - Лаза, оргуље.

НОВОСТ

ЗА 1974. ГОДИНУ

Рони Плонк Леин, дугогодишњи бас-гитариста „Смол Фејсиса“ и „Фејсиса“ кренуо је пре неколико недеља на турнеју по Енглеској предводећи своју нову групу „Слим Ченс“ (SLIM CHANCE). Занимљиво је да познати басиста путује у правом циркуском вагону, у коме станује са породицом, док концерте одржава под великом шатром. Своју одлуку Рони објашњава овако: „Старим циркуским вагоном стижем и у места у којима се сличне приредбе никад нису одржавале. Подигнемо шатру и сала за концерт је спремна. И што је најважније ми

БЕЗНА ПЛОЧА

Дајем 150 различитих поштанских маркица за једну УПП плочу америчке или енглеске групе. Услов је да су плоче у добром и очуваном стању.

Ускоковић Зоран,
Буре Салаја 96,
81000 Титоград

Купујем добро очуван албум групе „Faces“ „Ooh, la la“, а продајем добро очуване сингл плоче: „Даниел“ Елтона Џона и „Младост мога прада“ од групе „Нови фосили“. Весна Селаковић, Октобарске револуције 20/III, 57000 Задар

Продајем постере поп-група и певача. Сви заинтересовани нека се јаве на адресу: Ристић Миша, Драгољуба Ристића 9, 11050 Београд

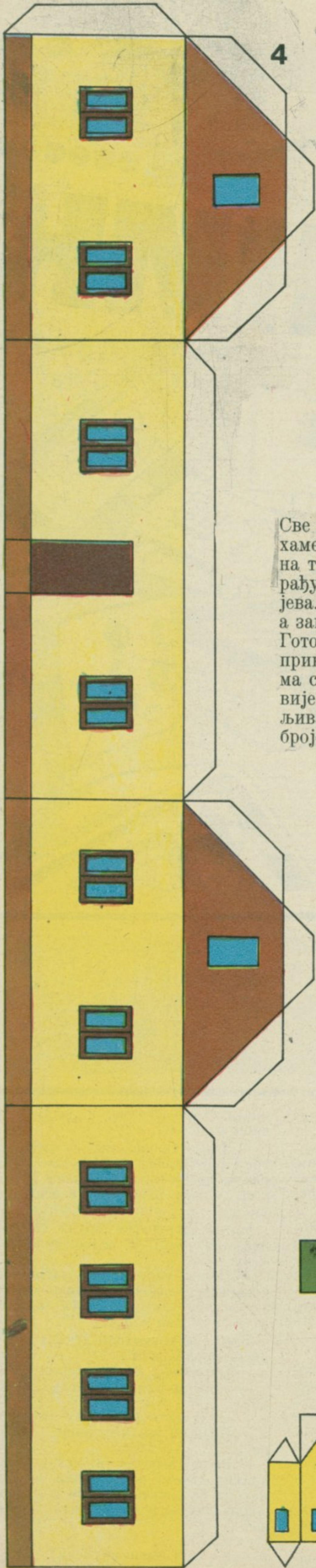
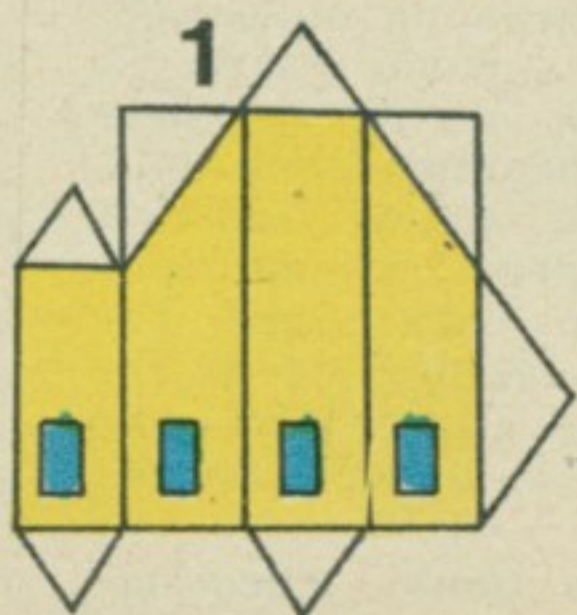
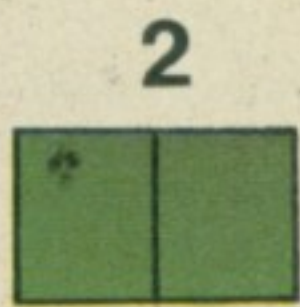
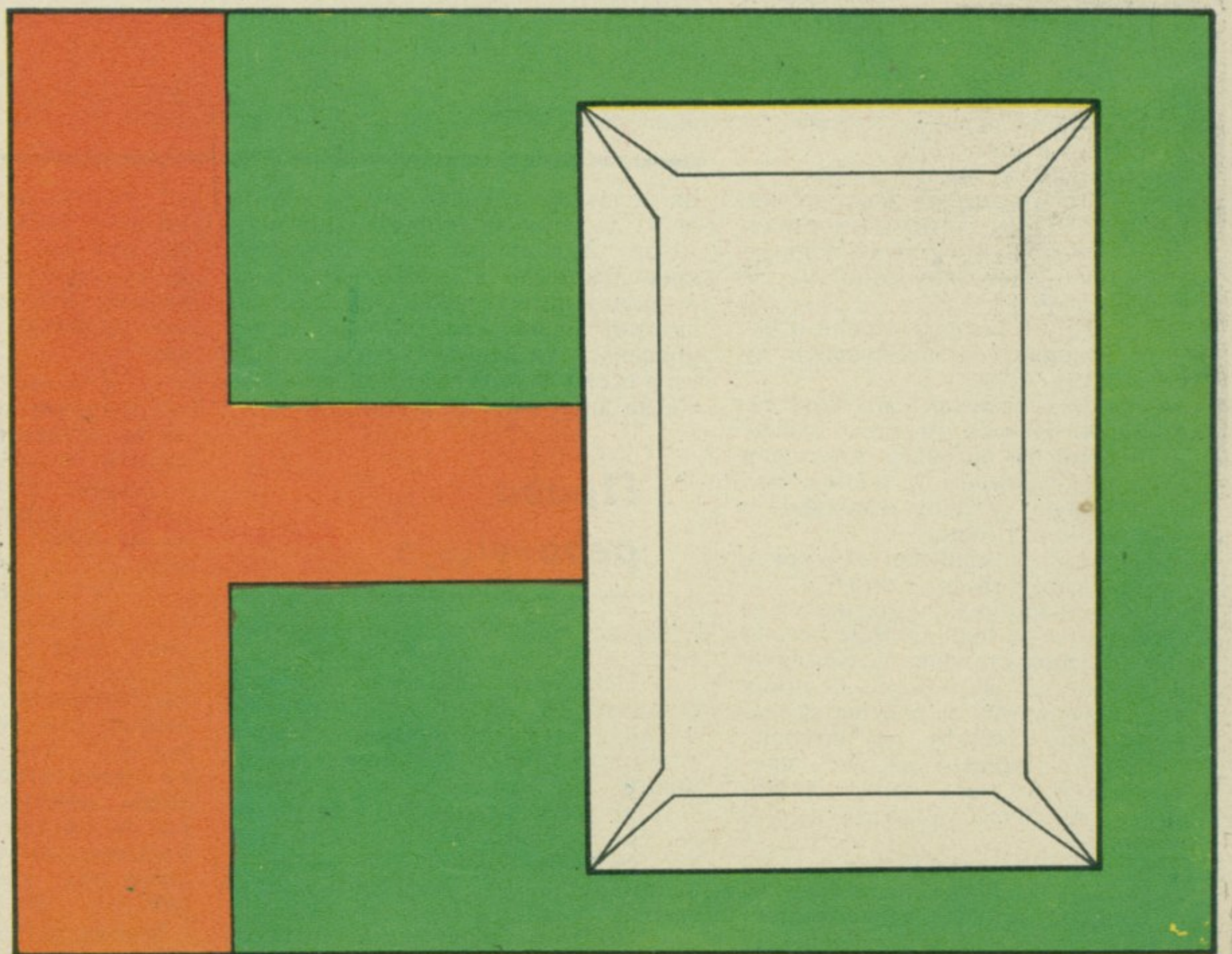
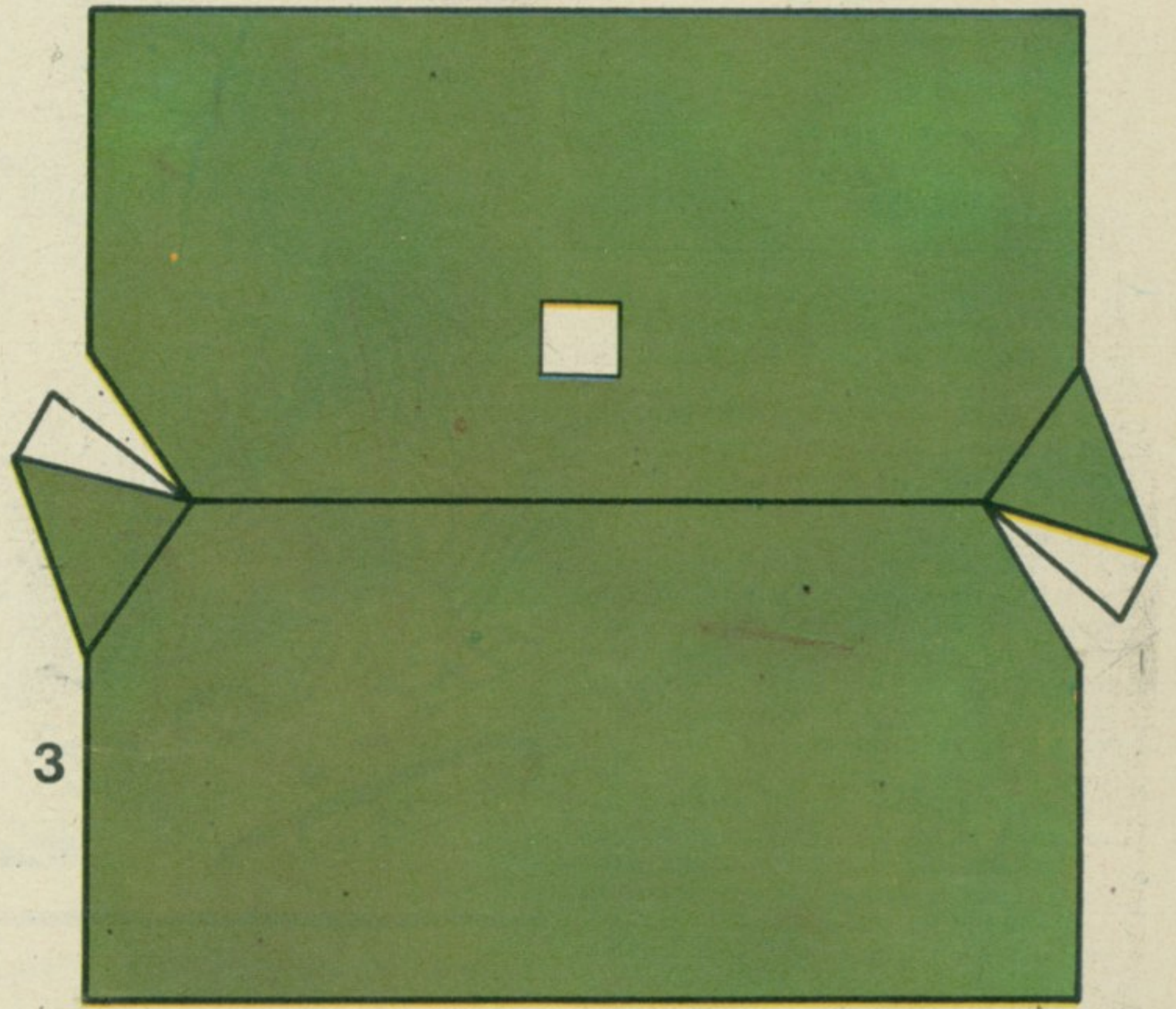
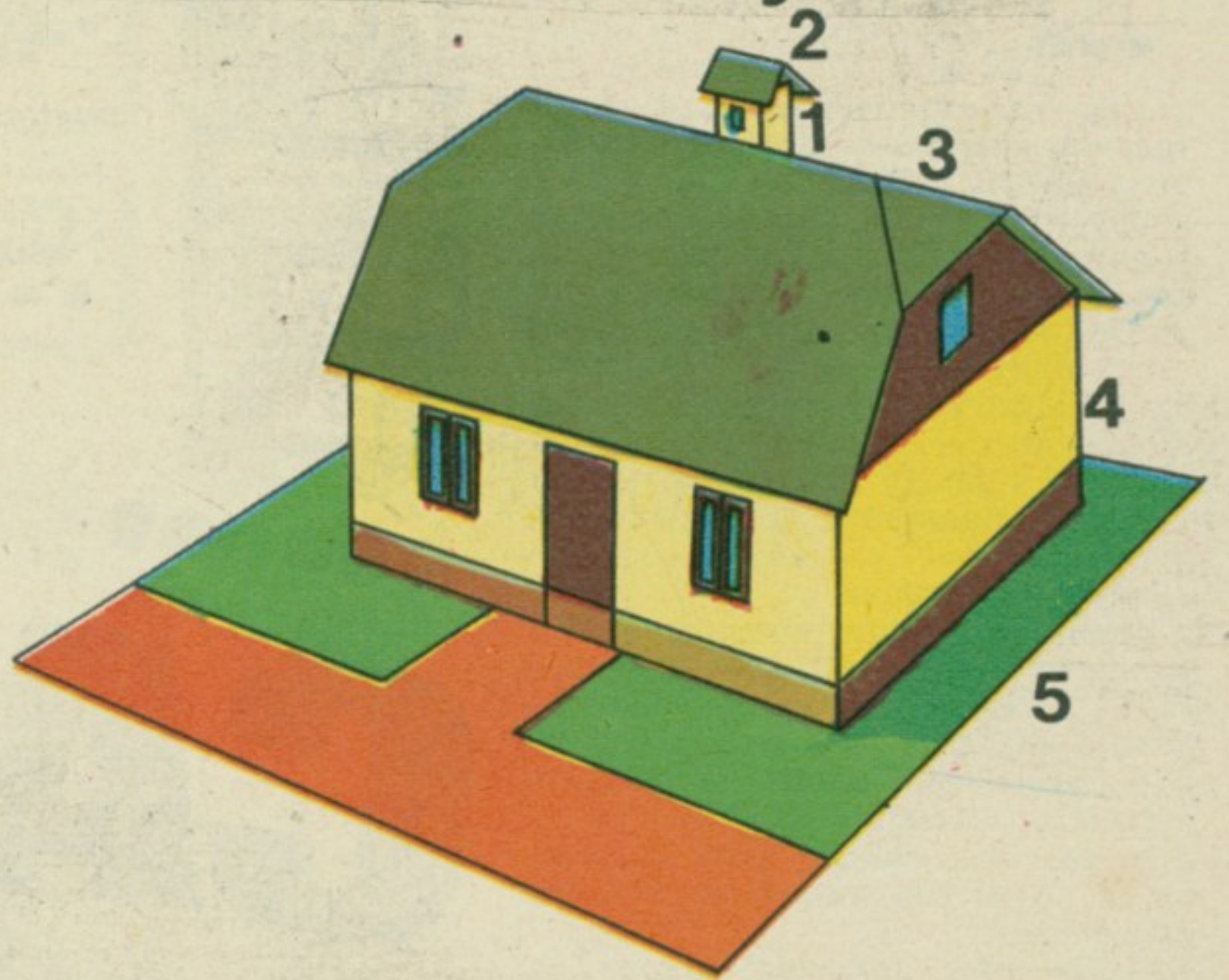
КУЋЕ НАШИХ КРАЈЕВА

СЕОСКА КУЋА ИЗ ХРВАТскоГ ЗАГОРЈА

Све делове нацрта залепи на хамер а постоље (5) залепи на тврђи картон. Делове обрађуј према редоследу бројева. Почни од димњака (1) а заврши са зградом (4). Готов модел сачувај да би га прикључио осталим моделима сеоских кућа из Југославије које ће Забавник објављивати у својим наредним бројевима.

МИ — РИЗ

Михал, лекар-терапевт, скиде наочари и протече се. Затим се заједно са столицом окрете према прозору и са задовољством стаде да посматра пролећно зеленило травњака који се пружао пред поликлиником. Насупрот њему, на крову Института хомоидалних аутомата, лењо су се покретале казалке електронског часовника. Било је четрнаест часова и педесет девет минута.

— За данас је вала доста! — помисли Михал и стави блок с рецептира у фиоку свог стола. — Тридесет два пацијента за данас заиста је много, чак и кад се служиш аудијагностичарем.

Време је споро протичало. Бојажљиво куцање на вратима трже га из размишљања. Он тешко уздахну, гласно рече „Слободно“ па, и непогледавши онога ко је ушао, додаде по навици:

— Скините све са себе и лезите на апарат за дијагнозу. На шта се жалите?

— Па ето, докторе, стално ме нешто свлби и свлби. Ево овде, испод лебала. Свлби и пече! — одговори промукли глас.

Коме је лакше?

Михал подиже поглед и улгеда насмејано лице инжењера Рајса.

— Ах, то си ти! — обрадова се он. — Расположење ти је, као и увек, на висини. Није те изморио ни шесточасовни рад. Уосталом, да ко је вама са аутоматима. Вероватно они све раде за вас. А мени сад није до шале.

— Не завиди другоме... — одврати инжењер. — Зашто се буниш? Ти бар радиш с људима и с њима се увек можеш некако споразумети, чак и ако су болесни. А како да се ја споразумем с повареним аутоматом...

— То само на први поглед тако изгледа. А знаш ли ти колико пута дође мени болесник па не уме да ти каже ни где га боли ни како га боли. Аутоматски дијагностичар такође не може увек да помогне...

— Због тога сам баш и дошао — прекиде га Рајс. — Разговарали смо о томе и пре неколико месеци, сећаш се? Обећао сам тада да ћу размислити. Ево, размислио сам и... нешто смислио.

Инжењер отвори своју ташну, из ради из ње неколико кутијица повезаних жицама, неке држаче, електроде, клешта.

— Ако имаш мало времена, ја ћу све то одмах да инсталирам. Ово је додатак аутодијагностичару. Мој лични проналазак. Генијалан изум! Ипак, потребно ми је твоје мишљење...

— Хоћеш ли ми најзад рећи о чему то говориш? — нестрпљиво му упаде лекар у реч.

— То је консензор, сапатник, саосећајник. Назови га како хоћеш — говорио је инжењер завлачећи се, са шрафцигером у зибима, под дијагностичку столицу и вукући за собом своје кутијице.

— Извади шрафцигер из уста и говори јасно. Консен... шта?

— Консензор или сапатник или саосећајник — понови Рајс извлачећи се испод столице. — Придржи ми електроде. А можеш и одмах да их причврстиш за лактове и слепоочнице и седнеш на ову столицу.

— Зашто хоћеш да ме прегледаш? Зар тако бедно изгледам? — прилично уплашено запита доктор.

Ни говора. Изгледаш као мајска ружа. Није у томе ствар. Помоћу мог апарата прегледаћеш пацијенте. Боље речено, помоћу њега ћеш

— КАД МОЈ АПАРАТ ПОЧНЕ ДА СЕ УПОТРЕБЉАВА, НЕСТАЋЕ ИЗРЕКЕ: »ПО ТУЋИМ ЛЕЂИМА НИ СТО БАТИНА НЕ БОЛИ«.

Права револуција

Михал неверљиво погледа Рајса.

— Нека шала? Не шали се с тим стварима. А ако говориш озбиљно онда ће то бити прави преврат у дијагностици, револуција у медицини!

— И јесте револуција, да знаш. Ја се, додуше, често шалим, али ако се нечег прихватим, онда то радим више него озбиљно. Уосталом, сад ћеш се и сам уверити.

— Па то је величанствено! Зна-

чи, уместо да водим с пацијентима дуге бесплодне разговоре о томе „где вас боли, како вас боли“, ја ћу одмах осетити да с твојом, рецимо, јетром није нешто у реду или да имаш запаљење слепог црева...

— А колико је то тек хумано! — прихвати инжењер. — Постигни ће се истоветност осећаја код лекара и пацијента. Кад апарат уђе у широку употребу, изумреће изрека „по туђим леђима и сто батина не боли“. Бар што се тиче лекара.

— Да га испробамо?

— Оставићу ти апарат на неколико дана — одговори инжењер. — Потом ћу га поново узети да га усавршим. Јер ово је, као што видиш, само експериментални примерак... Али ако хоћеш, можемо га одмах испробати. Јеси ли како треба причврстио електроде? Тако. Ја ћу сад да легнем на дијагностичку столицу. Тако. Сад укључи овај контакт, окрени прекидач...

Михал је читав минут седео на-

прегнут као струна, а затим није више издржао.

— Здрав си као бик! — рече готово разочаран. — Или твој апарат не вреди ни луле дувана. У сваком случају, ја ништа не осећам... јаооој!!!

Михал се готово сручи са столицу на којој је седео трљајући руку.

— Ништа нарочито — засмеја се инжењер. — Наука захтева жртве! То сам ја само убо себе чиодом. И ти си осетио убуд!

Михал је посматрао дечака и иронично се смешкао.

— Па, кажеш да те ту боли?

— Јоој! и те како боли, докторе!

— Онда би морало и ту да боли?

— Боли и ту, још више, докторе!

— Знаш шта — и лекар лако плесну дечака по задњици. — Одмах да се чистиш одавде и правац школа. Из чега данас имаш писмени?

— Али ја...

— Из чега имаш писмени?

— Из математике — поцрвене де чак и спусти главу.

— Онда трк и желим ти успех.

Кад је дечак изишао, лекар се кисело насмеши.

— Следећи! — рече у микрофон.

У ординацију тихо уђе постарији човек и следећих неколико минута Михал је заједно с њим осећао реуматичне болове. Другог пацијента донели су право из кола за хитну помоћ. Стењао је и шкрипао зубима од болова. Тек што су га положили на дијагностичку столицу Михал је искључио апарат.

— Одмах на операцију. Акутно запаљење слепог црева — добадио је болничарима.

Када су изнели пацијента Михал се још држао за стомак. А кад је то приметио из гласа се насмејао. Па њему су слепо црево извадили још пре неколико година!

Освећућу ми се!

Консензор је убрзао процес постављајући дијагнозе тако да је тог дана Михал завршио посао много пре истека радног времена. У пола три већ је седео за писаћим стројем и покушавао да састави похвалан извештај о апарату инжењера Рајса. Али, није му полазило за руком јер баш није био вичан перу. У четврт до три дошла је једна пацијенткиња с мигреном и опет је требало стављати електроде. Непријатна жена главобоља, коју је за тренутак осетио, потпуно му је убила вољу за писањем. Кад је она отишла сео је на своју столицу, окренут према прозору, и чекао крај радног времена. Пролетно сунце сијало је високо и Михал је у мислима већ шетао парком кад се зачула шкрипа врата и нечији тешки кораци. Он склопи очи и не окрећући главу рече:

— Лезите, молим, на дијагностичку столицу.

— Опростите, нисам вас разумео. На шта да легнем? — одговори му дубок, једноличан глас.

— Лезите на ону столицу са обореним наслоном.

— Схватам. Јасно. Већ лежем.

„А како би било да покушам да поставим дијагнозу само на основу онога што сам будем осетио, не постављајући пацијенту ниједно питање, чак и не гледајући у њега?“ — помисли лекар и укључи консензор.

У истом тренутку осети како му телом полетеше неки чудни мрави, нерви су му подрхтавали као да кроз њега пролази електрична струја и он изненада задрхта од снажног потреса кондензатора високог напона у пределу филтрова погонских батерија, а затим га нешто тако шчупа у трансдуктору саморегулације да је поскочио на својој столици.

Михал у трену искључи апарат и тек тада погледа пацијента: на дијагностичкој столици лежао је човеколики робот.

Лекар тресну песницом по столу. — Напоље! Губи се! Пријемна ординација за роботе и аутомате је на другој страни улице.

— Опростите, — човече — рече робот с прекором у гласу. — Изићи ћу!

Лекар паде натраг у своју столицу трљајући слабину на месту непостојећег трансдуктора. Затим прискочи прозору и погледа на улицу. На плочнику су стајали инжењер Рајс и робот. Робот је нешто причао инжењеру, а овај се толико смејао да су му сузе текле.

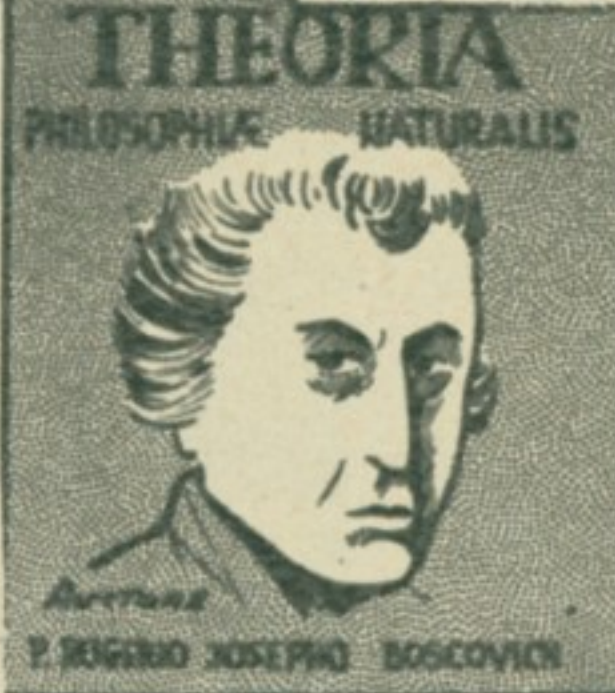
Михал отвори широм прозор и викну.

— Хеј ти, проналазачу! Осветићу се ја теби!

РУЂЕР БОШКОВИЋ

ЈА САМ ДУБРОВЧАНИН!

ГОДИНЕ 1738. БОШКОВИЋ БОРБИ У БЕЧУ ГДЕ ЗАВРШАВА И ИЗДАЈЕ СВОЈЕ ГЛАВНО ДЕЛО ИЗ ТЕОРЕТИСКЕ ФИЗИКЕ...

БРАЋА СЕ У РИМ, АЛИ ТУ НЕМАЈУ РИЗУМОВАЊА ЗА ЊЕГОВУ НАУКУ И САМОСТАЛАН НАЧИН ЖИВОТА. ПУТУЈЕ У ПАРИЗ ГДЕ У ФРАНКУСКОЈ АКАДЕМИЈИ ВОДИ РАЗГОВОРЕ С ДА Д'АЛМБЕРТОМ...

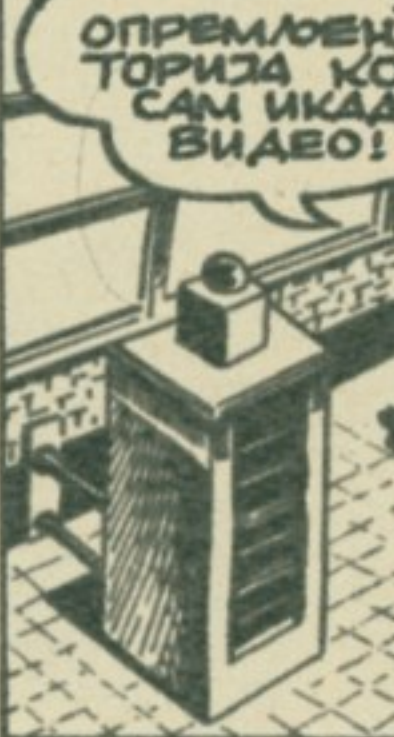
ИЗ ПАРИЗА ПУТУЈЕ ЗА ЛОНДОН...

АЛИ, У ЕНГЛЕСКОЈ СУ РУЂЕРА СВИ ДОБРО ПРИМИЛИ: ПРЕДСТАВНИЦИ НАУКЕ, УМЕТНОСТИ, ЧАК И ПОГЛАВАРИ АНГЛИКАНСКЕ ЦРКВЕ...

У ЛОНДОНУ ЈЕ НАСТАВИО ДА РАДИ. ПОСЕТИО ЈЕ ОКСФОРД, КЕМБРИѢ, ГРИНИЧ...

ПОНОСИМО СЕ ШТО ЈЕ ГРИНИЧКА ОПСЕРВАТОРИЈА НАЈМОДЕРНИЈА НА СВЕТУ!

ИЗ ЛОНДОНА БОШКОВИЋ ЈЕ 1761. КРЕНУО НА ДАЛЕК ПУТ...

ПРИВУКЛА ГА ЈЕ ЈЕДНА РЕТКА НЕБЕСКА ПОЈАВА... ПРОЛАЗАК ВЕНЕРЕ ИСПОД СУНА...

АЛИ, ПУТУЈУКИ ПРЕКО БЕЛГИЈЕ, НЕМАЧКЕ И ВЕНЕЦИЈЕ ЗАКАСНИО ЈЕ ДА ЈЕ ВИДИ. УМЕСТО ТОГА ИСТРАЖИВАО ЈЕ РУШЕВИНЕ ТРОЈЕ ЈЕР ГА ЈЕ И АРХЕОЛОГИЈА ЗАНИМАЛА...

ЧАСТАВИКЕ СЕ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП

ФЛАШ ГОРДОН:

Уштедите време и новац

„МАЈСТОР У КУЋИ“ СТО ЗАНАТА УЈЕДНОЈ КЊИЗИ

Породични сервис за све
поправке у свом садржају
доноси:

- Оправке на водоводним инсталацијама
- Како се рукује бојама и лаковима
- Вештина постављања тапета
- Завесе и застори
- Пресвлачење и тапацирање намештаја
- Све о бравама и кључевима
- Радови на подовима
- Руковање струјом
- Грејање пећи
- Радови на моторном возилу

ЦЕНА КЊИГЕ ЈЕ 150 ДИНАРА.
Књига се може купити за готово
или на отплату. Купци за готово
уживају попуст од 30 дин. тако да
књигу добијају за 120 дин.

Купци из Београда могу подићи
књигу сваког радног дана
до 15 часова у предузећу
„Вук Караџић“, Краљевића Марка 9.

Књига је луксузно опремљена,
садржи 448 страна и више
од 1.000 двобојних слика
и 145 фотографија.

Издавачко
предузеће
„ВУК КАРАЏИЋ“

11001 Београд, Краљевића Марка 9

ПОРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „МАЈСТОР У КУЋИ“ по цени од 150 динара
ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕТЕМ по повлашћеној цени од 120 динара (плаћање поштару приликом
пријема књиге)

НА ОТПЛАТУ по цени од 150 динара, који ћу износ исплатити у пет редовних месечних
рата почев од _____ 197 _____ године. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему књиге,
рачуна и одговарајућег броја уплатница.

У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Име и презиме _____ Занимање _____

Адреса стана _____ Поштански број и место _____

Назив и адреса радне организације у којој је купац запослен _____

Овера о запослењу

(Потпис и печат овлашћеног лица)

(Својеручни потпис купца)

Бр. личне карте _____ Издата од СУП-а _____

НАРУЏБЕНИЦА СЕ ОВЕРАВА САМО ПРИ КУПОВИНИ КЊИГА НА ОТПЛАТУ.
ПЕНЗИОНЕРИ УМЕСТО ОВЕРЕ ПРИЛАЖУ ОДРЕЗАК ПОСЛЕДЊЕГ ЧЕКА ОД ПЕНЗИЈЕ.

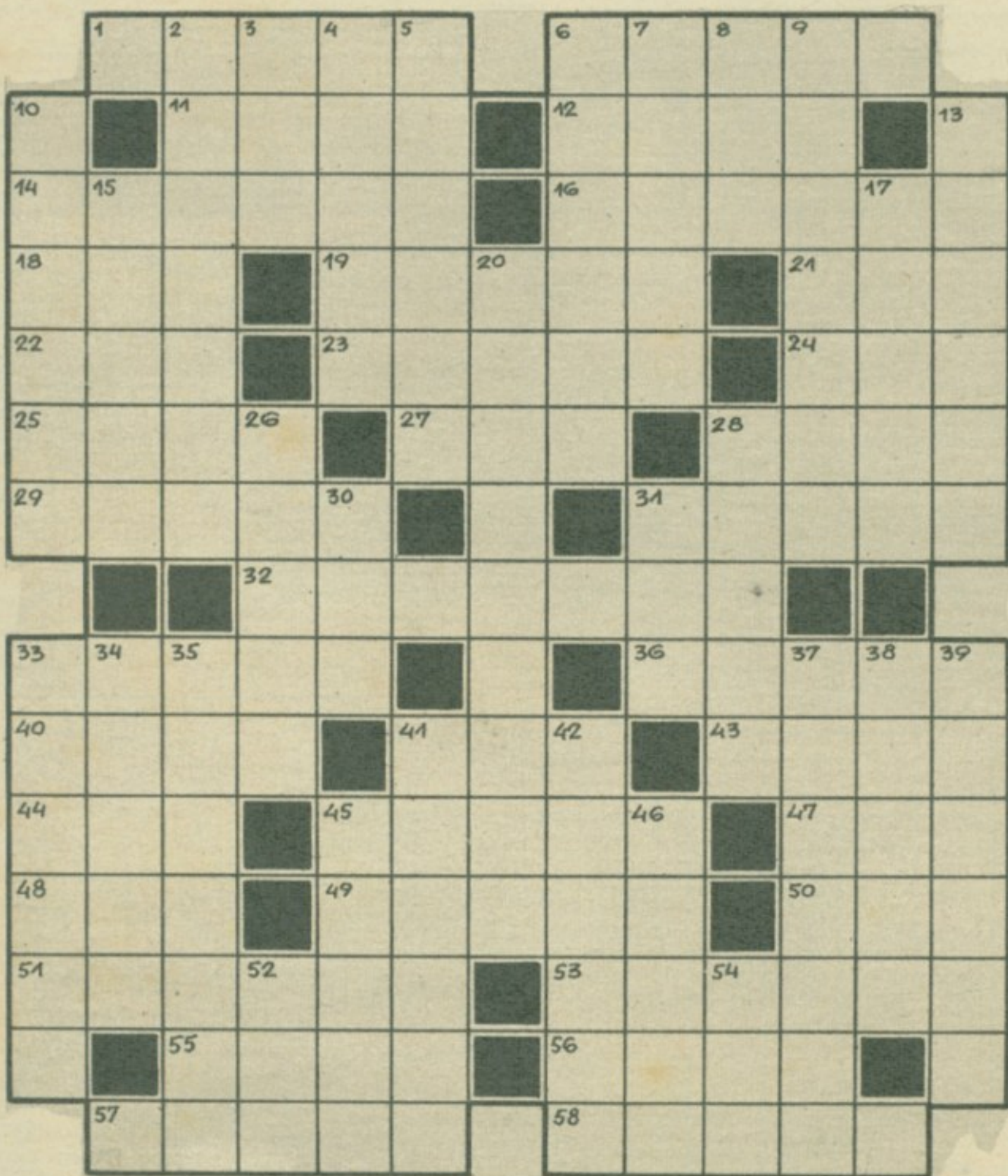
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) маторо, времешно, 6) покретни део мотора, 11) име енглеског филмског глумца (Гинис), 12) мера за хартију, 14) војнички извештај, 16) прут, штап, 18) друге, остале, 19) наплавина, 21) јужно воће, 22) шаховски израз, 23) утваре, 24) аустријска новинска агенција, 25) део коњске опреме, 27) врста папагаја, 28) зидни лук, 29) непрерађен, 31) тропска пузавица, 32) оснивач Боливије (Симон), 33) цитат, 36) женски потомци, 40) најјачи аргумент или најјача карта, 41) део луке, 43) париски спортски лист, 44) плочица за хокеј, 45) срез, 47) целокупне, 48) узвик, 49) хунски вођа, 50) пустиња у Индији, 51) горњи део куће (множ.), 53) столови (провин.), 55) напад, 56) слуга (турц.), 57) део авиона (множ.), 58) скандинавско мушко име.

УСПРАВНО:

2) врста занатлије, 3) телефонски позив, 4) део штедњака, пећница, 5) музички израз, 6) рад, посао, 7) коштуњав плод (множ.), 8) лопов, 9) јапанско острво, 10) направа за кување на шпиритусу, 13) свечана поворка, 15) летописи, 17) разлика између потенцијала двеју тачака у једном електричном пољу, 20) секирати, љути-ти, 26) механички човек, 28) оцат, киселина, 30) мања војна формација, 31) средство за лакирање, 33) напрегнута, 34) град у Турској, 35) град у Хрватској, 37) занос, 38) противник, 39) врста бојног отрова, 41) стил у уметности, 42) валови, 45) ров, шанац испуњен водом, 46) енглески филозоф (Бертранд), 52) коњи, 54) екипа.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) распис, 7) трубач, 13) антика, 14) ранити, 15) стар, 16) сто, 18) алас, т, ж, 19) сати, о, 21) во, 23) планина, 24) ки, 25) Обар, 27) вена, 28) три, 29) ранац, 31) ЦЕ, 32) трка, 33) овас, 35) Тара, 37) „Аида“, 39) Ук, 41) кавез, 44) „ура“, 45) брат, 47) кара, 48) ти, 49) пролеће, 51) ос, о, а, 53) квартал, ц, т, 55) мана, 58) оса, 59) мрва, 61) ананас, 63) статив, 65) таленат, 66) аркада.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Мирољуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дин, полугодишња 66,00 дин, тромесечно 33,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дин, полугодишња 132,00 дин, тромесечно 66,00 дин. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у страниј валути: DM 46 — \$ 16 — FF 73 — Sfr 53 — Skr 73. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефон: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукопис, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35 | тел. 22-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

ПРВА ПОДМОРНИЦА И ПРВИ ГРАМОФОН

Драги Забавниче,
желео бих да ми одговорим ко је први направио подморницу и када.

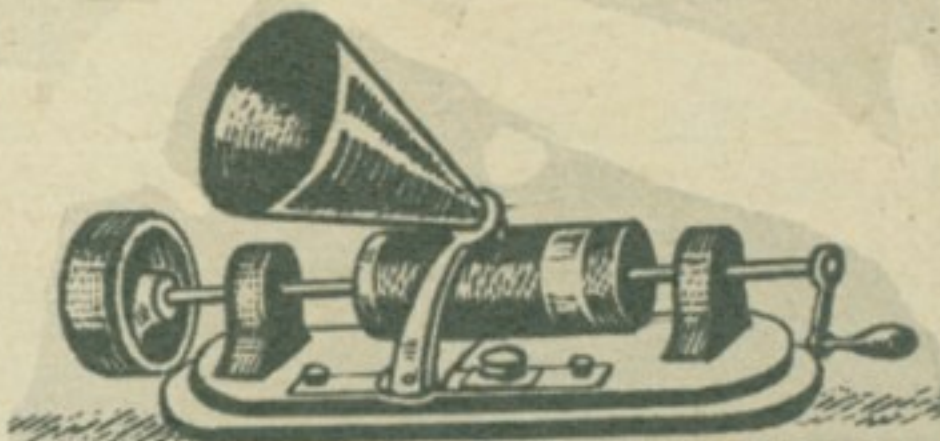
Никола Ђорђевић,
Стара Пазова

Иако замисао о средству које би могло ронити и кретати се под водом потиче још из V века пре наше ере, прву подморницу направио је холандски лекар Корнелијус Дребел у XVII веку. Године 160. Дребел у Лондону гради подморницу од дрвета, обложену кожом. Његову подморницу покретало је 12 весала и могла је ронити на дубини од 3 до 5 метара.

Драги Забавниче,
молим те да ми одговорим ко је први конструисао грамофон.

Зибер Даут,
Скопље

Први апарат који је репродуковао звук изумео је Томас Алва Едисон 1876. године и назвао га фонограф. Овај апарат разликовао се од

данашњих грамофона по томе што су се бразде урезивале на плшт ваљкастог ротирајућег бубња. Репродукцију звука с грамофонске плоче први је извео Немац Берлинер 1887. године на уређају коме је дао име грамофон. Овај назив касније је прихваћен у целом свету.

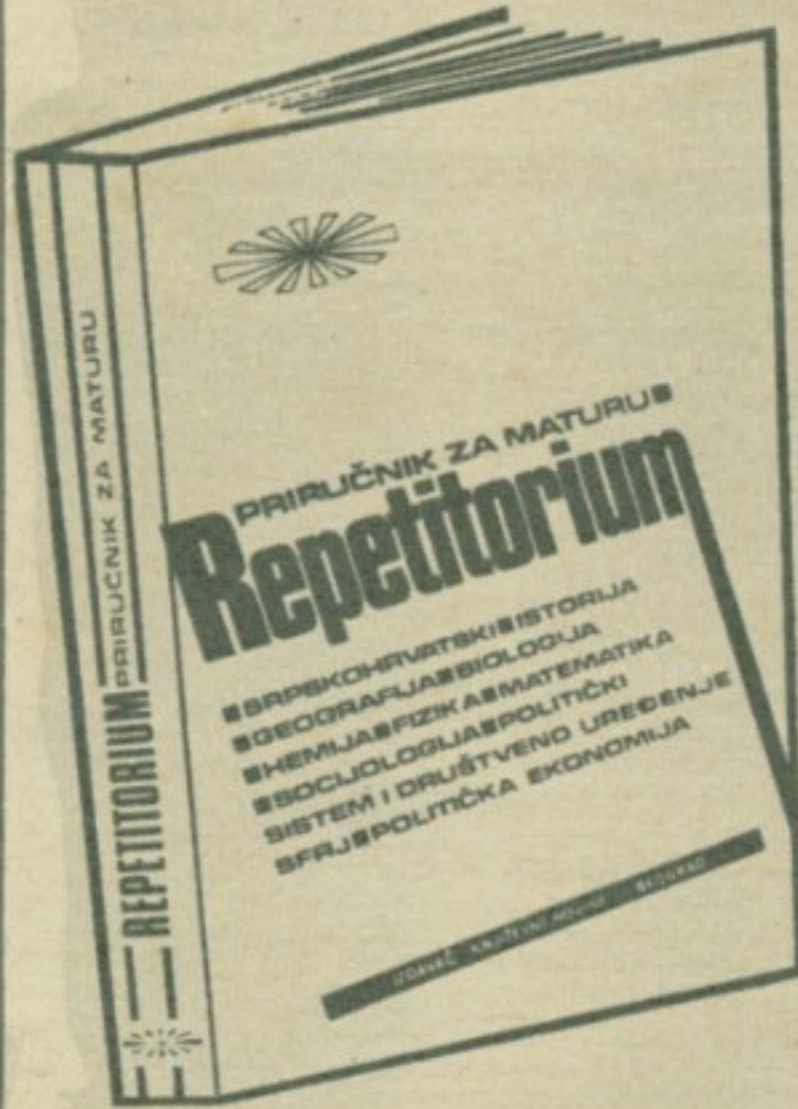
$$\log x = \cos 60^\circ$$

$$\Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАБЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 50 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 160 динара!

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биотогије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поузећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. фах 23.

